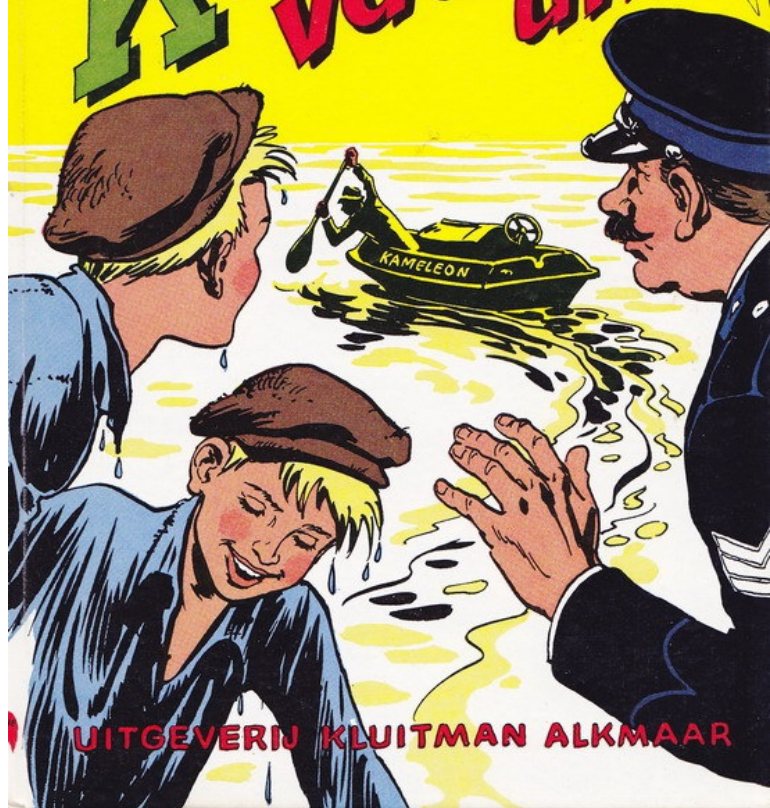

H.deRoos

Kameleon vaart uit!

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

DE KAMELEON VAART UIT!

DOOR

H. DE ROOS

Geïllustreerd door G. VAN STRAATEN

LEEFTIJD TOT 12JAAR

Zonnebloem-Serie

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

HOOFDSTUK I

De Kameleon biedt hulp En Gerben heeft een pechdag

Hielke en Sietse Klinkhamer kwamen de smederij van hun vader binnen en legden hun schoolrapporten op de werkbank.

„Alstublieft vader!” riepen zij, „hier is het bewijs dat wij brave leerlingen zijn.”

„Voor ik dat geloof,” zei Klinkhamer, „zal ik eerst met mijn eigen ogen jullie cijfers moeten zien.”

Hij opende de rapporten en bekeek het lijstje met de cijfers. „Tjonge, dat is merkwaardig,” bromde hij dan, „de heren hebben precies dezelfde cijfers. Nou ja, daarvoor zijn jullie ook een tweeling. Voor rekenen hebben jullie een negen, dat is heel goed jongens! En die vijf voor zingen, dat kunnen jullie niet helpen. Een kraai kan ook niet zingen.”

„Maar wij zijn geen kraaien,” mopperde Sietse.

„Jullie zijn de grootste belhamels van het dorp,” zei Klinkhamer, „en daarom valt het mij dubbel mee, dat jullie rapporten zo goed zijn. Laat ze maar gauw aan moeder zien. Zij zal wel zo verrast zijn dat zij jullie een extra groot stuk koek

bij de thee zal geven. En roepen jullie mij als het zover is?”
„Natuurlijk vader. U krijgt ook extra koek!” riepen de jongens lachend en dan verdwenen zij achter de deur die toegang gaf tot het woonhuis. Moeder Klinkhamer was ook best tevreden over de rapporten van haar jongens en zij gaf inderdaad extra koek als beloning.

Klinkhamer kwam ook theedrinken.

„Ja, ja, moeder,” zei hij, „die jongens van ons zijn beslist niet zo dom als zij er uitzien. Maar wat moeten wij die hele vakantie met hen beginnen?”

„Als u ons af en toe benzine geeft voor onze boot,” stelde Sietse voor, „zullen wij ons geen dag vervelen. Dan gaan wij varen, vissen, zwemmen en van alles beleven.”

„Goed,” knikte Klinkhamer, „jullie hebben een boot om ermee te varen, dus zal ik benzine geven. Maar dat die afgedankte opduwer van de turfschipper nog zo beroemd zou worden, heb ik nooit kunnen dromen.”

De boot van Hielke en Sietse was een lompe, ijzeren bak met in het midden, onder een beschermkap, een automotor erin. De motor hadden de jongens cadeau gekregen van de dokter die naast Klinkhamer woont en door die motor bleek de boot, die de naam „Kameleon” draagt, zo snel te kunnen varen dat zij tot een van de beste boten uit heel de omtrek

gerekend mocht worden. En dat wilde nogal wat zeggen, want het dorp lag aan een groot meer en daar waren toch zeer veel boten.

Na de thee gingen Klinkhamer en de jongens terug naar de smederij. Daar kwam ook iemand op bezoek. Het was Gerben, de knecht van boer Jellema die een boerderij bij het meer heeft. Hij zit altijd vol grapjes en kan de gekste verhalen vertellen.

„Goedemiddag vrienden,” riep Gerben luidruchtig. „Hoe is het Klinkhamer? Hebben uw jongens ook zulke mooie rapporten als Kees Dijkstra?”

Kees is een vriendje van Hielke en Sietse. Hij troont met zijn ouders in een grote windmolen die op de polderdijk bij het meer staat. De molen heet de Woudaap en hij moet af en toe het overtollige water uit de polder in heemeer malen.

Wanneer Gerben naar de boerderij gaat komt hij steeds voorbij de Woudaap en zo was hij er toevallig getuige van toen Kees zijn rapport thuisbracht.

„Had Kees dan zo’n mooi rapport?” vroeg Klinkhamer.

„Het was geweldig!” riep Gerben, „zo’n muzikaal rapport heb ik van mijn leven nog nooit gezien!”

„Een muzikaal rapport?” vroegen Hielke en Sietse.

„Dat begrijpen jullie niet, hè?” lachte Gerben, „maar ik zal

het even duidelijk, uitleggen. Toen ik daar dus voorbijkwam, riep Dijkstra: „Hé Gerben, luister even naar wat voor moois onze Kees heeft meegebracht!’ En dan begon hij de cijfers uit het rapport voor te lezen: „Voor gedrag een één – voor vlijt een twee – voor rekenen een drie. Voor aardrijkskunde één – voor zingen twee – voor lezen drie! Is het niet meer dan treurig? En daarvoor betaal ik dan schoolgeld. Ik zou die aap naar de tuchtschool moeten sturen.’ „U bekijkt het helemaal verkeerd,’ zei ik toen, „ik vind het een prachtig rapport! Het is helemaal in walstempo! Van je ééntweedrie-ééntweedrie-ééntweedrie...’ En toen werd Dijkstra kwaad, lieve mensen, verschrikkelijk! Ik ben maar gauw verdergefietst en Dijkstra riep dat ik een nog grotere ezel was dan Kees. Maar ik heb nog nooit zo’n muzikaal rapport gezien.”

Klinkhamer schudde het hoofd.

„Jij mag erom lachen, Gerben, maar Dijkstra zit er maar mee. Want als Kees wil, kan hij toch wel goed leren.”

„Dat geloof ik ook wel,” gaf Gerben toe, „hij is lang niet achterlijk en vooral niet in het bedenken van rare grappen.”

Er kwam een mijnheer de smederij binnen. Zijn gezicht was bruin van de zon, maar zijn blote benen die uit een kort sportbroekje staken, waren nog zo wit als papier. Gerben keek ernaar en zei:

„Het lijken wel flessen melk.”

„Wat zegt u?” vroeg de mijnheer.

„Die witte benen van u lijken net twee flessen melk,” herhaalde Gerben.

Hielke en Sietse schoten in de lach. De mijnheer lachte ook, maar Klinkhamer vond het minder leuk en zei:

„Let u maar niet op hem, mijnheer. Hij zegt de gekste dingen zonder er bij na te denken hoe hij een ander beledigt.”

„Maar ik voel mij helemaal niet beledigd,” lachte de mijnheer, „mijn benen zijn inderdaad nog wit, want ik ben vandaag pas aan mijn vakantie begonnen.”

„Dat dacht ik al,” knikte Gerben, „want ik heb u nog nooit eerder gezien.”

„Mijn naam is Huigen,” stelde de mijnheer zich voor, „ik heb een woonschuit gekocht, maar die ligt aan de overkant van het meer. Nu ben ik op zoek naar een sleepboot die mijn drijvende woning hierheen kan varen. Ik vind het dorp hier schilderachtiger dan dat aan de overkant. Ik ben namelijk schilder, begrijpt u?”

„Juist, mijnheer Huigen,” zei Klinkhamer, „wel, mijn naam is Klinkhamer en als voorzitter van de vereniging voor vreemdelingenverkeer heet ik u van harte welkom in ons dorp. Bij de polderdijk zijn nog genoeg mooie plekjes te

vinden waar een woonboot kan liggen.”

„En ik ben Gerben Zonderland,” stelde Gerben zich voor, „ik verzorg de koeien en al zeg ik het zelf, ik doe veel voor de gemeenschap. Want wat moesten de mensen beginnen zonder melk, boter en kaas? En u kunt natuurlijk zeggen: als er geen schilders waren, zouden de boerderijen verveloos worden en verrotten.”

„Pardon,” verduidelijkte mijnheer Huigen, „ik verf geen huizen. Ik ben kunstschilder. Ik maak schilderijen.”

„Nou ja,” zei Gerben, „dat geeft niet. Iedereen moet zelf maar weten hoe hij de kost wil verdienen. Misschien wilt u nog eens een mooi schilderij van mij maken?”

„Dat kan niet,” zei Sietse.

„Waarom niet?” vroeg Gerben.

„Omdat jij niet mooi bent,” grinnikte Sietse plagend.

„En jij bent een wintervarken!” riep Gerben quasi boos. Mijnheer Huigen lachte.

„Jullie kunnen elkaar goed plagen,” merkte hij op, „maar wie kan mij nu vertellen waar ik iemand kan vinden met een sterke sleepboot?”

„Hierzo!” wees Gerben, „deze twee knapen hebben een sterke boot. Zij kunnen u brengen waar u maar wilt. Hoe groot is die woonboot ongeveer?”

„Hij is tien meter lang en vier meter breed,” zei mijnheer Huigen, „het is een betonnen bak met een houten bovenbouw erop.”

„Zóó?” zei Gerben, „die is dan behoorlijk zwaar. Weet u wat? Ik ga ook mee. Heeft u een vaarboom?”

„Welnee,” antwoordde mijnheer Huigen, „met zo’n zware boot kan ik toch niet varen.”

„Dan neem ik een vaarboom mee van de boerderij,” zei Gerben, „zullen wij maar gaan?”

„Wij moeten eerst nog benzine tanken,” zei Sietse. Klinkhamer gaf een vol blik en dan ging mijnheer Huigen met Gerben en de jongens naar het boothuis dat achter de smederij aan de kant van de vaart was gebouwd. Sietse opende de deur en mijnheer Huigen keek verbaasd naar de Kameleon.

„Nee maar,” riep hij, „moet die notedop mijn woonboot trekken? Dat kan nooit!”

„Ik wist dat u dat zeggen zou,” grinnikte Gerben, „maar u vergist zich. Dit is de sterkste boot uit heel de omtrek.” Mijnheer Huigen keek Gerben onderzoekend aan.

„Meent u dat nu werkelijk?” vroeg hij, „of maakt u een grapje?”

„Welnee!” riep Gerben, „het is geen grapje. Deze boot

duwde vroeger een groot vrachtschip. Dus kan zij uw boot ook wel duwen. Wat zeggen jullie jongens?”

„O ja, dat redden wij best,” knikte Sietse.

„Goed. Het is te proberen,” zei mijnheer Huigen, „en als het niet gaat, zorgen jullie dan voor een sleepboot?”

„Op ons kunt u rekenen,” zei Gerben, „als wij helpen, helpen wij goed. Zo nodig zet ik de tractor ervoor en sleep ik uw boot langs de oever van het meer.”

Sietse vulde de tank en dan gingen allen aan boord. De motor werd gestart en de Kameleon voer naar buiten in de vaart. Zij gingen onder de brug door en dan lag de wijde watervlakte voor hen open. Sietse stuurde nu naar links,

„Dat gaat niet goed,” zei mijnheer Huigen, „wij moeten rechthout naar de overkant.”

„Wij varen liever langs de kant, want in het midden is het zo verschrikkelijk diep,” merkte Gerben ernstig op,

„Daar is niets van waar!” riep Hielke, „hij fantaseert maar wat! Wij gaan eerst naar de boerderij om een vaarboom mee te nemen.”

„O juist,” begreep mijnheer Huigen.

„U mag van geluk spreken dat u bij ons bent gekomen om hulp,” zei Gerben, „want de kapitein van de sleepboot is niet te vertrouwen. Een paar maanden geleden trok de sleepboot

een groot deftig woonschip en midden op het meer wierp de kapitein de sleeptros los en eiste vijftig gulden extra of anders liet hij de woonboot aan haar lot over.”

„Dat is toch niet waar?” vroeg mijnheer Huigen.

„Welnee,” zei Sietse, „zo iets doen de schippers niet. Als zij helpen doen zij het vaak gratis.”

En dan gaf Sietse de motor vol gas zodat de Kameleon met grote snelheid verder voer. Voor de boeg rolden twee hoge golven naar weerskanten uiteen en achter de boot wierp de sneldraaiende schroef een brede baan van schuimend water op.

Mijnheer Huigen keek er verbaasd naar.

„Drommels,” zei hij, „die motor kan veel kracht ontwikkelen.”

„De Kameleon is niet te overtreffen,” knikte Gerben, „het is weliswaar een lompe bak, maar daar moet u maar niet op letten.”

Zij naderden de Woudaap en zagen Kees voor een der ramen zitten.

„Johan Strauss kijkt niet erg vrolijk,” merkte Gerben op, „hij moet zeker voor straf binnenblijven.”

Hielke en Sietse staken een hand op naar Kees en Kees groette terug. De Kameleon voer verder en kwam dan

spoedig bij de boerderij van Jellema. In een praam lag een grote vaarboom en Gerben zei:

„Nemen jullie alvast die vaarboom, dan ga ik Jellema even vertellen waar ik heen ga.”

Sietse stuurde de Kameleon naast de praam en Hielke legde de lange vaarboom over de motorkap van de Kameleon. De vaarboom stak hij nu bij de voor- en achtersteven nog ruim een meter buiten boord en mijnheer Huigen vroeg of dat niet gevaarlijk was.

„Ik let wel op dat er niemand tegenaan vaart,” zei Sietse.

Gerben kwam terug.

„Het is in orde,” zei hij, „wij kunnen vertrekken. Geef maar gas, stuurman!”

Gerben ging weer naast mijnheer Huigen zitten en met de vaarboom tussen hen in voer de Kameleon het meer op.

Sietse stuurde nu regelrecht naar de overkant. Er waren veel zeilboten op het meer en Sietse moest goed uitkijken om geen aanvaring te krijgen. Gerben vertelde mijnheer Huigen dat er al eens eerder een kunstschilder in het dorp had gelogeed.

„Maar die man kon er niet veel van,” legde hij uit, „ik heb een schilderij van hem gezien dat stelde een boer voor met een koe. De boer stond naast de koe maar het leek wel alsof hij

een hond aan het touw hield, want de boer was wel driemaal zo groot getekend als de koe. Die schilder was er warempel nog reuze trots op en vroeg aan mij hoe ik het vond. Ik zei toen: „Het deugt niet. Een koe is groter dan een mens!” „Dat weet ik ook wel,” zei hij, „maar ik had niet genoeg verf.”

Mijnheer Huigen lachte en zag dan tot zijn verbazing dat de snelle Kameleon reeds de overkant had bereikt. De boot voer daar een groot kanaal in. Er waren jongens aan het zwemmen en een van hen wist achter de Kameleon de buiten boord stekende vaarboom te grijpen. Het gevolg was dat de vaarboom voor in de Kameleon omhoogwipte en mijnheer Huigen de hoed van het hoofd sloeg. „Hé! Kijken jullie een beetje uit?” riep Gerben. Een van de zwemmers viste de hoed uit het water en wierp hem terug in de Kameleon. „Bedankt,” riep mijnheer Huigen en hij zette de natte hoed meteen weer op zijn hoofd.

„Dat is gevaarlijk,” zei Gerben, „die natte hoed krimpt stijf om uw hoofd en belemmert dan de bloedsomloop naar de hersenen. En dan raakt u bewusteloos.”

„Dat zal zo’n vaart niet lopen, Gerben,” lachte mijnheer Huigen, „ik hang de hoed zometeen aan de kapstok want kijk, daar ligt mijn woonboot.”

Er lag een rijtje woonboten langs de wal en mijnheer Huigen

wees naar een van de grootste. Het was een zwart geschilderde betonnen bak met daarop een witgelakte houten bovenbouw. Bij het balkon achter aan de woonboot legde Sietse aan. Een glanzende bruine deur gaf toegang tot de boot.

Mijnheer Huigen maakte de deur open en Gerben en de jongens gingen met hem mee naar binnen. Zij kwamen in een grote keuken met een prachtig aanrecht en langs de wanden vele kasten en kastjes.

„Drommels,” zei Gerben verbaasd, „zo’n mooie keuken heeft mijn moeder niet. Wat een ruimte.”

„Het is meteen ook eetkamer,” legde mijnheer Huigen uit, „kijk, dit is de tafel.”

Hij trok aan een knop en er kwam een tafelblad uit de wand, waaraan het met scharnieren vastzat, terwijl het andere einde op een poot rustte. Uit een smalle kast nam mijnheer Huigen enige met rood leer beklede krukjes en daarop konden de gasten aan de tafel zitten.

„Dat is handig,” knikte Gerben bewonderend, „als ik later rijk word, ga ik ook zo’n boot kopen.”

Mijnheer Huigen opende weer een deur en dan kwamen zij in de salon. Daar stonden diepe fauteuils rond een lage tafel, waarvan het hout zo glanzend gepolitoerd was dat je je erin kon spiegelen. De grote ramen in de zijwanden gaven een

ruim uitzicht naar buiten.

„Wat een prachtige kamer,” zei Hielke, „het is net alsof je in een huis bent.”

„Er zijn heel veel huizen die lang niet zo’n mooie kamer hebben,” merkte Gerben op en hij liep naar een lang smal schilderij waarop een juffrouw met een viool stond.

„Dat is mooi!” knikte Gerben, „heel mooi! Het is net alsof die juffrouw leeft. Die ogen kijken alsof zij je echt ziet.”

„Het doet mij genoeg dat jij het mooi vindt, Gerben,” zei mijnheer Huigen, „ik heb het tien jaar geleden geschilderd en ik wil het niet meer kwijt. Het geeft mij het gevoel dat er altijd iemand bij mij is.”

Aan de andere kant van de salon was de deur naar de slaapkamers. Aan weerszijden van een smalle gang waren twee kamertjes. Het viel de jongens op dat er in iedere slaapkamer een wastafel met kraan was. Sietse draaide aan een van de kranen en zag tot zijn verwondering dat er inderdaad water uitkwam.

„Had jij dat niet verwacht?” vroeg mijnheer Huigen lachend om het verbaasde gezicht van Sietse, „onder het dak van de keuken ligt een grote watertank en vandaar lopen leidingen door de hele boot.”

Hielke draaide aan een knopje voor het elektrisch licht en de

lamp begon te branden.

„Is de boot aangesloten op het elektrisch net?” vroeg Gerben.

„Er is wel een mogelijkheid tot aansluiting,” antwoordde mijnheer Huigen, „maar wij hebben een hele batterij accu’s aan boord. Die staan in de ruimte onder de vloer. Door middel van een dynamo met propeller kunnen wij die accu’s zelf opladen.”

„Dat doen ze ook bij afgelegen boerderijen,” knikte Gerben, „en van één accu kun je een hele tijd een lamp laten branden.”

„Inderdaad,” zei mijnheer Huigen, „en bovendien kan ik er de stofzuiger op aansluiten en de radio en televisie kortom alles wat er in een gewoon huis ook gebruikt wordt.”

„Maar als er geen wind is, kan de propeller niet draaien,” merkte Sietse op.

„Over het algemeen is er wind genoeg,” legde mijnheer Huigen uit, „en in de accu’s zit steeds genoeg stroom voor enkele, weken, dus praktisch raken wij nooit zonder licht. Ook hebben wij gas aan boord om op te koken en tevens een kleine tank met petroleum voor de verwarming.”

„Het is goed wonen in deze boot,” zei Gerben, „maar wil hij ook wel varen?”

„Dat gaan wij proberen,” zei Sietse.

Zij gingen naar buiten en Gerben klom langs een ijzeren laddertje vanaf het balkon op het dak. Sietse reikte hem de vaarboom aan en mijnheer Huigen en Hielke maakten de touwen los. Gerben probeerde de boot van de wal te duwen maar dat ging reuze zwaar. Hij duwde zo hard dat de vaarboom ervan doorboog maar er kwam geen beweging in de boot.

„De schuit ligt vast in de modder,” riep Hielke.

„Daar weet ik wel raad op,” zei Sietse, en terwijl de Kameleon met zijn stompe boeg tegen de wal drukte liet hij de motor op volle kracht draaien.

„Wat doe jij nu?” vroeg mijnheer Huigen, „wil jij de wal wegduwen?”

„Sietse laat het water rond de woonschuit stromen,” antwoordde Hielke, „daardoor laat de modder, die onder aan de schuit kleeft, los.”

„Aha, doen jullie dat zo?” knikte mijnheer Huigen, „dat is handig bekeken!”

De snel draaiende schroef bracht het water in zo’n hevige beroering dat het rond de woonschuit borrelde en stroomde en Gerben daardoor meer succes kreeg met het van de wal duwen. Hielke ging in de Kameleon en mijnheer Huigen sprong nog net op het nippertje op het balkon want de

woonboot was al een meter van de wal afgedreven. De voorkant van het woonschip werd door Gerben tot het midden van het kanaal geduwd en dan riep hij:

„Varen maar, Sietse!”

De Kameleon duwde haar stompe snuit achter tegen de betonnen bak van het woonschip waarbij Hielke er een oude autoband tussen hield. Dan gaf Sietse vol gas en langzaam begon de zware boot te varen. Gerben bleef boven op het dak als een echte kapitein heen en weer lopen om te kijken of het wel goed ging.

„Een zwaar vrachtje,” zei Sietse, „de motor draait op volle kracht en wij gaan nauwelijks vooruit.”

Langzaam voeren zij door het kanaal en zoetjes aan werd de snelheid groter.

„Het gaat goed!” riep Gerben, „stuur maar recht naar de Woudaap, Sietse!”

De logge woonboot voer het meer op en Sietse tuurde langs de zijkant om de richting te bepalen. Maar halverwege dreef het grote schip door de wind uit de koers en Sietse moest de Kameleon tegen de zijkant van de schuit laten duwen om haar weer recht te krijgen.

„Wat zegt u ervan, mijnheer Huigen?” riep Gerben naar beneden, „het gaat goed, hè?”

„Ik sta ervan te kijken, Gerben,” zei mijnheer Huigen, „het gaat boven verwachting!”

„Zeg Sietse!!” riep Gerben, „als jij zo doorgaat komen we bij de brug terecht!”

„Welnee,” riep Sietse, „de wind drijft de boot wel weer terug in de richting van de Woudaap.”

„Goed!” knikte Gerben, „als jij het beter weet, moet jij je gang maar gaan.”

En hij liep naar de andere kant van het dek. Daar had mijnheer Huigen juist een dakraam opengemaakt en doordat Gerben in de verte keek en het open raam niet zag, tuimelde hij er pardoes door naar beneden.

Gelukkig was het raam boven een slaapkamer en viel Gerben precies in een bed. Het ging zo vlug en onverwacht, dat Gerben al beneden lag voor hij het besepte. Hielke en Sietse hadden dan ook niets van Gerbens plotselinge verdwijning gemerkt en mijnheer Huigen die weer op het balkon kwam, wist er al evenmin iets van.

„Hoeveel paardekrachten heeft jullie motor, jongens?” vroeg mijnheer Huigen.

„Ik geloof vierenveertig,” zei Sietse.

„Zo zo? Dan duwen dus vierenveertig paarden mijn boot,” zei mijnheer Huigen, „dan moet het ook wel goed gaan.”

„Wij naderen de wal al,” wees Hielke, „er is een mooie opening tussen het riet. Zullen wij daar aanleggen?”

„Dat lijkt mij wel goed,” knikte mijnheer Huigen, „of weet Gerben een beter plekje? Hé? Waar is Gerben?”

Mijnheer Huigen beklom het trapje naar het dak en zag dan dat Gerben verdwenen was.

„Drommels,” riep hij, „Gerben is weg! Hij is vast overboord gevallen. Als hij maar niet verdronken is.”

Hielke en Sietse keken meteen achterom en tuurden over het water. Maar Gerben was nergens te zien.

„Wij moeten terug,” zei Hielke bezorgd.

„Ik begrijp het niet,” mopperde Sietse, „Gerben kan goed zwemmen en het is hier niet diep. Hij kan overal lopen met zijn hoofd boven water.”

„Maar wij zien hem toch niet,” zei mijnheer Huigen.

„Wie moeten jullie zien?” klonk nu de stem van Gerben die juist uit de kajuit kwam.

„Waar kom jij vandaan?” riep mijnheer Huigen verrast.

„Uit bed,” lachte Gerben, „u heeft mij wat moois gebakken. Dat zet zomaar een raam open in het dak en ik val er pardoes doorheen.”

„Drommels,” riep mijnheer Huigen, „en heb jij je niet bezeerd?”

„Gelukkig niet,” zei Gerben, „maar u moet wel ijzeren roosters onder die ramen laten maken zodat niemand er meer door kan vallen. Ik schrok mij een aap toen ik zomaar in een bed tuimelde. En dat nog wel met mijn modderschoenen aan. Ik weet niet of het bed nog heel is want het kraakte verdacht toen ik er inviel.”

„Ik zal even kijken,” zei mijnheer Huigen en Gerben ging met hem mee naar binnen.

„Die Gerben toch,” zei Hielke lachend, „met de schoenen aan in bed. Hij versiert het weer goed.”

„Hij moet een gewicht aan zijn neus hangen,” stelde Sietse voor, „hij kijkt veel te hoog, daardoor zag die sufferd het luik niet.”

Intussen was de woonboot bij de inham tussen het riet gekomen en Sietse stuurde de Kameleon naar de voorkant van het schip om de snelheid af te remmen. Maar door het zware gewicht van de woonboot bleef hij doorvaren en duurde het even voordat de Kameleon het schip tot staan kon brengen. Gerben kwam aan dek en riep:

„Een beetje terug Sietse! Je bent te ver.”

De Kameleon duwde de woonboot langzaam tot voor de inham en Gerben nam de vaarboom om de boot naar de wal te duwen. Maar hij vergat dat hij vanaf het dak tot de bodem

van het meer een extra lange vaarboom nodig had. En wat gebeurde er? Gerben liet de vaarboom door zijn handen glijden totdat hij de knop aan de top van de boom vasthield. In de veronderstelling dat de boom al de grond raakte, wilde hij gaan duwen. Maar de boom vond nog geen steun en gleed verder in het water. Gerben verloor daardoor zijn evenwicht en tuimelde pardoes overboord. Proestend kwam hij weer boven water en riep:

„Wilverdraaid! Nu dit weer. Wat heb ik een pechdag!”

„Hé jô!” riep Sietse en hij stuurde de Kameleon recht op Gerben af, „ga daar vandaan! Jij staat ons in de weg!”

„Is het nog niet mooi genoeg?” riep Gerben verontwaardigd terwijl hij een paar stappen opzij ging. „Wil jij mij ook nog overvaren?”

„Welnee,” lachte Sietse, „maar waarom sprong jij in het water? Dat was toch helemaal niet nodig? Kijk maar, wij kunnen het best zonder jouw hulp.”

En de Kameleon duwde de woonboot tegen de wal. Mopperend kwam Gerben ook op de wal.

„Jij hebt mij alweer laten schrikken, Gerben,” zei mijnheer Huigen, „ben je niet gewond geraakt?”

„Het ergste is dat mijn tabak kletsnat is geworden,” zei Gerben, „maar verder mankeert mij niets.”

„Eigen schuld,” mompelde Sietse, „waarom wilde jij duwen? Dat doet onze boot wel. Die vaarboom had jij helemaal niet mee hoeven te nemen.”

„Dat is helemaal grijs!” riep Gerben kwaad, „ik ben meegegaan om jullie te helpen en nu krijg ik te horen, dat ik wel thuis had kunnen blijven. Ben ik daarvoor kletsnat geworden en door een raam getuimeld?”

„Maar Gerben, ik heb jouw hulp op hoge prijs gesteld,” zei mijnheer Huigen, „hier heb jij alvast een doos sigaren als vergoeding voor de nat geworden tabak en verder moeten jullie maar vertellen wat ik verschuldigd ben voor de hulp.”

„Wij nemen niets aan, mijnheer,” zei Sietse, „vader wil niet dat wij geld verdienen met onze boot. Wij helpen voor ons plezier en wij hebben lekker gelachen om Gerben, die duikeend.”

„Wacht maar!!” riep Gerben, „een volgende keer lach ik. En breng mij nu maar gauw naar de boerderij, want ik krijg het koud in die natte kleren.”

Gerben ging in de Kameleon en dan kwam veldwachter Zwart bij het woonschip. Hij keek verwonderd naar de kletsnatte kleren van Gerben en zei:

„Zeg eens broer? Jij weet toch zeker wel dat het hier verboden is om te zwemmen?”

Wat Gerben toen allemaal riep, zullen wij maar niet herhalen en het was heel verstandig van Sietse dat hij de Kameleon gauw liet varen anders had Zwart Gerben nog een bon gegeven wegens belediging.

Gerben was zo kwaad dat hij de vaarboom vergat mee te nemen, maar Hielke viste hem uit het water en dan voeren zij naar de boerderij.

Gerben ging gauw droge kleren aantrekken en Hielke en Sietse gingen naar huis.

„Zo jongens,” zei Klinkhamer toen zijn zoons weer in de smederij kwamen, „is het gelukt? Ligt het woonschip al aan de polderdijk?”

„Jawel vader,” knikte Hielke, „en wij hebben weer reuze gelachen om Gerben toen hij in het water tuimelde omdat de vaarboom te kort was.”

„Dus Gerben was weer bezig?” vroeg Klinkhamer lachend.

„Wanneer is hij dat niet?” zei Sietse, „er is toch altijd wat met die slome duikelaar?”

HOOFDSTUK II

Gerben gaat stellopen en de jongens halen gasten voor mijnheer Huigen

De volgende morgen gingen Hielke en Sietse weer met hun boot uit varen en in hun gezelschap was ook Louw Vrolijk.

Louw is hun vriendje, hij woont bij de zuivelfabriek waar zijn vader in de kaasmakerij werkt.

„Wij gaan eerst naar de Woudaap,” stelde Sietse voor. „Wij zullen even kijken of Kees ook mee mag. Gisteren mocht hij de deur niet uit omdat zijn rapport zo slecht was.”

„Die Kees maakt, er maar wat van,” beaamde Louw, „hij kan goed leren, maar hij is liever lui dan moe.”

Toen zij de Woudaap naderden, zagen zij Kees voor de molen op stelten lopen.

„Dat is weer net wat voor hem,” wees Hielke, „ik heb in geen jaren stelten gezien.”

Sietse stuurde naar de wal en de jongens gingen bij Kees kijken.

„Jij kunt het nog goed,” riep Sietse bewonderend, „mag ik ook even proberen?”

„Natuurlijk wel,” zei Kees en hij sprong op de grond en gaf de stelten aan Sietse. Maar het ging niet vlot met Sietse. Eerst stapte hij er te vlug op en viel toen bijna voorover en daarna deed hij het te langzaam en viel achterover.

„Ga tegen de molen staan,” zei Louw, „dan gaat het makkelijker.”

„Vroeger kon ik het best,” mopperde Sietse ongeduldig, „dus moet ik het nu ook kunnen.”

En hij klom nogmaals op de stelten en door zijn voeten snel te verplaatsen wist hij zich staande te houden. Maar hij liep zo wankelend heen en weer dat zijn vrienden haastig opzij gingen.

„Jij lijkt wel dronken,” riep Louw lachend en dan moest hij meteen weghollen want Sietse dreigde voorover te vallen. En terwijl Sietse ongewild een grappige voorstelling aan zijn vrienden gaf met het maken van de wonderlijkste passen om in evenwicht te blijven, kwam Gerben voorbij.

„Jij kunt er niets van, Sietse Klinkhamer,” riep hij, „jij bent veel te stijf! Ik wed dat het varken van boer Jellema het nog beter kan.”

„En jij kunt het helemaal niet!” meesmulde Sietse.

„Dacht jij dat?” riep Gerben honend uit. „Laat ik je dat vertellen dat ik vroeger op stelten tegen een ladder kon

oplopen.”

„Met stelten op een ladder?” riep Kees, „dat bestaat niet.”

„Het is de zuivere waarheid!” zei Gerben. „Op stelten liep ik over de ladder naar het dak en over de rand van de goot de hele boerderij rond!”

„Nee Gerben,” weerde Hielke lachend af, „dat is te gek. Het randje van een goot is maar vijf centimeter breed, dus daar kun je nooit met stelten op lopen want je zou al bij de eerste stapje evenwicht verliezen.”

„Wacht even,” zei Gerben, „ik heb nog niet verteld hoe ik op beide schouders een tamme kraai had. En die hielden mij in evenwicht door met hun vleugels te slaan.”

„Grote leugenaar!” riep Sietse, „hierzo, laat maar eens zien hoe jij het kunt.”

En hij gaf de stelten aan Gerben.

„Gaaf dat zien!” riep Louw, „een dansende beer op klompen.” Tot verwondering van de jongens stapte Gerben zonder moeite op de stelten en liep rond de molen alsof het zijn dagelijks werk was. Hij kon nu gemakkelijk bij Dijkstra in huis kijken en zo ging hij voor het raam staan en knikte vriendelijk naar Dijkstra en zijn vrouw die aan de tafel zaten.

„Hoepel op!” riep Dijkstra kwaad, „ga voor mijn raam vandaan! Jij ontnemt mij al het licht!”

„Ik versta u niet!!” riep Gerben, „ik kom wel even bij u!”
En Gerben liep op de stelten over de stoep, de deur door
naar binnen.

„Ben jij nu helemaal betoeterd?” riep Dijkstra
verontwaardigd, toen Gerben in de kamer kwam. De jongens
keken door het raam en zagen hoe Gerben rond de tafel liep.
„Nu is het toch zeker wel mooi genoeg, hè?” riep Dijkstra,
„vooruit! Weg wezen!”

Dijkstra gaf Gerben een duw met het gevolg dat Gerben een stelsel tegen de lamp stootte waardoor een glazen bol aan scherven viel. Even was er een pijnlijke stilte, dan zei moeder Dijkstra:

„Jij bezorgt ons wel veel last, Gerben.”

„Neemt u mij niet kwalijk,” zei Gerben, „maar uw man gaf mij een...”

„Eruit!!!” brulde Dijkstra zo luid dat Gerben hals over kop de deur uitrende. Hij fietste meteen naar het dorp. Dijkstra wierp de stelten naar buiten en zei tegen de jongens:

„Hoepelen jullie ook op, voordat er nog meer ongelukken gebeuren!”

„Weg wezen, jongens,” fluisterde Kees en hij was de eerste die in de Kameleon ging. Sietse startte de motor en zij voeren verder.

„Gerben had niet naar binnen moeten gaan,” zei Hielke, „wie gaat er ook op stelten in een kamer lopen?”

„Ik moet nog lachen hoe Gerben ineendoek toen het glas aan scherven viel,” zei Louw, „het was alsof hij een elektrische schok kreeg.”

„Hij zal de schade moeten betalen,” merkte Sietse op, „want Dijkstra was goed kwaad.”

„Vader vergat zelfs dat ik niet van het erf af mocht,” zei Kees lachend, „en dat allemaal om een schoolrapportje.”

„Dan hebben de scherven van de lamp jou geluk gebracht,” lachte Hielke, „maar misschien is jouw vader dubbel kwaad als jij straks thuiskomt.”

„Geen zorgen voor morgen,” grinnikte Kees, „waar gaan wij heen?”

„Naar die mijnheer daarginds,” wees Sietse, „er klopt iets niet met zijn boot.”

Sietse stuurde de Kameleon naar een rubberboot die midden op het meer dreef. De mijnheer, die alleen aan boord was, wenkte naar de jongens en Hielke en Sietse herkenden toen mijnheer Huigen, de eigenaar van de mooie woonboot. Sietse stuurde de Kameleon voorzichtig langszij van de rubberboot.

„Ik moet jullie weer om hulp vragen, jongens,” zei mijnheer Huigen, „mijn boot loopt leeg.”

De jongens hoorden een sissend geluid van ontsnappende lucht.

„Het ventiel is lek,” zei Sietse.

„Inderdaad,” knikte mijnheer Huigen, „het begon plotseling te sissen en als de lucht allemaal ontsnapt blijft mijn boot niet drijven.”

„Heeft u geen fietspomp bij u?” vroeg Hielke, „want als u de pomp op het ventiel schroeft, kunt u het ontsnappen van de lucht tegengaan.”

Maar mijnheer Huigen had de pomp in de woonboot laten liggen.

„Stop een stukje kauwgom in het ventiel,” stelde Kees voor.

„Heb jij kauwgom?” vroeg Sietse.

Geen van allen bleken dat bij zich te hebben. Er zat voor mijnheer Huigen niets anders op dan aan boord van de Kameleon te gaan die de rubberboot op sleeptouw nam. Bij het woonschip werd de rubberboot op de wal getrokken en Sietse schroefde het ventiel los. Er bleek een rubberringetje stuk te zijn.

„Wij zullen even een nieuw voor u halen,” bood Sietse aan. Dat vond mijnheer Huigen geweldig en de jongens voeren terug naar de smederij.

Sietse liet het oude rubberringetje aan vader zien en Klinkhamer gaf hem een nieuw.

„Wat kost het?” vroeg Sietse.

„Een dubbeltje,” zei Klinkhamer.

„Goed,” zei Sietse, „ik zal het mijnheer Huigen zeggen.”

De postbode Sjoerd Bonnema kwam de smederij in.

„Wie weet waar de woonboot van mijnheer Huigen ligt?” vroeg hij, „ik heb een telegram voor hem.”

„Geef maar hier,” zei Sietse, „wij nemen het wel mee, want wij gaan naar mijnheer Huigen.”

„Maar kan ik er op rekenen dat jullie het telegram meteen aan hem geven?” vroeg Sjoerd.

„Natuurlijk, Sjoerd,” knikte Hielke, „ik zal er wel voor zorgen.”

Hielke kreeg het telegram en stak het zorgvuldig in zijn zak. Dan gingen de jongens weer in de Kameleon en voeren snel terug naar de woonboot.

Hielke gaf het telegram aan mijnheer Huigen die het meteen openscheurde en het las.

„Dat is ook wat,” zei hij dan, „twee vrienden van mij staan in het dorp aan de overkant. Zij dachten dat mijn boot daar nog lag. Hoe kunnen zij nu het beste hierheen komen? Met een bus?”

„Dan zijn zij minstens twee uur onderweg,” zei Hielke, „wij gaan hen wel even halen met de Kameleon.”

„Welja, dat doen wij,” knikte Sietse, die intussen het nieuwe ringetje in het ventiel had gestopt, „en mijnheer u kunt uw boot weer oppompen. Het ringetje kost een dubbeltje.”

„Ik heb een rijksdaalder,” zei mijnheer Huigen, „die mogen jullie nemen als beloning voor al jullie hulp.”

„Dat mag niet van vader,” zei Hielke.

„Geefst u het maar aan mij,” riep Kees, „ik zal de rijksdaalder wel wisselen.”

Kees stak het geld in zijn zak en dan voeren de jongens meteen het meer op naar de overkant. Toen zij midden op

het meer langs het eiland voeren, vroeg Louw:

„Wij moeten dus twee heren halen, maar hoe weten wij nu welke heren het zijn. Wij kennen niet eens hun namen.”

„Ja, dat hadden wij toch moeten vragen,” zei Hielke.

„Maar ik vaar niet terug,” merkte Sietse op, „wij zoeken net zolang tot wij de heren gevonden hebben.”

Hij gaf de Kameleon extra gas zodat zij snel een luxe motorjacht voorbijvoeren. De mijnheer achter het stuur vond het niet leuk dat die kwajongens met die lompe boot sneller voeren dan zijn mooie jacht en hij gaf de motor vol gas.

„Kijk Sietse,” waarschuwde Louw, „die boot wil ons voorbij.”

„Laat maar komen,” zei Sietse en het jacht kwam steeds nader, maar dan gaf Sietse nog meer gas en de Kameleon ging er als een raceboot vandoor. De mijnheer in het jacht keek de jongens verbaasd na. Dan nam hij een kijker en las de naam Kameleon. Kameleon? Drommels, dat was dus die snelle boot waarover de kranten zo vaak schreven? Nee maar dan hoefde hij niet te proberen om sneller te varen en de mijnheer minderde de gastoevoer. De Kameleon bereikte spoedig de overkant en voer het kanaal binnen. Bij de woonschuiten liet Sietse de Kameleon langzaam varen en keken de jongens naar de wal op zoek naar twee heren.

„Zij zullen wel koffers bij zich hebben,” merkte Kees op,

„dus moeten het heren met koffers zijn.”

„Dat heb jij weer heel snugger bedacht,” zei Louw, „maar ik denk dat de heren in het dorp zijn want zij hebben immers in het postkantoor een telegram verstuurd?”

„Jij hebt gelijk,” zei Sietse, „wij gaan ook naar het postkantoor en vragen er wie daar een telegram naar mijnheer Huigen heeft gestuurd.”

Dat vonden zij allen het beste en snel voeren zij naar het dorp. Zij legden aan bij een straat niet ver van het postkantoor en dan ging de hele club naar het kantoor. Achter het loket zat een juffrouw en Sietse vroeg:

„Kunt u mij ook zeggen wie een telegram heeft gestuurd aan mijnheer Huigen? Wij zoeken twee heren die wij naar mijnheer Huigen moeten brengen.”

„Ik herinner mij dat er een half uur geleden een telegram is verstuurd,” knikte de juffrouw, „het is ondertekend door mijnheer Kools. Het was een lange man en de mijnheer die bij hem was, droeg een zwart snorretje. Meer kan ik jullie niet vertellen.”

„Vriendelijk bedankt, juffrouw,” zei Sietse en de jongens gingen weer naar buiten.

„Wij weten al weer meer,” zei Hielke, „het gaat dus om een lange mijnheer Kools iemand met een zwart snorretje.”

Vlak bij was een café en Kees keek door de ruiten.

„Hé jongens!” riep hij, „daar is een mijnheer met een hele lange nek! En tegenover hem zit een mijnheer met een zwart snorretje. Ik ga even vragen wie zij zijn.”

En Kees liep meteen het café binnen naar de twee heren die daar zaten te koffiedrinken.

„Bent u mijnheer Kools?” vroeg Kees aan de langste van de twee.

„Jawel vriendje,” zei de mijnheer, „waarmee kan ik je van dienst zijn?”

„Wij komen u halen om u naar mijnheer Huigen te brengen,” zei Kees.

„Dat is geweldig,” zei de mijnheer met het snorretje, „dan hoeven wij niet langer op de bus te wachten.”

De heren namen hun koffers en gingen met Kees naar buiten.

„Ik heb ze!” riep Kees nogal oneerbiedig naar zijn vrienden.

„Dat is mijnheer Kools!”

De heren lachten.

„Wij zijn Hielke en Sietse Klinkhamer,” stelde Sietse zich en zijn broer voor.

„Ik ben Louw Vrolijk,” zei Louw.

„En ik ben Kees Dijkstra,” zei Kees.

„Wel, wel,” riep de lange mijnheer, „dat is een heel comité van ontvangst. Jullie kennen mij dus al en dit is mijnheer Albers. En jullie gaan ons dus naar de woonboot van mijnheer Huigen brengen?”

„Jawel mijnheer. Komt u maar mee,” zei Sietse.

De heren volgden de jongens door het straatje dat naar het kanaal liep, maar toen zij bij de Kameleon kwamen, vroeg mijnheer Albers:

„Moeten wij met z’n allen in dat bootje? Dat kan nooit!”

„Het kan best,” lachte Hielke, „stapt u maar voor in.”

„Geeft u mij de koffers maar,” zei Sietse en hij legde ze op de motorkap. Mijnheer Kools ging op het bankje voor in de boot zitten en mijnheer Albers volgde hem aarzelend. Kees en Louw gingen op het voorste deel van de motorkap zitten en Hielke en Sietse op het achterbankje.

„Ziet u wel dat het best kan,” zei Sietse.

„Maar ligt de boot nu niet te diep?” vroeg mijnheer Albers, „als er golven over de rand slaan, zinkt deze ijzeren schuit als een baksteen. Jullie moeten langs de kanten van het meer varen, anders durf ik niet mee.”

„Mijnheer Albers is geen held op het water,” merkte mijnheer Kools lachend op, „doe hem dus een plezier en vaar niet te ver van de wal af.”

„Maar dan duurt de tocht wel langer,” legde Sietse uit.

„Dat geeft niet,” zei mijnheer Albers, „wij hebben geen haast.”

De motor werd gestart en de Kameleon voer naar het meer. Sietse stuurde naar rechts en op ongeveer drie meter uit de wal ging de boot nu langs de rietkragen. In de openingen tussen het riet lagen mooie boten van kampeeders.

„Het is hier wel gezellig,” knikte mijnheer Albers, „en de golven op het meer vallen mij best mee. Ik had verwacht dat zij hoger zouden zijn.”

„Wij hebben wel in de zwaarste storm over het meer gevaren,” vertelde Hielke, „maar onze boot had helemaal geen last van de hoge golven.”

De Kameleon naderde het Paviljoen waar de gasten onder kleurige parasols op het terras zaten te genieten van het fraaie uitzicht over het meer.

„Dat is een leuk restaurant,” merkte mijnheer Kools op.

„En zij hebben daar heerlijk ijs,” wist Kees de smulpaap te vertellen.

„Is het waar?” zei mijnheer Albers lachend, „dan ga ik jullie trakteren op een ijsje omdat jullie ons zo goed naar de overkant brengen. Stop kapitein!”

Sietse stopte de motor en legde aan. Kees kreeg geld van

mijnheer Albers en hij haalde voor allemaal een dikke wafel. Het ijs viel bij de heren goed in de smaak.

„Jij weet wel wat lekker is, Kees,” zei mijnheer Albers, „het smaakt uitstekend.”

De Kameleon vervolgde intussen haar weg en als zij de oever van het meer zou blijven volgen, moest er nu een extra omweg worden gemaakt omdat er een grote bocht volgde.

Maar mijnheer Albers zat zo vol aandacht van zijn ijs te genieten dat de slimme Sietse de Kameleon ongemerkt recht naar de Woudaap stuurde. De afstand tussen de wal en de boot werd steeds groter en pas toen mijnheer Albers zijn ijsje op had, ontdekte hij hoe de Kameleon midden op het meer voer.

„Dat is niet afgesproken!” riep hij verontwaardigd, „wij zouden langs de kant varen!”

„Kijkt u dan maar achter u, mijnheer,” wees Sietse.

Mijnheer Albers keek om en zag hoe zij reeds vlak bij de woonschuit van mijnheer Huigen waren.

„Ha!” riep hij verrast, „daar zie ik Herman al!”

De Kameleon legde aan en mijnheer Huigen heette de beide heren hartelijk welkom.

„Wat ligt de woonboot hier prachtig bij het meer,” prees mijnheer Kools,

„Daar hebben de jongens voor gezorgd,” zei mijnheer Huigen, „die kleine boot van hen heeft mijn schip hierheen geduwd.”

„Hoe bestaat het,” riep mijnheer Albers, „dat noem ik een prestatie! Wacht jongens! Ik zal jullie even belonen.”

„Wij nemen niets aan, mijnheer!” riep Sietse en hij liet de Kameleon meteen weer verder varen.

„Dat begrijp ik niet,” zei mijnheer Albers verwonderd:

„De jongens bij ons in de stad zouden het geld met beide handen hebben aangenomen.”

„Tja,” knikte mijnheer Huigen lachend, „de jongens beleven hier meer vreugde aan het elkaar kunnen helpen dan aan dat stomme geld.”

„En zij hebben nog gelijk ook,” beaamde mijnheer Kools.

„Het is heel sympathiek,” stemde mijnheer Albers mee in.

HOOFDSTUK III

De assistent van de dokter heeft een vreemde passagier

De jongens voeren naar het dorp want Kees had een plan bedacht om zijn vader weer in een goed humeur te brengen. Voor de rijksdaalder die zij van mijnheer Huigen hadden gekregen wilde hij een nieuwe ballon kopen voor de lamp.

„Ik vind het best,” zei Sietse, „maar dan moet ik eerst een dubbeltje hebben voor het rubberringetje.”

„Dat kan!” knikte Kees en heel diep in zijn zak vond hij nog een dubbeltje dat hij aan Sietse gaf.

De Kameleon voer weer onder de brug door en ging dan voorbij de smederij naar het dorp. Bij het Raadhuisplein legden zij aan en de jongens gingen naar de winkel van de elektricien, mijnheer Lohuis. Kees wist dat zijn ouders hier de lamp hadden gekocht en gevolgd door zijn vrienden ging hij de winkel binnen. Aan mijnheer Lohuis vroeg hij of hij een nieuwe ballon kon krijgen voor hun lamp.

„U weet wel, de lamp die boven de tafel in de kamer hangt,” verduidelijkte Kees.

„Is daar dan alweer een ballon van stuk?” vroeg mijnheer

Lohuis verwonderd. „Jullie doen zeker niets anders dan afbreken?”

„Alweer een ballon stuk?” vroeg Kees, „het is vandaag pas de eerste! Gerben heeft het gedaan!”

„Dat klopt wel,” zei mijnheer Lohuis, „Gerben heeft een half uur geleden ook een ballon voor jullie lamp gekocht.”

„Maar dan koop ik er niet ook nog een!” zei Kees en hij maakte meteen rechtsonkeert.

„U wordt bedankt, mijnheer Lohuis,” riep Sietse lachend en dan verlieten zij allemaal de winkel en gingen achter Kees aan.

„Hé jô! Waar ga jij heen?” vroeg Hielke.

„Ijs kopen!” riep Kees en hij verdween in de bakkerswinkel.

„Als die slome ook geld heeft,” schudde Sietse zijn hoofd, „moet het meteen versnoept worden.”

„Nou ja,” aarzelde Louw, „bij mij gaat een ijsje er altijd in en vooral als het gratis is.”

Kees kwam terug met vier wafels en op de rand van de stoep voor de winkel zaten de jongens weer heerlijk te smullen, toen Gerben voorbijkwam.

„Ha Kees!” riep hij, „ik heb een pakje voor je vader. Wil jij het meenemen?”

„Is dat de nieuwe ballon voor de lamp?” vroeg Kees.

„Jij mag nooit meer raden!” antwoordde Gerben, „en wil jij er

wel voorzichtig mee zijn? Het is erg breekbaar.”

„Dat hebben wij gezien,” zei Sietse, „het mag wel een wonder heten dat jij de andere twee ballonnen niet hebt stukgestoten.”

„Eentje is al duur genoeg,” zei Gerben, „maar als Dijkstra mij geen duw had gegeven, was ik niet gestruikeld.”

„Dat is waar Gerben,” knikte Kees, „en daarom is het fijn dat jij toch een nieuwe ballon geeft.”

„Ik ben niet zo slecht als ik er uitzie,” zei Gerben, „ik doe graag goed, maar de mensen vatten het meestal verkeerd op. Er zijn er die nooit naar goede raad luisteren. Vroeger was hier een jongen, hij heette Evert Zandstra, die alle goede raad van zijn vader in de wind sloeg. En als de wind die goede raad dan naar het meer woei, moet je gauw het zeil van je boot laten zakken anders kwamen er met dikke letters in te staan: ‚Kijk goed uit Evert!’ Of: ‚Drink geen koud water, Evert!’ Of: ‚Wees niet brutaal, Evert!’ Want Evert sloeg alles de wind in en waar het heen woei, was hem een zorg.”

„Ik zal jou ook een goede raad geven,” zei Sietse, „leg een natte handdoek op je voorhoofd. Misschien word jij dan weer normaal!”

„En jij bent veel te wijs voor jouw leeftijd,” mopperde Gerben, „en doe jij wel voorzichtig met het pakje, Kees?”

„Het komt dik in orde,” knikte Kees en dan stak Gerben het

plein over naar de straat waarin hij woonde.

„Hij weet toch maar altijd een nieuw verhaal te bedenken,” zei Louw lachend, „ik snap niet hoe hij al die onzin bedenkt.”

„Zullen wij maar gaan?” merkte Hielke op, „het is al kwart voor twaalf.”

De jongens gingen weer in de Kameleon en voeren dan snel naar de Woudaap. Daar stond Dijkstra te wachten en hij keek lang niet vriendelijk naar Kees.

„Vader!” riep Kees gauw, „ik heb een nieuwe ballon voor de lamp. Gerben heeft hem gekocht!”

„Zóó?” zei Dijkstra en dan kreeg hij het pakje van Kees en begon het papier open te maken. De jongens keken belangstellend toe. Maar toen het laatste stuk papier er afging, keken zij allemaal verbaasd naar wat daar tevoorschijn kwam.

„Maarre...” stotterde Kees, „dat is een oude stallantaarn.”

„Dat hoeft jij mij niet te vertellen!” riep Dijkstra kwaad, „dat zie ik zelf ook wel! Die Gerben houdt iedereen voor de gek! Hij is lang niet normaal!!”

„Daar komt Gerben,” wees Hielke, „hij fietst hard en zwaait met zijn hand.”

„Hij zal wel weer een smoesje hebben,” bromde Dijkstra, „maar ik zal hem eens flink de waarheid zeggen.”

„Stop! Niet openmaken!” riep Gerben reeds van verre, „het is

een vergissing! Dat is het verkeerde pakje!”

En hij zwaaide met een ander pakje dat hij bij zich had. Nog hijgend van het harde fietsen stapte hij vlak voor Dijkstra af en zei:

„Drommels. Jullie hebben het al uitgepakt? Geeft u mij die lantaarn maar terug, Dijkstra. En hier in dit pakje zit een nieuwe ballon voor uw lamp.”

„Hm,” zei Dijkstra, „dit is zeker weer één van jouw flauwe grappen?”

„Welnee!” riep Gerben, „kijk! Dit is de ballon! Alstublieft! En deze lantaarn breng ik naar de woonboot van de artiesten. Hij is voor mijnheer Dijkman.”

„Mijnheer Dijkman?” vroeg Sietse verbaasd, „wie is dat nu weer?”

„Dat is die mijnheer met de lange nek,” legde Gerben uit.

„Die mijnheer heet Kools!” zei Sietse.

„Weet ik veel,” mompelde Gerben, „maar hij krijgt de lantaarn! Tot ziens, vrienden!”

Gerben reed terug naar de woonboot en Dijkstra en de jongens zagen hem aan boord gaan.

„Het was dus wel een vergissing,” zei Kees.

„Dat is voor mij nog een vraag,” Dijkstra schudde aarzelend het hoofd, „want het pakje van de stallantaarn was veel groter

als van de ballon.”

„Kijk,” wees Sietse, „op het papier dat om de lantaarn was gewikkeld, staat de reclame van de elektriciteitswinkel, dus had Gerben dat van de ballon afgehaald en het met opzet om de lantaarn gedaan.”

„Wolverdraaid!” riep Dijkstra, „dat ik dat niet gezien heb, dus die halve gare deed alles met opzet om mij erin te laten lopen.”

Dijkstra was hevig verontwaardigd over Gerben die eerst zijn lamp had stukgestoten en daarna nog grapjes uithaalde met een oude stallantaarn. En Dijkstra zwaaide zo woest met de ballon dat Kees hem maar gauw overnam en in huis bracht. En hoewel Dijkstra nog heel veel te vertellen had over die vervelende Gerben, bleven de jongens niet langer naar hem luisteren, want het was tijd om naar huis te gaan. De Kameleon voer snel terug en even later zaten Hielke en Sietse aan tafel alles aan hun vader en moeder te vertellen. De familie Klinkhamer was nauwelijks klaar met eten toen Gerben op bezoek kwam. Hij droeg zijn zondagse pak en had zijn haar heel netjes gekamd.

„Goedemiddag mevrouw Klinkhamer! Goedemiddag heren?” zei Gerben nogal luidruchtig. „U zult wel denken wat voor verschijnsel is dat, maar ik ben het maar.”

„Weet jij wel zeker dat jij niet in de war bent?” vroeg Klinkhamer, „het is vandaag woensdag en geen zondag.”

„Dat is mij bekend,” knikte Gerben lachend, „maar ik ben nu de assistent van de dokter.”

„Wat zeg je?” vroeg Klinkhamer.

„Ik ben de assistent van de dokter,” herhaalde Gerben. „Ik ga naar de stad. Daar is er eentje geopereerd en nu moet ik kijken of het goed is. Dan kan ik de patiënt meenemen.”

„Praat geen onzin, Gerben,” zei moeder Klinkhamer, „het is beslist geen grapje als iemand geopereerd moet worden.”

„Dat weet ik,” legde Gerben uit, „maar bij een auto is dat niet zo erg. De dokter heeft hem naar de garage gebracht voor een technische controlebeurt en omdat hij zo weinig tijd heeft, ga ik de wagen voor hem terughalen.”

„Juist, mijnheer de assistent,” zei Klinkhamer, „dus jij komt ons even vertellen dat jij naar de stad gaat.”

„Jawel! En ik neem de bus van kwart over één. Hebben de jongens ook zin om mee te gaan?”

„Zin genoeg!” riep Sietse, „maar die slome Kees heeft vanmorgen een rijksdaalder versnoept. Daar hadden wij nu mooi de bus mee kunnen betalen!”

„Die betaal ik wel!” deed Gerben royaal, „de dokter gaf mij geld mee voor onkosten. Dus, als ik onderweg geen koffie

koop, kan ik jullie reisgeld betalen.”

„Dat is geweldig, Gerben!” riep Hielke, „ik ben klaar om mee te gaan!”

„Ik ook!” beaamde Sietse.

„Wacht even! Jullie moeten je eerst verkleden!” zei moeder.

„Dat kan niet meer!” riep Sietse gehaast uit, „het is al over enen!”

„Laat ze zo maar meegaan,” knipoogde Klinkhamer naar zijn vrouw, „in die garage worden zij misschien toch vuil.”

„Dan een schone overall aan!” besliste moeder.

Dat werd toen vliegensvlug gedaan en dan gingen Hielke en Sietse met Gerben mee naar buiten. Daar kwam de bus al.

De jongens konden op de bank voorin zitten en Gerben nam de bank achter de chauffeur. De bus vertrok en vanuit de voorkamer wuifde moeder Klinkhamer haar jongens na.

Er zaten weinig passagiers in de bus en op de weg was niet veel verkeer. Voor de chauffeur was dat wel prettig want op de smalle weg konden grote auto's elkaar nauwelijks passeren. De chauffeur moest één keer uitwijken tot in de berm en al mopperend draaide hij met alle kracht aan het stuurwiel dat schijnbaar nogal zwaar ging.

„Wat is er?” vroeg Gerben, „waarom mopper je zo?”

„Wel,” legde de chauffeur uit, „in de garage is de band van

het rechtersvoorwiel gerepareerd, maar het heeft niets geholpen. Die band is alweer slap en daardoor stuurt het zo zwaar.”

„Dan moet er dikke lucht ingepompt worden,” meende Gerben, „hoe dikker de lucht, hoe minder gauw zij door een lek kan ontsnappen.”

Hielke lachte.

„Bedankt voor je goede raad,” zei de chauffeur spottend, „en hoe kom ik aan dikke lucht?”

„Van sigarenrook,” antwoordde Gerben, „of van de walm uit een kachel.”

„Daar zal ik maar geen antwoord op geven,” zei de chauffeur, „want dat is praat op zolder.”

„Maar,” ging Gerben onverstoorbaar verder, „als je nagaat hoe de rook van sigaren in de lucht blijft zweven, is het toch best mogelijk om daar iets mee te kunnen doen. Toen een groot verkeersvliegtuig boven de oceaan motorstoring kreeg, gaf de piloot aan alle passagiers een grote sigaar. Ook de dames en zelfs de kinderen moesten zo hard ze maar konden gaan roken. De meesten werden er misselijk van, maar de cabine kwam stijf vol rook te staan en op die rook dreef het vliegtuig verder en kwam veilig aan. Maar toen de deur van de cabine openging en er heel veel rook naar buiten kwam,

spoot de brandweer het vliegtuig vol water en werden de passagiers drijfnat.”

De chauffeur schudde zijn hoofd en gaf geen antwoord. Zo reden zij verder tot de eerste halte in de stad was bereikt. De bus stopte.

„Kom jongens,” riep Gerben, „hier moeten wij eruit!”

„Moet je vandaag ook mee terug?” vroeg de chauffeur.

„Welnee,” zei Gerben, „dan had ik wel een retourtje gekocht.”

„Gelukkig,” riep de chauffeur opgelucht, „ik heb liever geen kwebbelende passagiers!”

Hij trok de deur met een smak dicht en reed snel verder.

„Dat is ook geen gezellige man,” zei Gerben, „nou ja, zo zijn er zoveel. Kom wij gaan!”

Zij liepen door een winkelstraat en kwamen bij een grote showroom waarin prachtige nieuwe auto's stonden.

„Ai,” zei Sietse, „die mooie witte sportwagen zou ik best willen hebben.”

„Ik niet,” zei Gerben, „de kap kan bijna nooit naar beneden want dan is het te koud of het regent. Ik had liever die andere met dat schuifdakje.”

„Maar die gaat lang niet zo hard,” zei Hielke.

„Dan moet jij maar eens goed lezen wat daar staat,” wees

Gerben, „kijk, de motor van de sportwagen is 1500 cc en die van de andere is 2000 cc. Dus heeft die grote auto een krachtiger motor dan de sportwagen.”

„Maar toch vind ik de sportwagen mooier,” zei Sietse.

„Jij zult veel moeten sparen om die auto te kunnen kopen,” legde Hielke uit, „hij is wel duur.”

Naast de showroom was een brede doorgang en daarlangs kwamen de vrienden in een grote garage.

Een mijnheer in een witte stofjas kwam hen tegemoet en vroeg aan Gerben: „Waarmee kan ik u van dienst zijn?”

„Deze jongeman,” zei Gerben en hij wees naar Sietse, „wil de sportwagen uit de etalage kopen.”

„Welnee!” riep Sietse, „ik heb geen geld!”

„Dan kan ik de wagen beslist niet leveren,” zei de mijnheer lachend.

„Dat dacht ik wel,” zei Gerben, „en ik kom de auto van dokter halen.”

„Komt u maar mee,” zei de mijnheer.

Er stonden veel auto's in de werkplaats waaraan door de monteurs werd gewerkt. De auto van de dokter stond boven op een hefbrug en Gerben keek onder de wagen.

„De knalpot is vernieuwd,” wees de mijnheer.

„Ik zie het,” knikte Gerben, „en verder ziet alles er nog goed

uit, nietwaar?”

„De wagen is nog prima,” zei de mijnheer en de monteur die de auto had gerepareerd pompte nu de banden bij waarna hij de auto liet zakken. Gerben kon de wagen meenemen. Hij ging achter het stuur zitten en Hielke en Sietse kwamen naast hem op de brede voorbank. Gerben keek even op de benzinemeter en zag dat de tank nog bijna vol was. Dan startte hij de motor en reed langzaam de garage uit. Bij de uitgang naast de showroom moest hij stoppen voor de voetgangers die over het trottoir liepen.

„Even wachten op overstekend wild,” zei Gerben en dan kon hij verderrijden. Geruisloos gleed de auto over het asfalt van de straat en Sietse zei:

„Dit gaat heel wat beter dan in die rammelende bus.”

„Natuurlijk,” glunderde Gerben, „de veren van een bus zijn veel stugger dan die van een luxe wagen. Als wij straks buiten de stad honderd kilometer rijden, zweven wij over de weg.” Zij gingen een bocht om en kwamen in de brede straat van een buitenwijk. Het was een stille straat met bijna geen verkeer en daarom zei Sietse:

„Hier kun je wel harder rijden.”

„Ik ben wel wijzer,” zei Gerben, „ik mag niet harder dan vijftig kilometer. Of betaal jij de boete?”

„De politie laat ons wel doorrijden,” meende Sietse, „zodra zij het rode slangetje op de voorruit zien, denken zij dat jij een dokter bent die op weg is naar een patiënt.”

„Laat me niet lachen,” riep Gerben, „ik ben toch geen dokter?”

Zij gingen weer een hoek om en dan minderde Gerben de snelheid want er stonden politieagenten op de weg, die reeds enige auto's hadden laten stoppen. Gerben verwachtte dat ook hij moest stoppen maar een van de agenten gaf hem het teken dat hij door kon rijden. Gerben salueerde en lachend reden onze vrienden de andere automobilisten voorbij.

„Zie je nu wel?” wees Sietse, „de politie denkt dat jij een dokter bent.”

„Welnee,” antwoordde Gerben, „die andere chauffeurs hebben te hard gereden, daarom gaan zij op de bon!”

„Jij hebt alweer geluk gehad, Gerben,” zei Hielke.

„Dat noem ik geen geluk,” merkte Gerben op, „het is een kwestie van gezond verstand. Als ik naar Sietse had geluisterd en sneller was gaan rijden, had ik nu ook een bon gehad.”

„Dat is waar,” knikte Sietse, „ik zal niets meer zeggen.”

Zij kwamen nu buiten de stad en Gerben gaf meer gas. De teller wees weldra een snelheid van honderd kilometer aan.

„Zo hard moest onze boot kunnen varen,” zei Hielke.

„Maar dan was het varen geen pretje meer,” meende Gerben, „de boot zou woeste sprongen maken en dan zou je overboord vliegen.”

„Kijk, daar staat een verpleegster, Gerben,” zei Sietse, „zij wil graag meerijden.”

„Ik zal haar maar meenemen,” knikte Gerben, „verpleegsters doen goed werk voor zieke mensen en dat wordt vaak niet al te best beloond.”

Gerben minderde vaart en stopte bij de verpleegster.

„Dag dokter,” zei de verpleegster, „kunt u mij alstublieft meenemen tot het meer?”

Gerben en de jongens keken haar verwonderd aan, want de stem van de verpleegster klonk zo schor en diep. En dan antwoordde Gerben als een echte dokter, zo deftig mogelijk pratend:

„Goed, zuster. Stapt u maar in. Ik reik u uw koffer wel aan.”

De zuster ging op de achterbank zitten en Gerben zette de koffer naast haar. Maar wat was die koffer zwaar. Het leek wel alsof hij vol ijzer zat. Gerben kroop weer achter het stuur en dan reden zij verder. Niemand sprak een woord. Gerben keek af en toe in de achteruitkijkspiegel naar de zuster op de achterbank. Het viel hem op hoe groot haar handen waren en haar gezicht was erg gepoederd, terwijl zij extra zware

wenkbrauwen had.

„Komt u uit het ziekenhuis, zuster?“ vroeg Gerben.

„Ik kom uit Amsterdam, dokter. Uit het Binnengasthuis. Ik ga met vakantie naar vrienden in een woonboot.“

„Die vakantie heeft u wel nodig,” zei ‚dokter’ Gerben, „uw stembanden zijn zeker aangetast? U praat zo schor.“

„Dat komt van de nachtdienst, dokter. Ik heb drie weken aaneen nachtdienst gehad en dat is reuze vermoeiend.“

„Dat is het inderdaad,” beaamde ‚dokter’ Gerben en hij keek weer via de spiegel naar haar handen. De zuster zag het en stak haar handen gauw in haar jaszakken.

„Drommels,” dacht Gerben, „hier klopt iets niet. Wat zal ik doen? Ik moet die dame even aan veldwachter Zwart laten zien. Want die ziet altijd meteen als iemand iets in zijn schild voert. Het is toch zeker geen zuivere koffie dat die zuster haar veel te grote handen zo gauw in haar zakken stopt?“

„Wij schieten lekker op,” wees Sietse, „ik zie de brug al.“

„Jea Sietse,” sprak Gerben heel deftig, „het gaet sneller als een beus.“

„Jij kunt tegen mij wel gewoon praten,” tikte Sietse hem op de vingers, „als jij een bus bedoelt, moet je niet ‚beus’ zeggen.“

Gerben keek Sietse even heel kwaad aan en tuurde dan naar de brug met de hoop dat veldwachter Zwart daar zou staan.

Maar nee hoor! Als je Zwart nodig had, was hij er natuurlijk niet. Zij gingen de brug over en dan de bocht om.

„Stopt u even, dokter!” riep de zuster, „ik moet hier bij het meer zijn.”

„Wij rijden zo daedelijk verder langs het meer,” zei Gerben, „maer ik moet even benzine tanken.”

De auto was doorgereden en stopte nu voor de smederij van Klinkhamer. Tot grote vreugde van Gerben zag hij Zwart daarbinnen en vlug stapte hij uit en liep naar de smederij.

„Wilt u even kijken, Zwart?” vroeg Gerben, „er zit een bijzonder vreemde dame in de auto. Ik heb het gevoel dat er iets niet klopt!”

„Is dat weer een grap?” vroeg Zwart achterdochtig.

„Nee, nee! Komt u vlug, anders gaat die dame er vandoor.”

De verpleegster zag hoe Gerben met de veldwachter stond te praten en zij opende het portier en stapte uit.

Zwart keek verwonderd naar haar en liep dan meteen naar haar toe.

„Wat moet dat betekenen?” vroeg hij bars.

„Wat bedoelt u?” vroeg de zuster.

„Dit!” zei Zwart en met een ruk trok hij de zuster een pruik van het hoofd. De jongedame bleek een man te zijn.

„Wat voor den drommel doet u hier in vrouwenkleren?”

bulderde Zwart, „u bent zeker bang om herkend te worden? Maak die koffer open!”

„Maar mijnheer de veldwachter!” riep de man, „laat mij u even de situatie uitleggen? Het gaat om...”

„Ja! Ja!” riep Zwart, „die smoesjes ken ik! Het gaat natuurlijk om een weddenschap! Maak die koffer open of ik neem u meteen mee!”

De man zocht een sleutelje en opende de koffer. Daarin lagen overhemden, pyjama's en nog meer kleren, maar daaronder lagen beitels en een paar hamers verborgen.

„Aha. Net wat ik dacht!” zei Zwart, „een vermoemde inbreker! U gaat met mij mee naar het gemeentehuis!”

„Alstublieft niet, veldwachter. Ik zal het u uitleggen. Ik moet naar de woonboot van mijnheer Huigen. Daar zijn mijn vrienden die voor mij kunnen getuigen.”

„Die vrienden zijn zeker uw handlangers,” bromde Zwart, „ik kan u arresteren alleen al vanwege het feit dat u vrouwenkleren draagt. Dat is bij de wet verboden en daarom neem ik u mee! De rest zoek ik straks wel uit!”

En hoe de man ook protesteerde, het hielp hem niets. Zwart greep hem bij een schouder en duwde hem naar het dorp.

„Dat is me toch een mooi prentenboek,” lachte Gerben, „die is zo van de modeplaat gestapt! Wat een halve zoete om zich

zo toe te takelen in vrouwenkleren.”

„Wij gaan mee,” riep Sietse, „kom Hielke.”

En de beide belhamels volgden Zwart en zijn arrestant. De mensen in het dorp keken zich de ogen uit toen Zwart zo ruw een verpleegster opbracht. Maar toen zij ontdekten dat het een man was, riep de slager spottend:

„Niet zo ruw, mijnheer Zwart! Het is toch een dame?!”

Zwart deed net alsof hij niets hoorde en gaf zijn arrestant een extra duw toen deze wilde blijven staan. De man keek om zich heen en riep naar Hielke en Sietse:

„Jongens! Willen jullie mijnheer Huigen waarschuwen dat ik hier ben? Hij heeft een grote witte woonboot!”

„Ja, dat weten wij,” knikte Sietse, „maar hoe heet u?”

„Mijn naam is Jonkman,” zei de man.

„Is het niet Jonkvrouw?” vroeg de slager lachend.

„Waar bemoeit u zich mee?” riep de man kwaad.

„Neemt u mij niet kwalijk, dame,” zei de slager.

„Vooruit! Opschieten!” riep Zwart en hij duwde de ‚dame’ Jonkman het plein over naar het gemeentehuis.

Toen viel er niets meer te beleven en Hielke en Sietse besloten terug te gaan en naar de woonboot van mijnheer Huigen te varen. Bij het huis van de dokter kwamen zij Gerben tegen. Hij rookte een grote sigaar en blies de jongens

rook in het gezicht.

„En?” vroeg hij, „is de verpleegster al opgesloten?”

„Mijnheer Jonkman zit in het gemeentehuis,” vertelde Sietse, „en dat gaan wij aan mijnheer Huigen vertellen.”

„Heet hij Jonkman?” vroeg Gerben, „hm, ’t is wel een rare snuiter. Hij zal wel een artiest zijn, die doen altijd gekke dingen.”

„Dan ben jij ook een artiest,” zei Sietse.

„Was het maar waar,” lachte Gerben, „dan hoefde ik geen zwaar werk meer te doen. Nou ja, wat doet het er toe, ik ben maar een trekhond die wordt niet gauw moe. Tot ziens edele vrienden!”

Gerben ging naar huis en de jongens holden naar het boothuis en voeren dan snel met hun Kameleon naar de woonboot van mijnheer Huigen. De heren Albers en Huigen, die op het dek zaten te vissen, riepen de jongens toe om met hun boot uit de buurt van de dobbers te blijven. Sietse stuurde naar de wal en daar was mijnheer Kools druk bezig met de oude stallantaarn van Gerben schoon te schuren.

„Komen jullie even kijken, jongens?” vroeg mijnheer Kools.

„Wij komen vragen of u ook een mijnheer Jonkman kent?” vroeg Sietse op zijn beurt.

„Jonkman? Is die hier?” riep mijnheer Kools verrast. „Hallo broeders! Jonkman is in aantocht!”

De heren Huigen en Albers legden meteen hun hengels neer en kwamen vol belangstelling vragen waar mijnheer Jonkman dan wel was.

„In het gemeentehuis,” legde Sietse uit, „veldwachter Zwart heeft hem opgepakt omdat hij vrouwenkleren droeg.”

„Hoera!” riepen de heren, „dan heeft hij de weddenschap verloren.”

„Wat voor weddenschap?” vroegen de jongens nieuwsgierig.

„Jonkman had gewed dat hij als verpleegster vermomd hierheen zou reizen zonder een cent op zak. Maar het is hem dus op het laatste nippertje niet gelukt. Dat is pech voor hem.”

„Zwart denkt dat hij een vermomde inbreker is,” vertelde Hielke nog, „in zijn koffer lagen beitels en hamers.”

„Ha, ha, ha,” lachte mijnheer Huigen, „die is goed! Jonkman als inbreker! Hij is beeldhouwer, daarom heeft hij beitels bij zich. Kom heren, wij moeten meteen naar het dorp om onze vriend te bevrijden.”

„U kunt wel met ons meevaren,” bood Sietse aan. En dat deden de heren graag, want met de snelle Kameleon ging het vlugger dan te moeten lopen. Binnen de tien minuten voer de

Kameleon naar het Raadhuisplein en de heren gingen meteen naar het gemeentehuis. Het duurde niet lang of zij kwamen lachend weer buiten met hun vriend Jonkman die geen verpleegstersjurk meer droeg. Zwart had de jurk in beslag genomen om te voorkomen dat er nog meer grappen mee werden uitgehaald.

Maar Gerben beweerde dat Zwart de jurk 's nachts droeg als nachtjapon. In hoeverre dat waar is, weet ik niet, maar de komst van mijnheer Jonkman zou nog meer gevolgen hebben, zoals nog zal blijken.

HOOFDSTUK IV

De ijsventers. Gerben grijpt in

De weduwe Glas woonde met haar gezin in hetzelfde straatje als Gerben. Zij verdiende iets met het schoonhouden van de school, maar het loon was te weinig om er haar gezin van te kunnen onderhouden. Haar beide oudste jongens moesten er dan ook geld bijverdienen. Hendrik, die pas achttien jaar was geworden, leerde voor chauffeur. Hij reed mee op een vrachtwagen van een graanhandelaar en hielp zakken met veevoer naar de boerderijen te brengen. Hendrik deed altijd vlijtig zijn werk en zijn baas was goed over hem te spreken. Af en toe mocht hij de vrachtwagen besturen en zo leerde hij het chaufferen. Op een dag kwam hij in de smederij, waar Gerben ook was en riep:

„Buurman Gerben! Ik heb het! Ik ben geslaagd!!”

Vol trots toonde hij zijn rijbewijs.

„Dan ben jij al verder dan ik,” glimlachte Gerben, „want mijn rijbewijs geldt alleen voor personenwagens en jij mag bovendien met een vrachtauto rijden.”

„Gefeliciteerd Hendrik,” zei Klinkhamer, „het gaat met jou

de goede kant op. Jij vindt je weg wel!”

„Dat moet een chauffeur ook kunnen,” grapte Gerben. Hendrik lachte en ging dan naar huis om zijn moeder het nieuws te vertellen.

„Het is te hopen dat Hendrik nu ook wat meer gaat verdienen,” zei Gerben tegen Klinkhamer, „zijn moeder kan nauwelijks rondkomen. En als zij uit werken gaat, doen de kinderen thuis de gekste dingen. Laatst lieten zij de stofzuiger tegen de lamp blazen zodat de lamp in grote cirkels rondtolde en als ik het toen niet verboden had, was de lamp van het plafond gevallen. Vorige week kwamen de kinderen gillend het huis uit rennen en riepen: „Brand! Brand!”

„Tja, een moeder hoort thuis bij haar gezin te zijn,” knikte Klinkhamer bedachtzaam, „maar misschien is dat wel spoedig mogelijk als de jongens gaan verdienen. Wat doet Jaap tegenwoordig?”

„Jaap is pas zestien geworden,” vertelde Gerben, „en hij gaat ijsventen voor de bakker. En ik zal ook wat moeten doen en maar weer naar de boerderij gaan. Ajuus vrienden!”

Gerben fietste in de richting van het meer en dan kwam Louw de smederij in.

„Hallo,” riep hij, „gaan wij weer varen?”

„Welja!” lachte Sietse, „laten wij maar meteen gaan.”

Zij gingen met z'n drieën naar de Kameleon en voeren het meer op. Bij de woonboot van mijnheer Huigen waren de heren Kools en Jonkman druk bezig. Zij hadden een tafel in het gras gezet en daarop lag een stuk hout waarvan mijnheer Jonkman met een beitel grote spaanders afhakte. Mijnheer Kools was bezig met de oude stallantaarn. De jongens wilden even kijken en Sietse stuurde de Kameleon naar de wal. De stallantaarn was al veel mooier geworden, dat zagen de jongens meteen. Het metaal glom alsof het goud was en nog vond mijnheer Kools het niet mooi genoeg want hij poetste maar door. Wat mijnheer Jonkman ging maken, was nog niet helemaal duidelijk.

„Het lijkt wel alsof u een paard maakt,” merkte Louw op.

„Dat wordt het ook,” knikte mijnheer Jonkman, „kijk, daar in de wei loopt het voorbeeld.”

„Dat is Bles van boer Jellema,” wist Sietse, „het begint er warempel al op te lijken.”

„Mijnheer Jonkman is een eerste klas beeldhouwer,” zei mijnheer Kools. „Ik werk liever met metaal dan met hout of steen. En jullie weten al dat mijnheer Huigen een kunstschilder is, nietwaar? Hij zit daarginds bij de Woudaap om een schets van die mooie molen te maken. En binnen in de boot zit mijnheer Albers te schrijven aan een boek. Hij

mag niet gestoord worden want hij vertoeft met zijn gedachten in een droomwereld.”

De jongens bleven nog even kijken en voeren dan naar de Woudaap. Daar stond Kees het schilderen van mijnheer Huigen te bewonderen. Hielke, Sietse en Louw gingen ook kijken en zagen vol bewondering hoe de hoofdlijnen van de Woudaap al op het linnen stonden aangegeven.

„Het wordt net echt, hè?” zei Kees glunderend. „Ik wou dat ik zo kon schilderen.”

„Jij moet het eens gaan proberen,” zei mijnheer Huigen. „De meeste mensen beseffen niet wat zij wel kunnen omdat zij er nooit moeite voor doen.”

„En mijnheer?” vroeg Louw, „is zo’n schilderij veel geld waard?”

„Dat hangt er vanaf hoe mooi men het vindt,” prevelde mijnheer Huigen.

De jongens bleven nog even kijken en dan vroeg Sietse of Kees ook meeging uit varen.

„Natuurlijk,” zei Kees en hij was de eerste die aan boord ging. De Kameleon voer het meer op en Sietse stuurde naar het eiland waar een grote passagiersboot had aangelegd. Kinderen uit de stad maakten per boot een schoolreisje en speelden nu allerlei spelletjes op het eiland totdat zij de Kameleon zagen

naderen.

„Daar komen de schippers van de Kameleon!” werd er geroepen en de kinderen kwamen allemaal naar de wal waar de Kameleon aanlegde. De Kameleon kenden zij allemaal heel goed want de Klinkhamertjes hadden het vorige jaar het grote passagiersschip naar het dorp geduwd, toen de motor van het schip weigerde. De stadskinderen hadden de verrichtingen van Hielke en Sietse toen met grote bewondering aanschouwd en daarom werden onze vrienden nu heel hartelijk ontvangen. Een van de kinderen had een grote zak snoep en Kees was de eerste die zich liet trakteren. Een meisje vroeg of zij even mee mocht voor een tochtje over het meer maar toen wilden alle kinderen graag mee en drongen zo naar voren, dat er een jongen te water viel. De meisjes gilden van schrik maar Hielke en Louw hielpen de drenkeling snel weer op het droge. Een onderwijzer kwam aanhollen en zei:

„Kunnen jullie niet weggaan met jullie boot? Straks hebben wij nog meer drenkelingen.”

„Goed mijnheer,” zei Sietse en hij startte de motor.

De Kameleon voer rond het eiland en de jongens en meisjes wuifden onze schippers uitbundig na.

„Jammer, dat die jongen in het water viel,” merkte Kees op,

„anders hadden wij veel meer snoep gekregen.”

„Wij hebben helemaal niets gehad,” zei Hielke.

„Hij heeft een handvol zuurtjes,” wist Louw en hij greep Kees vast.

Hielke kwam meteen naar voren om Louw te helpen bij het bemachtigen van de snoep.

„Blijf eraf, schooiers!” riep Kees, „ik heb ze eerlijk gekregen!”

Maar dat maakte voor Hielke en Louw geen verschil en zij bleven proberen de stijf dichtgeknepen hand van de hevig tegenspartelende Kees te openen. Sietse stuurde gauw naar de wal en ging helpen bij het bemachtigen van de zuurtjes.

Een man die daar stond te vissen, kwam Kees te hulp.

„Dat is geen eerlijk spel!” riep hij verontwaardigd, „drie tegen één?! Durven jullie wel, lafaards?”

De jongens lieten Kees even los en van die gelegenheid maakte Kees gauw gebruik door vlug alle zuurtjes tegelijk in zijn mond te steken. Hij slikte een paar maal en zei met volle mond:

„Taat.”

„Wat zeg je?” vroeg Louw.

Kees slikte nog eens en zei dan:

„Te laat! Het is op! Ha, ha, ha!”

Zijn vrienden schudden lachend hun hoofd en dan zag Sietse

in de verte Gerben staan te vissen.

„Daar gaan we heen, jongens!” riep hij en de Kameleon voer naar een betonnen brug die over de ingang van de poldervaart lag. Gerben zag de jongens naderen en van verre beduidde hij hen reeds dat zij geen lawaai moesten maken. Sietse legde bij de polderdijk aan en de jongens liepen op hun tenen naar Gerben toe.

„Heb jij al wat gevangen?” vroeg Sietse.

„Sst,” fluisterde Gerben en dan trok hij het snoer met een ruk omhoog, maar er zat niets aan de haak.

„Dat is al voor de derde keer mis,” mopperde Gerben, „maar ik zal hem krijgen. Het is vast een grote snoek die de klappen van de zweep kent. Hij zuigt aan het aas in plaats van erin te bijten.”

Gerben wierp het snoer opnieuw in het water en de jongens tuurden naar de dobber die weldra op en neer ging.

„Ja!” fluisterde Gerben, „hij is er weer!”

Dan gaf hij een korte ruk aan het snoer en het was raak. De dobber verdween snel onder water en Gerben liet het snoer zo ver mogelijk vieren. Daarna begon hij het langzaam in te palmen.

„Ha jongens!” riep hij opgewekt, „ik heb hem goed te pakken! Het is een reuze kanjer want het trekt erg zwaar. Morgen sta ik

in de krant met de grootste snoek die er ooit in dit meer is gevangen.”

„Ik geloof het niet eerder dan dat ik de vis zie,” zei Hielke, „want een grote snoek zou veel meer tekeergaan.”

„Dat komt nog wel,” meende Gerben, „kijk daar is de dobber. Nu nog anderhalve meter en de snoek is boven water.”

Maar dan werd er iets zichtbaar waar zij allemaal verbaasd naar keken. Gerben vergat een moment om verder in te palmen maar de ongeduldige Sietse trok gauw aan het snoer en dan kwam er een stuk beton boven water. Rond een staafje ijzer dat uit de beton stak was het snoer een paar maal gewikkeld en onder aan de haak hing een klein snoekje van nog geen half pond.

„Hoera!” riep Kees, „de sterkste snoek ter wereld! Eentje van beton! Gevangen door Gerben Zonderland! Dat moet in de krant!”

De jongens lachten en Gerben nam het snoekje van de haak en liet het weer zwemmen.

„Hij moet eerst maar wat groter worden,” zei hij, „dan wil ik het nog eens met hem proberen.”

Gerben rolde het snoer op en wierp het stuk beton in de modder.

„Toch heb ik geluk gehad,” lachte hij, „want als dat snoekje het snoer om een dukdalf had gewonden, had ik misschien zo’n grote paal uit het water getrokken. En dat had mij dan een dikke boete gekost.”

„Ja ja,” zei Hielke, „al vang jij niets dan heb jij toch nog geluk gehad.”

„Dat komt in mijn familie veel voor,” knikte Gerben, „mijn moeder ging vissen en ving een gekookte worst die lekker warm was.”

„Dat kan natuurlijk nooit,” meende Kees, „want als je een worst uit het meer haalt, is die net zo koud als het water.”

„Maar mijn moeder viste niet in het meer,” grinnikte Gerben, „zij viste thuis in de pan met snert. Ha, ha, ha.”

En lachend ging Gerben terug naar de boerderij.

„Hij had je te pakken, Kees,” plaagde Louw.

Maar dat verstond Kees nauwelijks want hij tuurde vol aandacht naar de Woudaap en vroeg:

„Wat zie ik? Komt er een ijskar langs de dijk?”

„Ja! Dat klopt!” zei Hielke. „Jaap Glas vent met roomijs van bakker Van der Zee.”

„Dan ga ik een ijsje bij hem kopen,” riep Kees, „ik ken Jaap goed. Hij zal mij wel een extra dikke wafel geven.”

„Jij hebt net een handvol zuurtjes gegeten,” merkte Louw op.

„Moet jij nu alweer snoepen?”

„Van de zuurtjes heb ik dorst gekregen,” zei Kees, „daarom neem ik een ijsje!”

Hij ging gauw weer in de Kameleon zitten en riep:

„Kom Sietse, vaar mij er even heen!”

„Vooruit dan maar,” zei Sietse en zij gingen allemaal weer aan boord en voeren naar de Woudaap. Daar stonden enige vakantiegangers rond de ijskar van Jaap en Kees drong zich naar voren. Vol ongeduld moest hij wachten totdat Jaap de klanten bediend had en dan zei Kees:

„Ééntje van een kwartje, Jaap! Liefst een beetje extra dik, want ik heb dorst!”

„Kijk goed uit, Jaap!” waarschuwde Hielke, „als Kees de kans krijgt, eet hij al het ijs op zonder te betalen.”

„Ik weet het,” zei Jaap lachend en hij gaf Kees een wafel en deed het deksel weer op het vat.

„Wat doe je nou?” vroeg Hielke, „verkoop jij ons geen ijs. Wij willen ook een wafel. Of ben jij al uitverkocht?”

„Was het maar waar,” zei Jaap, „ik heb de hele dag wel werk voor ik het vat leeg heb.”

„Kun je het vat uit de kar nemen?” vroeg Sietse, „dan zetten wij het in onze boot en brengen je naar het eiland. Daar zijn een paar honderd schoolkinderen en misschien verkoop je

daar veel ijs.”

„Dat zou niet gek zijn,” meende Jaap, „maar ik weet niet of mijnheer Van der Zee het goedvindt.”

„Waarom niet?” vroeg Louw, „het maakt toch geen verschil als dat vat in een kar of in een boot staat?”

„Het ijs mag niet in een open vat vervoerd worden,” merkte Jaap op, „dat is verboden!”

„Wij nemen het deksel ook mee,” zei Sietse, „dan kan niemand het verbieden.”

„Ik wil het wel proberen,” knikte Jaap en dan werd het vat uit de kar getild en in de Kameleon gezet. Jaap nam het bakje met de centen, een blik biscuits en de wafelvormen mee en dan voeren zij met z’n allen naar het eiland. De kinderen kwamen meteen weer kijken toen de kameleon aanlegde. Kees, Hielke en Louw sprongen op de wal en duwden de kinderen achteruit om te voorkomen dat er weer eentje in het water zou vallen.

„Deksels,” riep Jaap, „ik heb de bel vergeten mee te nemen.”

„Die heb jij helemaal niet nodig,” zei Sietse en hij begon luid te roepen: „Roomijs! Heerlijk Roomijs!!”

Hij had het niet behoeven te roepen want de kinderen waren moe gespeeld en stonden allemaal bij de Kameleon te kijken. En toen zij het heerlijke roomijs zagen, wilden zij allemaal

een wafel. Jaap kreeg het reuze druk. Hij moest zo snel mogelijk een paar honderd ijsjes maken. Sietse en Louw hielpen hem bij het uitreiken van de wafels en het ontvangen van het geld. Kees en Hielke hielden de al te opdringerige kopers op een afstand. De onderwijzers kwamen ook kijken en ook zij kochten een ijsje. Het viel bij allen reuze goed in de smaak want wat bakker Van der Zee maakte, maakte hij altijd prima. Jaap verkocht zo veel ijs dat de bodem van het vat spoedig zichtbaar werd en het bakje met geld steeds voller. Toen niemand meer om ijs vroeg, voeren de jongens verder op zoek naar nieuwe klanten.

Overal waar zeil- en motorboten lagen, werd gestopt en het ijs verkocht. Zo duurde het niet lang meer en dan was het vat leeg.

„Dat is jammer,” vond Kees, „wij zijn nog maar het halve meer rond geweest.”

„Maar ik heb voor vandaag genoeg verkocht,” glunderde Jaap, „de bakker zal ervan opkijken.”

De Kameleon voer terug naar de Woudaap en daar werd het vat weer in de kar gezet. Er kwam een kleine personenauto langs de dijk die bij de jongens stopte. Een jongeman stapte uit. Hij heette Piet Meina en was de zoon van een heel rijke boer.

„Ik wil een ijsje!” zei hij.

„Er is geen ijs meer,” bekende Jaap, „ik ben uitverkocht.” De boerenzoon nam het deksel weg en keek in het vaatje. Dan zag hij het bakje met het vele geld en schoof het stiekem naar de zijkant van de kar. Vervolgens wees hij naar het meer en riep:

„Kijk daar eens! Er zeilen er twee om het hardst!” De jongens keken naar het meer en zagen hoe een groot en een klein zeiljacht probeerden elkaar voorbij te zeilen. Doordat het kleine jacht veel minder zwaar was, kon het met minder zeil toch zeker zo snel varen als het grote jacht.

„De voorste wint het,” zei Piet Meina lachend en dan stapte hij weer in zijn autootje en reed snel weg.

De jongens keken hem na en dan riep Jaap verschrikt: „Waar is mijn bakje met geld? O, o, al het geld is weg!”

„Dat heeft Piet Meina natuurlijk meegenomen!” riep Sietse en hij sprong meteen in de Kameleon gevolgd door Hielke en Louw. Snel voeren zij de auto achterna. Het autootje ging niet erg hard, maar ’t ging toch veel sneller dan de Kameleon. In de verte was een kudde koeien op de dijk. Gerben was bezig de koeien naar een ander weiland te drijven. Voor die grote kudde moest Piet Meina stoppen en de jongens in de Kameleon begonnen luid te roepen:

„Gerben!!! Houd de dief! Houd Piet Meina tegen!” Gerben hoorde de jongens roepen maar hij kon hen niet verstaan. Wel zag hij dat er iets niet klopte want de Kameleon voer op haar snelst en de jongens zwaaiden wild met hun handen. Piet Meina ontdekte nu de snel naderende de boot ook en hij probeerde tussen de koeien door te rijden. Daarbij raakte hij met de voorbumper een koe tegen haar achterbenen en daar werd Gerben zo kwaad om dat hij het portier van de auto openrukte en de rijke boerenzoon naar buiten trok.

„Dierenbeul!” riep Gerben en hij gaf Piet een draai om de oren. Maar Piet nam dat niet en met gebalde vuisten vloog hij op Gerben af. Gerben ging even een stap opzij en gaf dan een ruk aan de rechterarm van Piet waardoor die zijn evenwicht verloor en in het gras naast de dijk rolde. Op dat moment legde de Kameleon aan en de jongens riepen: „Gerben! Hij heeft het geld van Jaap Glas gestolen! Hij kwam bij de kar en toen hij wegging was het bakje met geld verdwenen!”

Piet Meina stond op uit het gras en riep:

„Dat is een belachelijke beschuldiging! Mijn vader is de rijkste boer uit de polder, waarom zou ik dan geld stelen?”

„Rijke mensen zijn niet altijd eerlijke mensen!” zei Gerben, „ik zal eens even in de auto kijken! Hoei koe! Vooruit! Wegwezen!”

Gerben moest de koeien rond de auto verdrijven en dan kwam daar veldwachter Zwart tussen de kudde tevoorschijn. Zwart was van de andere kant komen fietsen maar doordat de koeien tussen hem en onze vrienden liepen, had niemand hem zien naderen.

„Wat is hier aan de hand, Gerben Zonderland?” vroeg Zwart bars, „jij gaat tekeer als een wilde en verspert hier intussen de weg!?”

„Mijnheer Zwart,” riep Hielke, „Piet Meina heeft een bakje met geld meegenomen van de ijskar van Jaap Glas.”

„Zóó?” zei Zwart, „dat is lang niet fraai, Meina.”

„Het is maar een grapje,” zei Piet brutaal, „u weet toch ook wel dat ik niet om een paar kwartjes verlegen zit?”

Zwart keek hem heel bars aan en vroeg dan.

„Waar is het geld?”

„Alstublieft!” zei Piet en hij nam het bakje uit de auto, „alles zit er nog in, want ik kon er onderweg niets voor kopen. Ik wou de jongens alleen maar even plagen, maar die lompe Gerben begint zomaar te vechten. Hij gaf mij een klap waar ik nog duizelig van ben. Ik dien een aanklacht tegen hem in wegens mishandeling!”

„En wat heb jij te zeggen, Gerben?” vroeg Zwart.

„Die knaap reed tegen een koe!” antwoordde Gerben, „en als ik toen geweten had dat hij het zuurverdiende geld van Japie Glas meegenomen had, zou ik hem nog anders van katoen hebben gegeven.”

„Juist!” zei Zwart en dan wendde hij zich weer naar Piet en bulderde:

„Als jij nog één keer zo’n zogenaamde grap uithaalt, sluit ik je in een cel. En maak nu dat je wegkomt anders krijg ik misschien nog spijt dat ik je zo laat gaan.”

Piet keek verschrikt en wilde nog iets zeggen.

„Jij hebt mij toch wel verstaan, hè?” bulderde Zwart.

Toen stapte Piet maar gauw in de auto en reed voorzichtig langs de koeien die in de berm graasden.

„Die knaap deugt niet!!” zei Gerben, „zo rijk als zijn vader is, zo slecht is hij!”

„Dat komt ervan als hij thuis alles mag doen wat zijn hartje begeert,” mopperde Zwart, „maar waarom hij dan het geld van Jaap Glas moest meenemen is mij een raadsel!”

„Misschien wil hij een andere auto kopen,” merkte Sietse op, „vorige week vertelde hij in de smederij dat hij geen snellere auto mocht kopen omdat Meina bang is voor ongelukken.”

„Aha,” knikte Zwart, „Piet krijgt dus thuis niet altijd zijn zin. Dat kan interessant worden.”

En dat werd het inderdaad, maar zo ver zijn wij nu nog niet.

HOOFDSTUK V

Het kistje met roet brengt veel beroering

Gerben dreef de koeien weer verder en de jongens voeren snel terug naar de Woudaap. Jaap Glas stond vol ongeduld op hen te wachten en Hielke liet reeds van verre het bakje met geld zien. De Kameleon legde spoedig aan en Hielke zei:

„Alsjeblieft Jaap. Hier is alles terug. Het was een grapje van Piet. Moet je er niet vreselijk om lachen?”

„Die schurk!!” zei Jaap, „ik kan er wel om huilen!”

„Ik geloof er niets van dat het een grap was,” merkte Kees op, „hij ging er veel te snel vandoor! Als de koeien er niet geweest waren was hij de polder ingegaan en had hij het geld ergens verstopt.”

„Zwart weet er nu alles van,” zei Sietse, „hij zal Piet voortaan wel extra in de gaten houden.”

In de verte klonk een scheepshoorn. De boot met de schoolkinderen voer terug naar de stad.

„Daar gaan je klanten, Jaap!” zei Louw.

„Als er weer zo’n boot bij het eiland aanlegt,” vroeg Jaap, „willen jullie mij er dan weer heenbrengen?”

„Met alle plezier,” zei Sietse, „jij kunt op ons rekenen.”

Dan voeren de jongens naar huis en Jaap duwde zijn kar naar het dorp. De bakker was heel verbaasd toen hij zag dat al het ijs al verkocht was en hij gaf Jaap een rijksdaalder extra.

Hielke en Sietse vertelden thuis wat zij beleefd hadden. Toen Klinkhamer hoorde wat voor streek Piet Meina had uitgehaald, zei hij verontwaardigd:

„Als Piet zo doorgaat, loopt ’t nog eens raar met hem af!”

Die avond kwam Gerben in de smederij en liet vol trots de oude stallantaarn zien die door mijnheer Kools zo mooi was gemaakt dat Klinkhamer en de jongens er verbaasd naar keken. Het ijzerwerk glansde goudgeel en boven op de lamp lag een zeemeermin die op een bazuin blies.

„Kunstig, hè?” glunderde Gerben, „die mijnheer Dijkman kan er wel wat van.”

„Dijkman?” vroeg Sietse, „die mijnheer heet Kools!”

„Ja, dat klopt,” knikte Gerben, „maar ik vergeet die naam telkens.”

„Maar waarom noem je hem dan Dijkman?” vroeg Hielke.

„Omdat hij zo’n lange nek heeft,” legde Gerben uit, „hij heeft zeker achter een hoge dijk gewoond en daar wilde hij dan overheen kijken en zo kreeg hij een lange nek.”

„Wat ga jij met deze mooie lamp doen, Gerben?” vroeg

Klinkhamer.

„Die is van Jellema,” zei Gerben. „Het is een cadeau voor mevrouw Jellema die morgen jarig is. Wij wilden die oude lamp wegdoen, toen mijnheer Kools op de boerderij kwam om melk en eieren te kopen. Hij zag meteen dat er iets moois van de lamp te maken was en dat heeft hij nu gedaan. Hij vroeg ook om oud eikehout maar dat hebben wij niet op de boerderij. Daarvan maken zij mooi snijwerk, want die lui kunnen meer dan een gewoon mens. Dus jongens als jullie oud eikehout vinden of oude lantaarns, breng het dan naar de woonboot. De heren weten er wel raad mee.”

Gerben deed de mooie lantaarn in zijn fietstas en ging naar het dorp. Klinkhamer zocht enige papieren bij elkaar en ging ermee in huis en zo bleven Hielke en Sietse alleen in de smederij. Sietse keek in het rond en zei:

„Hebben wij niet ergens een oude lantaarn?”

„Misschien ligt er een op het zoldertje,” zei Hielke.

Boven het magazijntje, waarin Klinkhamer diverse onderdelen van machines, fietsen, kachels en nog veel meer bewaarde, was een zoldertje. Daarop lagen rolletjes ijzerdraad, oude vijlen, tangen, bussen met verf en nog veel meer dingen die of niet meer gebruikt werden of heel zelden nodig waren. Sietse klom op de werkbank en trok zich

vervolgens langs de wand van het magazijntje omhoog. Zo kwam hij op het zoldertje. Hielke nam een laddertje en bereikte op die manier het zoldertje. Het was er zo donker dat de jongens nauwelijks iets konden zien. Sietse tastte achteraan in het rond en riep dan verschrikt:

„Verroest! Er zit een beest. Ik voelde zijn haar!”

„Er liggen lucifers bij de smidse,” zei Hielke, „ik ga ze halen.” Hielke holde de ladder af en kwam terug met de lucifers. Hij stak er één aan en bij het licht van het vlammetje bleek het dier dat Sietse zo aan het schrikken maakte, helemaal geen dier te zijn. Het was een bundeltje verfkwasten die netjes waren samengebonden.

„Zij zijn nog nieuw,” zag Hielke, „dat weet vader vast niet meer, ik zal ze in het magazijntje leggen.”

Met de hulp van de lucifers zocht Sietse verder maar er was niets dat de jongens de moeite waard vonden. Wel was er een oud roestig geldkistje en Sietse vroeg of zij daar geen grap mee uit konden halen.

„Als wij het vol namaakgeld konden doen,” zei Hielke, „zouden wij daarmee Piet Meina te pakken kunnen nemen.”

„Ja! Dat doen we!” riep Sietse meteen vol vuur.

„Maar wij hebben toch geen geld?” zei Hielke.

„Ik weet iets veel beters,” glunderde Sietse, „daar ligt een

mooi groot stuk pakpapier.”

Sietse klom van het zolderdje en nam een stuk papier van de werkbank dat hij over de smidse legde.

„Wat ga je nu doen?” vroeg Hielke verwonderd.

„De tafel dekken,” zei Sietse lachend, „wij gaan zo dadelijk eten. Ik zal even chocolade over de boterhammen strooien.”

En hij nam een bezem en gaf daarmee enige harde klappen tegen de rookkap boven de smidse zodat er een regen van roet op het papier viel.

„Wil jij het kistje met roet vullen?” begreep Hielke.

„Ja, dan kunnen wij lachen, jô” knikte Sietse. „Als die hebberige Piet het kistje vindt en het openmaakt, vliegt het roet hem om de oren en wordt hij zwarte Piet.”

„Maar wij hebben veel te weinig roet om er het kistje mee te kunnen vullen.”

„Dat zullen wij nog eens zien,” zei Sietse en hij stak de bezem in de roetkap en trok hem snel heen en weer. Dan maakte hij dat hij wegkwam want er dwarrelde een grote roetwolk naar beneden. Dat spelletje herhaalde Sietse een paar maal, maar toen kwam er niet veel roet meer uit de kap. Zoals Hielke reeds voorspeld had bleek er te weinig op het papier te liggen om het kistje er geheel mee te kunnen vullen. Maar Sietse wist raad. Op de bodem van het kistje legde hij een paar

bakstenen en uit de papiermand in het magazijntje haalde hij enige lege enveloppes die hij vulde met ijzeren krulletjes die bij de boormachine lagen.

„Wacht even,” zei Hielke, „het adres van vader staat op de enveloppen. Zo verraden wij onszelf en weet Piet meteen wie het kistje er neergezet heeft.”

Hij nam de enveloppen en scheurde de adressen eraf. Dan werden de gevulde enveloppen op de stenen in het kistje gelegd en daarover werd het roet gestrooid.

„Zo is het kistje goed vol,” zei Hielke. „Wat zal Piet zwarte handen krijgen als hij er in grabbelt om de enveloppen eruit te halen.”

„Mijn handen zijn ook zwart,” lachte Sietse en hij probeerde ze schoon te wassen in de koelbak naast de smidse. Maar het ging niet. Het roet was te vet en kleefde aan de handen.

„Jij zult zeep moeten gebruiken,” merkte Hielke op, „en was dan meteen ook je gezicht want er loopt een zwarte streep over je neus.”

Sietse ging naar de keuken en waste zich onder de kraan.

Hielke droeg het geldkistje naar de Kameleon en bleef in het boothuis wachten op zijn broer. Sietse kwam even later aanhollen. Zijn gezicht was rood en glom van de zeep.

„Dat snertroet wilde er bijna niet af,” bromde hij, „en ik

moest opschieten want moeder vroeg vanuit de kamer wat ik daar deed. „Even handen wassen,” riep ik, maar omdat het zolang duurde hoorde ik moeder opstaan en moest ik maken dat ik wegkwam. Waar is het kistje?”

„Onder de voorbank,” wees Hielke, „daar ziet niemand het.”

„Mooi,” knikte Sietse, „dan gaan wij maar.”

De motor werd gestart en zij voeren het meer op.

„Wij gaan rond het eiland,” zei Sietse, „en gaan dan met een boog terug naar de polderdijk. Dan hoeven wij niet langs de Woudaap te varen en ziet Kees of zijn vader ons niet. Anders weten zij later te vertellen dat wij een kistje op de dijk hebben gezet.”

Door op de grootste versnelling te varen bereikte de Kameleon spoedig het eiland en voer eromheen. Dan zette Sietse koers naar de boerderij van Jellema. Tussen de boerderij en de Woudaap was een grote rietkraag langs de dijk en daar legden de jongens aan. De boot lag hier goed verscholen terwijl onze belhamels alles konden bekijken wat er over de dijk naderde. Er kwam een mijnheer op een fiets voorbij. Het was de dominee die naar het dorp ging. Even later naderde er een auto en de jongens keken extra goed uit. Maar het was niet de wagen van Piet Meina.

„Ik hoop dat hij komt,” zuchtte Hielke, „anders zitten wij hier

voor niets te wachten.”

„Alle avonden rijdt hij met die oude kar,” verzekerde Sietse, „dus zal hij nu ook wel komen.”

Dan hoorden zij in de verte een auto toeteren. Hielke ging op de motorkap staan om beter te kunnen kijken en riep dan:

„Ja! Hij is het!”

Sietse nam vlug het kistje en liep door het riet naar de dijk.

Aan de kant van de weg, voor iedereen duidelijk zichtbaar, zette hij het kistje neer en holde terug naar de Kameleon. De boot werd wat verder geduwd en daar bleven de beide belhamels wachten. De auto naderde duidelijk hoorbaar. De jongens gluurden door het riet.

„Ja!” fluisterde Sietse, „hij geeft minder gas. Hij heeft het kistje al gezien.”

De remmen piepten en de auto stond stil. De jongens zagen Piet uitstappen en om zich heen kijken. Dan liep hij vlug naar het kistje en trok aan het deksel. Maar door de ouderdom waren de scharnieren verroest en klemde het deksel enigszins

vast. Piet gaf een extra ruk en had dan succes. Het deksel ging open en de wind woei hem een wolkje roet in het gezicht. Piet keek heel verbaasd naar de stoffige inhoud. Maar wat was dat? Er stak een punt van een enveloppe omhoog en Piet trok eraan. Drommels die envelop was goed gevuld. Zij was zo zwaar. Maar zij zat ook al vol met dat zwarte poeder. Het was toch wel vreemd zo'n geldkistje waarvan de inhoud verstopt lag onder een vreemd poeder. Piet zag hoe zwart zijn handen ervan geworden waren. Toen begreep hij het. Dat poeder was erbij gedaan om dieven te kunnen herkennen aan hun zwarte handen. Maar dat kon Piet niet afschrikken. Zijn handen kreeg hij later wel weer schoon, maar hij moest nu zorgen dat de inhoud zo gauw mogelijk in veiligheid werd gebracht. Hij duwde het deksel weer stevig dicht en wilde het kistje in zijn auto zetten. Maar daar kwam veldwachter Zwart aanfietsen en die vroeg:

„Wat heb jij daar, Meina?”

„Dit kistje lag hier,” legde Piet uit, „iemand heeft het zeker verloren. Ik krijg nu wel een beloning voor het vinden, hè?”

„Dat hangt er vanaf wat de inhoud waard is,” zei Zwart, „wat zit erin?”

Zwart trok het deksel met een ruk open en kreeg ook al roet in zijn gezicht.

„Dat klopt niet,” mompelde Zwart, „het is roet! Nu begrijp ik waarom jij zo’n zwart gezicht hebt.”

„En u bent ook al lang niet schoon meer,” zei Piet.

„Het is natuurlijk een kwajongensstreek!” gromde Zwart, „die twee belhamels van Klinkhamer zullen wel met hun boot achter het riet verscholen liggen en ons nu uitlachen.”

En dan riep Zwart bars:

„Hielke en Sietse! Kom hier en neem die kist met rommel mee. Het is zo wel mooi genoeg geweest!”

„Wat moeten wij doen?” fluisterde Hielke.

„Niets,” grinnikte Sietse zacht, „wij wachten tot Zwart weg is.

Dan verstoppem wij de boot tussen het riet en lopen terug langs het pad door de weilanden naar het dorp. Als Zwart dan in de smederij zit te wachten, komen wij uit het dorp wandelen en begrijpt hij er niets van.”

Het plannetje van Sietse was wel slim bedacht maar het liep alles plotseling heel anders dan verwacht werd. Want in de verte klonk hulpgeroep. Op de polderdijk stond een man wild met zijn armen te zwaaien.

„Help! Help!” riep hij, „houdt de dief!”

Een motorbootje met twee mannen erin koerste snel het meer op in de richting van het dorp aan de overkant. Sietse startte meteen de motor en stuurde de Kameleon naar een

opening tussen het riet.

„Mijnheer Zwart!” riep hij, „komt u gauw?”

Zwart kwam meteen naar de jongens toe en stapte vlug in de boot. Sietse schakelde de versnelling in en dan voeren zij snel weg.

„Vaar achter het eiland om, Sietse!” commandeerde Zwart, „dan zien de dieven niet dat wij hen achtervolgen.”

Sietse gaf vol gas en op de grootste versnelling ging de Kameleon er als een raceboot vandoor. De golven voor de boeg rolden hoog naar weerskanten uiteen en achter de boot ontstond een brede baan van schuim zodat je precies kon zien waar de Kameleon had gevaren. Snel naderden zij het eiland waar Sietse plotseling moest uitwijken voor een boot die daar vanachter het riet tevoorschijn kwam. Rakelings gingen de boten langs elkaar en het water spatte mijnheer Zwart in het gezicht. Hij veegde het weg met de zakdoek maar werd toen extra zwart door het roet dat nog op zijn gezicht kleefde. Hielke durfde Zwart niet meer aan te kijken, omdat hij het zo lachwekkend vond. Sietse stootte hem aan met de voet waarmee hij zeggen wilde: „kijk eens jô, hoe zwart mijnheer Zwart is.” Hielke deed alsof hij niets merkte en dan zei Sietse:

„Mijnheer Zwart, uw gezicht is helemaal zwart!!”

„Dat heb ik aan jullie te danken,” mopperde Zwart, „en als jij niet zorgt dat ik die twee dieven kan pakken, dan zal ik jullie duizend strafregels laten schrijven.”

Maar de jongens wilden zelf, net zo graag als Zwart, de dieven pakken en zo voer de Kameleon snel naar de overkant. Het motorbootje van de dieven naderde reeds de ingang van het kanaal, maar de snelle Kameleon begon de race toch te winnen.

„Zo jongens, dat was even spannend,” knikte Zwart tevreden, „ik was bang dat wij te laat zouden komen, maar jullie boot heeft het toch weer gewonnen. Vaar maar naar het kanaal, Sietse. Of wacht! Laten wij dat niet doen, want als wij die heren te dicht bij de wal laten komen, kunnen zij wel ontsnappen. Vaar dus maar recht op hen af!”

Toen Sietse de Kameleon nu naar de van links naderende motorboot stuurde liet de man aan het roer de hoorn klinken. Daar trok Sietse zich niets van aan en met onverminderde snelheid voer hij op het bootje af. Een botsing leek onvermijdelijk maar op het juiste moment trok Sietse het roer om en schoot de Kameleon rakelings voor het bootje langs. Het motorbootje lag hevig op en neer te dobberen op de grote golven die de Kameleon maakte en de stuurman stond verontwaardigd met zijn vuisten te dreigen.

Maar zijn metgezel ontdekte dat er een veldwachter bij die jongens aan boord was en hij nam een aanhangmotor die op de bodem van de boot lag en wilde die overboord gooien. „Ik waarschuw je!” riep Zwart, „als jij dat doet, gaat het je heel veel geld kosten!”

De man aarzelde en Sietse stuurde de Kameleon naast de motorboot en daarbij draaide hij het stuur zo dat de Kameleon tegen het bootje bleef duwen. Beide boten voeren daardoor in een cirkel rond en de mannen konden niet verder varen.

„Wat wilt u van ons?” riep de man die de aanhangmotor nog in zijn armen droeg.

„Geef hier die motor!” zei Zwart en hij nam het apparaat en legde het in de Kameleon.

„Maar u kunt onze aanhangmotor maar niet zomaar in beslag nemen!” riep de man brutaal.

„Zeg eens, zwarte schoorsteenveger!” riep de man aan het stuur, „dat nemen wij niet! Wij zijn onschuldig en willen niet lastig gevallen worden!!!”

En met een peddel gaf hij een duw tegen de Kameleon zodat de boten vrij van elkaar kwamen en dan bleef hij dreigen met de peddel waarmee hij iedereen een geweldige tik zou geven als zij in zijn nabijheid durfden komen. De Kameleon bleef

op enige afstand en dan begon het motorbootje zijn weg naar de ingang van het kanaal te vervolgen. Sietse liet de Kameleon ook vooruitgaan en voer dan pardoës achter tegen het bootje. Er volgde een schok en onder de bodem van de Kameleon klonk een vreemd geluid alsof er iemand met een hamer tegenaan sloeg. Zwart keek Sietse verwonderd aan. Hij begreep niet waarom de jongen dat deed. Sietse schakelde meteen op achteruit en dan begon de motor van de mannen heel snel te draaien zonder dat hun boot verder voer.

„Hoorden jullie die klap?” vroeg Sietse glunderend, „ik heb hun schroef eraf gevaren. Ik zag dat de schroef nogal ver achter hun boot uitstak en toen ben ik er bovenop gevaren.”

„Dat had jij dan goed gezien, Sietse,” knikte Zwart bewonderend, „hun boot kan nu niet meer varen.”

Van alle kanten kwamen boten opdagen en aan één van deze te hulp schietende stuurlieden vroeg Zwart of hij naar het dorp wilde varen om de politie te water te waarschuwen. Dat deed die mijnheer met alle plezier en hij voer snel naar het kanaal. De beide mannen probeerden nog wel met de peddel verder te roeien maar dat ging zo langzaam dat het veel te lang duurde voor zij de wal konden bereiken. En bovendien voeren de andere boten telkens voor hen langs en ook dat hield hen tegen. Gelukkig kwam spoedig de politieboot uit het

kanaal het meer opvaren. Toen was het snel voor de dieven verloren. De grote grijze patrouilleboot voer naast het motorbootje en de brigadier gelastte de mannen om over te stappen. Dat deden zij zonder een woord te zeggen en een agent bracht hen in de kajuit. De Kameleon legde ook naast de politieboot aan en Zwart wees naar de aanhangmotor.

„Kijk,” zei hij, „daarmee gingen de heren er vandoor. Er is de laatste dagen rond het meer nogal het een en ander verdwenen, zoals camera's, radio's, zelfs luchtbedden en dekens. Het is best mogelijk dat die twee heren er meer van weten.”

„Wij zullen ze wel goed aan de tand voelen, mijnheer Zwart,” zei de brigadier, „maar weet u wel dat uw gezicht helemaal zwart is?”

„Dat heb ik aan deze twee kwajongens te danken,” knikte Zwart, „het is omdat zij mij zo goed helpen, maar anders sloot ik hen in de cel!”

Een man in een roeiboot legde nu ook bij de politieboot aan. Hij zag rood van inspanning en nog hijgend vroeg hij:

„Mag ik de aanhangmotor terug? Het is mijn eigendom!”

„Noemt u mij dan eens het merk van de motor,” vroeg Zwart.

„Ik heb hier de bewijzen,” zei de man en hij toonde enige papieren waarop het merk en het nummer van de motor

stonden en de naam van de eigenaar. Zwart controleerde alles en toen het bleek te kloppen, mocht de man de motor mee terug nemen. Hij was heel blij en bedankte Zwart en de jongens wel tienmaal.

Eén van de agenten had het motorbootje van de beide mannen achter het patrouillevaartuig vastgemaakt en dan zei de brigadier:

„Wij zijn klaar om te vertrekken. U hoort er nog wel van, mijnheer Zwart. En jongens, jullie hebben weer kranig geholpen, maar maken jullie het niet te bont met mijnheer Zwart want dat is toch geen gezicht voor een ambtenaar in functie.”

„Maar wij deden het niet met opzet,” legde Hielke uit.

„Het ging per ongeluk,” beaamde Sietse.

„Ja, ja,” zei de brigadier lachend, „jullie zijn onschuldige lammetjes.”

En dan voer de politieboot naar het kanaal en ging de Kameleon snel over het meer terug naar huis. De brugwachter keek verbaasd naar het gezicht van Zwart toen de Kameleon voorbijvoer.

„Nee maar,” riep hij uit, „wat bent u zwart? U lijkt wel een mijnwerker!”

Zwart lachte en zei tegen de jongens:

„Nu heb ik al drie beroepen. De dieven noemden mij een schoorsteenveger en nu ben ik een mijnwerker, maar volgens de burgerlijke stand ben ik veldwachter.”

Sietse stuurde de Kameleon in het boothuis en zij stapten uit. „U kunt u wel even in de keuken wassen, mijnheer Zwart,” zei Hielke.

Dat vond Zwart een goed idee en Hielke holde in huis om te vertellen wat er gebeurd was. Moeder Klinkhamer vond het helemaal niet leuk dat haar jongens de veldwachter zoveel last hadden bezorgd en zij kwam gauw met zeep en een handdoek waarmee Zwart zich weer netjes schoon waste.

Intussen waarschuwde Klinkhamer zijn zoons dat het nu maar eens voorgoed uit moest wezen met die rare grappen.

„Maar,” zei Sietse, „het was alleen voor Piet Meina bedoeld omdat hij het geld van Jaap Glas meenam.”

„Dat zal wel,” mopperde Klinkhamer, „maar een ander wordt altijd de dupe. Het is toch geen manier om mijnheer Zwart roet in het gezicht te laten waaien.”

„Het is alweer voorbij, Klinkhamer,” zei mijnheer Zwart, „ik ben al weer schoon. En de jongens hebben mij reuze goed geholpen.”

Zwart liep naar de smederij en Klinkhamer en de jongens gingen mee. De klok boven de werkbank wees bijna acht uur

aan.

„Drommels,” riep Zwart verbaasd, „is het al zo laat? Dan ga ik er vandoor want ik moet nog een rapport schrijven over de twee dieven. Maar mijn fiets ligt nog ginder aan de dijk.”

„Daar komt Gerben met twee fietsen,” wees Sietse, „hij is ook al zwart om zijn gezicht. Zou hij het kistje ook gevonden hebben?”

Zwart lachte en zei:

„Hij zal dadelijk wel weer een sterk verhaal vertellen.”

En dan kwam Gerben in de smederij.

„Ha! Zwart, bent u daar?!” riep hij luid. „Ik heb uw fiets gevonden, hij lag aan de dijk tussen de Woudaap en de boerderij van Jellema.”

„Dat is geweldig,” lachte Zwart, „ik ben reuze blij dat jij de fiets vond, Gerben. Ik vreesde al dat ik hem kwijt was. Maar wat is jouw gezicht zwart, hoe komt dat?”

„Is het waar?” vroeg Gerben. „Dus daarom keek iedereen naar mij en riep Dijkstra: ‚Zo! Zwartkop!’”

„Jij hebt toch zeker niet het kistje met het zwarte goud gevonden?” vroeg Zwart en hij knipoogde tegen Klinkhamer.

„Zwart goud?!” vroeg Gerben verbaasd.

„Heb jij nooit van zwart goud gehoord?” vroeg Zwart.

„Tja! Ik heb er wel eens over gehoord,” knikte Gerben

bedachtzaam, „maar ik dacht dat er roet in het kistje zat en dat het weer een grap van Hielke en Sietse was.”

„Maar wij zijn met mijnheer Zwart op het meer geweest achter twee dieven aan,” vertelde Sietse, „wij zijn nog maar net terug.”

„Dat is waar,” knikte Zwart en hij lachte heimelijk toen Gerben wantrouwig van de een naar de ander keek. En dan riep hij:

„Zwart goud bestaat niet!!”

„Dat bestaat wel, Gerben,” zei Klinkhamer, „het is een belangrijke delfstof en wordt vaak diep uit de grond gehaald.”

„Hij weet niet wat zwart goud is,” plaagde Sietse.

„Het laat mij koud!” riep Gerben, „maar ik heb dat kistje met rommel in het water gegoooid!”

„Wat?” riep Zwart, „heb jij een ijzeren kistje in het meer geworpen? Hebben wij dan voor niets bordjes geplaatst met het verzoek het meer schoon te houden en er geen afval in te werpen? Weet jij wel dat ik je daarvoor een boete kan geven?”

„Is dat dan mijn beloning voor het terugbezorgen van uw fiets?” riep Gerben kwaad, „als ik dat geweten had, had ik die oude kar ook in het meer gegoooid! En ik zeg, het was roet! Niets anders dan roet!!”

Driftig liep hij de deur uit en fietste naar het dorp.

„Ha, ha,” lachte Zwart, „daar hebben wij die grote fantast ook eens te pakken!”

Maar wie het laatst lacht, lacht het best want toen de slager Gerben aanhield en vroeg hoe hij zo zwart was geworden, zei Gerben:

„Door het zwarte goud!”

„Dus jij hebt steenkool gesjouwd?” vroeg de slager.

„Zoiets was het wel ongeveer,” zei Gerben, „want roet komt van steenkool nietwaar?”

„Inderdaad,” beaamde de slager, „van het zwarte goud word je zwart en van het witte goud word je nat!”

„Wat is wit goud?” vroeg Gerben nieuwsgierig.

„Dat zijn de watervallen waarmee men elektriciteit opwekt, zoals bijvoorbeeld in Zweden gebeurt.”

„Dan heb ik weer wat geleerd,” zei Gerben, „zwart goud is steenkool en wit goud is de elektriciteit die door watervallen wordt opgewekt. Bedankt voor de inlichtingen en tot ziens!”

„Tot ziens Sneeuw witje,” riep de slager plagend.

„Halve gare biefstuk!!” riep Gerben en hij fietste verder.

En dan dacht hij erover na hoe Zwart vroeg naar dat kistje met zwart goud. Zwart wist dus dat het roet was en dus had hij Gerben een beetje voor de mal gehouden. Waarom had

Zwart dat kistje dan niet meteen opgeruimd in plaats van hem te verwijten dat hij het in het meer had gegooid. Gevonden voorwerpen moeten bij de politie worden ingeleverd. Wat zou Zwart wel zeggen als Gerben het kistje opviste en het alsnog bij hem bezorgde. Dat kon een mooie grap worden en Gerben besloot meteen om de grap uit te voeren. In plaats van naar huis, fietste hij tussen de kerk en de pastorie door langs het smalle weggetje dat door de weilanden naar liet meer liep. Gerben fietste zo snel mogelijk tot hij de polderdijk bereikte. Hij moest nu langs de Woudaap en dat deed hij ook heel snel omdat hij niet gezien wilde worden. Dijkstra en Kees zaten binnen en zo bereikte Gerben ongestoord de plaats waar hij het kistje met roet in het meer had laten zakken. Gerben stroopte de mouwen omhoog en voelde onder water. Reeds bij de eerste poging vond hij het kistje en trok het op de wal. Hij zette het op de bagagedrager en fietste dan weer door de weilanden terug naar het dorp. Het was stil op straat want de meeste mensen zaten naar de televisie te kijken. Ook veldwachter Zwart deed dat. Gerben zag hem in de kamer zitten en zo kon hij ongemerkt het kistje op de stoep voor Zwart's huis zetten. Hij schoof het nog een beetje aan de kant opdat niemand erover zou struikelen bij het openen van de deur, en fietste dan heel tevreden naar huis.

Daar had hij heel wat tijd nodig voor het schoonwassen van zijn gezicht en vooral voor zijn handen. Maar de volgende dag had Zwart nog veel meer tijd nodig om de stoep schoon te boenen. Want wat was er gebeurd? Het kistje dat half vol water stond bleek lek te zijn en zo verspreidde zich een grote roetvlek over de schone stoep van de veldwachter.

Het was helemaal niet de bedoeling van Gerben geweest om de stoep vuil te maken, maar het gebeurde nu eenmaal, Zwart werd rood van inspanning om alles weer schoon te krijgen, maar hij werd wel tweemaal zo rood toen Gerben voorbijkwam.

„Grote vlegel!” riep hij kwaad, „ik zal je een bon geven voor het bekladden van mijn woning.”

„Wel verdraaid!” riep Gerben, „dat is het toppunt! Eerst wilt u mij verbaliseren omdat ik dat kistje in het meer wierp en nu

heb ik het netjes bij u ingeleverd en is het weer fout! Ik kan bij u nooit iets goed doen!”

„Jij!?” riep Zwart verontwaardigd, „jij bent te dom om mee te praten!”

„Waarom doet u het dan?” vroeg Gerben.

Maar toen moest hij maken dat hij wegkwam, want Zwart dreigde hem met een emmer water. Gerben ging naar de smederij en vertelde daar aan iedereen wat er gebeurd was.

„Zwart moet mij niet,” zei hij verongelijkt tegen Klinkhamer, „als ik het fout doe is het niet goed en als ik het goed doe is het fout. Ik moet eerlijk bekennen dat ik er niets van begrijp. En jongens als iemand vraagt waar de veldwachter woont, kunnen jullie voortaan zeggen: in het huis met de zwarte stoep! Ha, ha, ha!”

En lachend fietste Gerben naar de boerderij.

„Hij is weer goed bezig geweest,” zei Sietse.

„Maar jullie zijn de hoofdschuldigen,” mopperde Klinkhamer, „en als jullie weer grappen uithalen met dat vieze, vette roet, mogen jullie de hele vakantie niet meer varen!”

Stel je voor dat Klinkhamer hun het varen verbood, dan gooide hij wel heel veel roet in het eten.

HOOFDSTUK VI

Op zoek naar eikehout

De volgende morgen voer de Kameleon met Hielke, Sietse en Louw naar de Woudaap. Toen zij daar aanlegden was mijnheer Jonkman, de beeldhouwer, in druk gesprek met Dijkstra. De jongens hoorden mijnheer Jonkman zeggen:

„U heeft dus alleen maar Amerikaans grenehout? Dat spijt mij, ik zoek eike- of beukehout.”

„Tja,” zei Dijkstra, „de vorige zomer had ik wel een grote, eiken balk voor u gehad. Die balk kwam uit de molen, want de uiteinden waren verrot. Het middenstuk was nog klokgaaf. Kees en ik hebben er uren op staan zagen.”

„Wat heeft u er dan mee gedaan?” vroeg mijnheer Jonkman.

„Kachelhout van gemaakt,” zei Dijkstra.

„Kachelhout?!” riep mijnheer Jonkman verontwaardigd. „Het is toch niet waar? Dat is gewoonweg zonde!”

„Het was helemaal geen zonde,” zei Dijkstra, „het was juist reuze warm. Wij hebben er de hele winter van gestookt en ik zeg maar: ,Geef mij maar eikehout in de kachel het is veel warmer dan denne- of iepenhout.’”

Mijnheer Jonkman schudde het hoofd.

„Oud eikehout is voor beeldhouwers en meubelmakers heel veel waard,” zei hij, „mocht u ooit weer eens zo’n eiken balk hebben, stuurt u mij dan bericht. Ik wil er goed voor betalen!”
„Dat zal ik doen,” beloofde Dijkstra, „en misschien vindt u bij de boeren nog wel iets. Zeg jongens, weten jullie nog ergens eikehout te vinden?”

De jongens wisten het niet en Sietse zei:

„Wij willen wel helpen zoeken. Als mijnheer Jonkman naar de boeren wil, zullen wij hem er wel heen varen.”

„Dat is prachtig aangeboden,” zei mijnheer Jonkman, „ik vaar graag met jullie mee.”

Kees ging ook mee en dan voeren zij met z’n allen naar de boerderij van Jellema. Naast de grote schuur stond Gerben te roeren in een vat met wei.

„Hallo vrienden,” riep Gerben, „komen jullie mee eten? Dan zal ik nog een schepje extra in de soep doen.”

Met een schop nam hij veevoeder uit een zak en strooide dat in het vat. Met een knuppel roerde hij in de steeds dikker wordende pap die bestemd was voor de varkens.

„Ik eet geen varkensvoer,” zei Sietse.

„Daar hoeft jij heus niet je neus voor op te trekken,” riep Gerben, „jij weet niet half hoe lekker het is. Maar ik moet

toegeven dat het gevaarlijk eten kan zijn.”

„U bedoelt dat een mens niet hetzelfde voedsel kan verdragen als wat een varken eet?” vroeg mijnheer Jonkman.

„Dat is inderdaad zo,” knikte Gerben, „want varkens eten alles, zelfs stenen en dat zou ons slecht bekomen, nietwaar?”

Maar dit meel is een speciaal krachtvoer en daar moet men heel voorzichtig mee zijn. Als je teveel geeft gaat het fout. Daar kan boer Wijnstra van meepraten. Hij had tien jonge kalveren op de stal staan die hij wou vetmesten. Hoe gauwer de dieren groot en dik werden, hoe eerder Wijnstra er een hoop geld voor kon krijgen. En zo gaf hij de kalveren op een dag een driedubbele portie krachtvoer. Maar die nacht werd hij wakker door een onheilspellend lawaai dat uit de grote schuur kwam. Hij ging gauw kijken en zag toen tot zijn schrik dat de zijmuur van de schuur naar buiten werd geperst en geheel instortte. De kalveren waren door het teveel aan krachtvoer zo snel gegroeid dat zij zo groot werden als olifanten met leeuwemanen. Voor zulke grote dieren was niet genoeg plaats in de stal en daardoor werd de muur stuk geduwd.”

„Olifanten met leeuwemanen?” riep Louw lachend, „dat zou ik wel eens willen zien. Die boer is vast rijk geworden met zulke bijzondere dieren.”

En mijnheer Jonkman zei lachend:

„Die mooie verhalen moet jij opschrijven, Gerben! Daar kun je nog geld mee verdienen.”

„Ik voel mij al rijk genoeg als ik de mensen af en toe even kan laten lachen,” glunderde Gerben, „en mijnheer Jonkman, waarmee kan ik u van dienst zijn?”

„Ik zoek oud eikehout, Gerben. Is er hier op de boerderij nog iets te vinden?”

„Het spijt mij dat ik u moet teleurstellen,” zei Gerben, „ik heb reeds om eikehout gezocht, maar er is hier niets.”

„Wel Gerben, bedankt voor de moeite en dan gaan wij maar weer verder. Tot ziens,” zei mijnheer Jonkman.

„Veel geluk!” riep Gerben hen na en dan ging hij de varkens voeren.

Jonkman en de jongens gingen verder naar de stenen brug en dan de poldervaart in. Mijnheer Jonkman keek naar de koeien in een weiland en zei:

„Ik zie niet één koe met manen. Het verhaal van Gerben klopt dus niet.”

„Die verhalen kloppen nooit,” verzekerde Sietse, „hij fantaseert maar raak en hij weet nooit waarover hij praat.”

De vaart, die veel bochten maakte, dwong de Kameleon langzamer te varen en mijnheer Jonkman kon nu echt

genieten van het vredige polderlandschap met de grazende koeien, schapen en paarden waarboven de weidevogels hun hoogste lied jubelden. Zij naderden de boerderij van Brandsma en legden aan. Brandsma kwam hen tegemoet en keek mijnheer Jonkman, die hij niet kende, vragend aan.

„Dit is mijnheer Jonkman,” stelde Sietse voor. „Hij is beeldhouwer en zoekt oud eikehout. Heeft u nog iets?”

„Daar vraag je me wat,” zei Brandsma aarzelend, „misschien heb ik nog een plank die afkomstig is van een oud ledikant. Of is dat de bedoeling niet?”

„O ja, heel graag,” zei mijnheer Jonkman en dan gingen zij met mijnheer Brandsma mee naar de grote schuur waar tussen een stapeltje hout ook een eiken plank van twee meter lengte stond.

„Dat is nog prima hout,” knikte mijnheer Jonkman, „hoeveel moet ik ervoor betalen?”

„Betalen?” riep Brandsma verbaasd, „maar mijn goeie man dit is een stuk brandhout. Daar vraag ik geen geld voor. Ik ben blij dat ik u er een plezier mee kan doen. Er moet nog zo’n plank zijn, want een ledikant heeft twee zijkanten nietwaar? Wacht, daar staat er nog een.”

Achter uit de stapel trok Brandsma nog zo’n plank tevoorschijn en mijnheer Jonkman bedankte hem er heel

vriendelijk voor. Op dat moment kwam Kees de schuur binnenhollen met achter zich de luid blaffende Bello.

„Help! Hij wil bijten!” riep Kees en hij verschool zich gauw achter Brandsma.

„Af! Bello!” commandeerde Brandsma en de hond hield op met blaffen.

„Wat heb jij gedaan, Kees?” vroeg Brandsma, „Bello wordt nooit zomaar kwaad!”

„Ik keek even bij de appelbomen,” bekende Kees, „dat was alles!”

„Tja Kees,” zei Brandsma, „als jij appels wilt roven, pakt Bello je zonder pardon. Overigens zijn de appels nog lang niet rijp. Kom over drie weken maar eens terug, dan zal ik je trakteren.”

„Maar ik ging alleen maar kijken!” verzekerde Kees, „ik was helemaal niet van plan om te roven.”

„Dat maak jij Bello niet wijs,” weerde Brandsma lachend af, „wees maar blij dat hij geen stuk uit je broek heeft gescheurd.”

„Kees wil altijd eten,” zei Hielke.

„Maar ik lust geen zure appels,” verdedigde Kees zich en dan zag hij de twee eiken planken en vroeg hij aan mijnheer Jonkman:

„Gaaf u een kist maken?“

„Als ik genoeg hout krijg, zou ik er inderdaad een deken- of boekenkist van kunnen maken,“ zei mijnheer Jonkman.

„Dan gaan wij bij alle boeren vragen om oude beddenlaken,“ zei Sietse.

„Misschien hebben jullie succes,“ zei Brandsma, „de boeren ruimen tegenwoordig alles wat oud is op en nemen moderne meubels.“

„Het is wel een grappige tijd tegenwoordig,“ lachte mijnheer Jonkman, „wat de één te oud vindt en weg doet om er iets moderns voor in de plaats te nemen, dat koopt een ander om het thuis weer tussen moderne meubels te zetten. Zo is de smaak van de mensen vaak tegengesteld, maar het gaat er per slot van rekening maar om wat je zelf mooi vindt. Mijnheer Brandsma, u wordt nog vriendelijk bedankt voor de planken. Ik hoop er iets moois van te maken.“

De jongens droegen de planken in de Kameleon en dan gingen zij verder van boerderij naar boerderij. Maar er was bijna geen hout te vinden. Op een erf lag een stuk eiken paal en dat was voorlopig alles wat zij vonden. Mijnheer Jonkman nam het mee en zei dat hij er wel een beeldje uit kon snijden. Hoewel de hoop op meer hout steeds geringer werd voeren zij toch verder. Maar bij een bocht moest de Kameleon

plotseling stoppen want er lag een praam dwars in de vaart. In de praam stonden Piet Meina en de knecht van zijn vader ruzie te maken omdat de praam muurvast tussen de wallen lag geklemd.

„Kunnen wij er even door?” vroeg Sietse.

„Het is de schuld van Piet!” riep de knecht. „Ik heb hem gewaarschuwd dat de praam hier niet kan keren. De vaart is te smal en nu ligt de schuit zo vast als een huis!”

„Als jullie even helpen,” stelde Piet voor, „is de praam zo weer los. Laat jullie boot even duwen, Sietse?”

De Kameleon voer langzaam tegen de zijkant van de praam en dan liet Sietse de motor op volle kracht draaien. Het water dat door de schroef in hevige beroering werd gebracht, kreeg een donkerbruine kleur van de losgeweelde modder. En dan begon de boeg van de praam langzaam door een rietpol te schuiven.

„Het gaat goed, Sietse!” riep Piet, „even doordrukken en wij zijn los!”

„Maar de wal wordt helemaal vernield,” zei de knecht.

„Dat valt best mee,” zei Piet.

Maar hij had het nauwelijks gezegd of de praam scheurde een hele rietpol los en nam hem mee naar het midden van de vaart. De doorvaart was weer vrij maar uit de ene wal was een

grote hap grond verdwenen.

„Als veldwachter Zwart dat ziet!” riep de knecht, „krijgen wij een dikke boete!”

„Zeur niet!” morde Piet, „het heeft niets te betekenen!”

En met de vaarboom duwde hij de rietpol terug naar de wal, maar toen de Kameleon er langs voer, dreef de pol weer los.

„Geef mij een plank,” zei Piet en hij wees naar de eiken planken die in de Kameleon lagen, „dan zet ik die ervoor zodat de pol niet meer wegdrijft.”

„Het spijt mij,” zei mijnheer Jonkman, „dit hout is veel te duur om er een beschoeiing van te maken. Ik heb het hout bestemd voor een boekenkist en daarvoor heb ik zelfs nog te weinig.”

„Een boekenkist?” zei Piet, „kunt u die maken? Zo’n kist is helemaal versierd met houtsnijwerk. Wij hebben er thuis een, die komt uit Indonesië. Laatst was er een koopman die er duizend gulden voor wou geven. Maar vader wil de kist niet kwijt.”

„Dan is het wel een antieke kist,” beaamde mijnheer Jonkman, „hij zal wel honderd jaar oud zijn, maar als ik zo’n kist maak, is dat natuurlijk geen antiek en daar zal ik dan ook vast geen duizend gulden voor kunnen krijgen.”

„Wij hebben misschien nog wel een paar eiken planken op

de boerderij,” zei Piet, „en als u er dan net zo’n mooie kist van weet te maken als die bij mij thuis, wil ik hem wel kopen, maar het moet natuurlijk niet te duur zijn.”

„Wel,” zei mijnheer Jonkman, „ik vraag tweehonderd en vijftig gulden voor zo’n kist. Heeft u dat er voor over?”

Piet stond na te denken en zei dan:

„Goed! Mits ik hem mooi genoeg vind.”

„Wel,” zei mijnheer Jonkman, „ik zal u waarschuwen wanneer de kist klaar is. En dan mag u beslissen of u hem wel of niet wilt kopen. Maar eerst moet ik meer hout hebben.”

„Laten wij dan naar onze boerderij gaan,” stelde Piet voor, „willen jullie de praam duwen, jongens?”

„En laat jij die rietpol dan zomaar drijven?” vroeg de knecht, „die moet je toch vastzetten?”

„Daarginder ligt een paaltje in het gras,” zei Kees en hij sprong op de wal en ging het paaltje halen. Hij gaf het aan de knecht en die duwde het midden door de pol in de bodem van de vaart.

„Dat is ook weer opgelost,” zei Piet en dan ging de Kameleon de praam duwen en voeren zij verder. De rietpol deinde op en neer in het schroefwater van de Kameleon maar hij bleef op z’n plaats en dus kon Sietse meer gas geven waarna de boten snel verder voeren. Zij naderden nu een boerderij die

omgeven was door hoge bomen. Een korte oprijlaan liep vanaf de weg naar het woonhuis. Tussen twee gemetselde vierkante pilaren was een hoog ijzeren hek dat de ingang van de laan afsloot. Op de ene pilaar zat een stenen leeuwje dat een schild vasthield waarop stond ‚Anna Hoeve’ en op de andere pilaar zat precies zo’n leeuwje met een schild waarop stond ‚Anno 1830’. De vaart liep langs de grote schuur van de Anna Hoeve en daar stuurde Sietse de boten naar de wal. Een lange, nors kijkende man kwam uit de schuur. Het was boer Meina.

„Waar zijn jullie zolang geweest, Piet?” vroeg hij nors.
„De praam was vastgelopen, vader,” legde Piet uit, „gelukkig kon de Kameleon hem weer losduwen. En dit is mijnheer Jonkman. Hij is beeldhouwer en hij gaat een boekenkist maken zoals wij in de gang hebben staan. Mag hij even kijken?”

Meina keek mijnheer Jonkman wantrouwig aan en het was duidelijk te zien dat hij op dit bezoek helemaal niet gesteld was. Daarom zei mijnheer Jonkman:

„Ik hoef de kist niet te zien, mijnheer Meina, want ik weet wel hoe die gemaakt is. Belangrijker is de vraag of u ook eikehout bezit dat ik graag van u wil kopen.”

„Als Piet nog iets voor jullie weet te vinden,” besliste Meina,

„mag hij zijn gang gaan, maar maak het bezoek zo kort mogelijk want wij hebben het zeer druk!”

„Dank u,” zei mijnheer Jonkman, „wij zullen niet langer dan tien minuutjes blijven.”

En dan nam Piet mijnheer Jonkman en de jongens mee in de grote schuur waar op een laag zoldertje een stapel hout lag. Het waren ronde palen en planken maar het was allemaal vurehout.

„Wij zullen alles even moeten omstapelen,” zei Piet, „misschien zit er nog eikehout tussen.”

„Dat is niet nodig,” vond mijnheer Jonkman, „ik kan aan de uiteinden wel zien of het vure- of eikehout is.”

Hij veegde het stof van een plank en riep dan:

„Drommels, als ik mij niet vergis, is dit eikehout! Maar het zit wel onder in de stapel.”

„Dat geeft niet,” zei Piet, „wij leggen het andere hout opzij.”

Geholpen door de jongens werd het hout omgestapeld totdat een lange eiken plank vrijkwam.

„Dat is geweldig!” riep mijnheer Jonkman verheugd, „die is wel vier meter lang. Maar het hout lijkt nogal nieuw.”

„Het komt bij de kerk vandaan,” legde Piet uit, „de kerk is gerestaureerd en toen heb ik daar het overtollige puin weggehaald. De timmerman gaf mij toen deze plank cadeau

en nu krijgt u hem weer van mij.”

„Hartelijk dank,” zei mijnheer Jonkman, „zo kan ik al gauw een kist maken.”

„Wanneer denkt u de kist klaar te hebben?” vroeg Piet.

„Dat hangt er vanaf hoe gauw ik de rest van het hout krijg,” zei mijnheer Jonkman.

„Wel, dan kom ik af en toe wel eens kijken,” beloofde Piet.

En dat vond mijnheer Jonkman natuurlijk best. De plank werd in de Kameleon geladen en dan voeren onze vrienden verder. Er werden nog meer boerderijen bezocht maar het leverde weinig hout op. Het enige wat zij nog kregen was een plankje van een meter lang en dat was dan ook alles.

„Toch ben ik best tevreden,” zei mijnheer Jonkman toen zij naar huis terug voeren, „het grootste deel heb ik al.”

Sietse liet de Kameleon zo snel mogelijk varen, want boven het meer verschenen donkere wolken in de lucht.

„Jij vaart te hard, Sietse!” zei Hielke, „jij weet dat het hier niet mag!”

„Wij moeten opschieten!” bromde Sietse, „anders zitten wij straks midden in een donderbui!”

Na nog vele bochten te zijn rondgevaren, kwam de stenen brug in zicht. Spoedig voeren zij er onder door en dan ging de Kameleon op volle snelheid over het meer. In de verte

liep Gerben op de dijk. Hij zwaaide met zijn armen ten teken dat hij graag mee wilde varen.

„Ook dat nog,” mopperde Sietse, „dat kost allemaal tijd en wij moeten voortmaken om voor de bui thuis te zijn.”

Maar toch stuurde hij naar de wal om Gerben aan boord te nemen. Er was nauwelijks plaats voor hem maar Louw ging op de eiken plank zitten die over de motorkap lag en zo kon Gerben ook meevaren.

„Ik zie dat u al wat hout heeft opgescharreld,” zei Gerben tegen mijnheer Jonkman, „u kunt dus weer aan het werk, hoewel ik niet begrijp waarom iemand in zijn vakantie gaat werken.”

„Dat komt, Gerben,” legde mijnheer Jonkman uit, „omdat ik geen vaste betrekking heb. Ik ontvang dus ook geen vakantiegeld en daar moet ik dan zelf voor zorgen, snap je?” Gerben begreep het en keek naar de lucht.

„Krijgen wij onweer?” vroeg mijnheer Jonkman.

„Het zal wel meevallen,” zei Gerben, „de bui trekt misschien langs de andere kant van het meer.”

De koeien in de weilanden begonnen plotseling onrustig te loeien.

„De arme dieren voelen de bui ook naderen,” zei mijnheer Jonkman. „Het is gevaarlijk zo in de wijde polder te lopen. Ik

lees nogal vaak dat er koeien door de bliksem worden getroffen. Is daar niets tegen te doen?”

„Tja,” zei Gerben aarzelend, „de boeren zouden de koeien voor iedere bui naar de boerderij kunnen drijven, maar dat is onbegonnen werk. En ook kan de boerderij door de bliksem worden getroffen en dan zou de hele veestapel in één klap verloren gaan. Een jaar geleden deed ik een uitvinding. Ik zette op de rug van iedere koe een bliksemafleider, maar dat werd een rare verrassing? Want ’s morgens kom ik bij het weiland en wat zie ik? Alle koeien lagen bewegingloos op de rug met de poten in de lucht.”

„Waren zij dood?” vroeg mijnheer Jonkman.

„Welnee,” lachte Gerben, „zij waren op de rug gaan liggen om zich even uit te strekken, maar konden toen niet meer op de been komen omdat zij met de bliksemafleiders in de grond lagen vastgeprikt.”

Mijnheer Jonkman schudde zijn hoofd. Met die Gerben moest je altijd op je hoede wezen want als je dacht dat hij een waar verhaal vertelde bleek het tenslotte allemaal onzin te zijn. De jongens lachten en Gerben keek mijnheer Jonkman zo olijk aan dat die ook moest lachen. Sietse stuurde de Kameleon naar de Woudaap en Kees sprong op de wal. „Tot ziens!” riep hij.

„Tot ziens, Kees!” riepen de vrienden en voeren dan snel naar de woonboot van mijnheer Huigen. De schrijver Albers zat te vissen.

„Heeft u al wat gevangen?” vroeg Gerben.

„Helemaal niets!” zei mijnheer Albers teleurgesteld, „ik heb totaal geen beet gehad, weet jij waar de meeste vis zit, Gerben?”

„Tussen de kop en de staart!” riep Gerben lachend en dan hielp hij het hout op de wal brengen waarna de Kameleon snel verder voer.

„Hé, ik voel een druppel,” zei Gerben toen zij de brug naderden, „de bui komt dus toch over het meer.”

„Dat had ik allang door,” zei Sietse en op volle snelheid voeren zij onder de brug door en dan het boothuis in.

Gerben en Louw stapten meteen uit en gingen snel naar het dorp.

„Zij zullen nog hard moeten lopen om droog thuis te komen,” zei Sietse, „maar wij zijn precies op tijd.”

Vijf minuten later barstte de bui los, maar toen zaten Hielke en Sietse al aan de ontbijttafel en het kon zo hard niet regenen dat het hun eetlust bedierf.

HOOFDSTUK VII

Klinkhamer begrijpt er niets van

Na het eten ging Klinkhamer de krant lezen. De regen kletterde tegen de ruiten, maar in de gezellige kamer was het behaaglijk en het duurde niet lang of Klinkhamer viel in slaap. De krant gleed uit zijn handen en knikkebollend zakte zijn hoofd tegen de rugleuning en kwam onze smid in het land der dromen. Moeder keek er glimlachend naar en beduidde de jongens om stil te zijn. Maar toen moeder naar de keuken ging, piepten de scharnieren van de kamerdeur.

„Ik zal ze meteen wat olie geven,” fluisterde Sietse en hij ging op zijn tenen door de kamer en vervolgens naar de smederij. Daar stond de buitendeur open en sloeg heen en weer in de wind. Sietse deed haar meteen dicht. Eigenlijk moest hij de sluitboom erop doen, maar dat deed vader meestal pas als het donker werd en er niemand meer op bezoek kwam. Op de werkbank lag een stuk touw en dat bracht Sietse op het idee om het ene eind van het touw aan de deur te binden en het andere eind aan een stuk buis dat tegen de muur stond. Zo bleef de deur dicht en als iemand haar opentrok, zou de buis

omvallen en dat gaf dan meteen zoveel lawaai dat het best in de kamer te horen zou zijn. Toen Sietse dit eenvoudige sluit- en alarmsysteem in orde had gebracht, nam hij een oliespuit mee in huis en druppelde voorzichtig een beetje olie op de scharnieren van de kamerdeur. Tot volle tevredenheid van moeder piepte de deur nu niet meer. Klinkhamer lag in diepe slaap verzonken in zijn leunstoel en Hielke en Sietse gingen de krant lezen. Tegen acht uur werd het regenen minder en de jongens keken naar buiten waar op het erf een grote plas water stond.

„Wij zullen straks een klein geultje spitten,” fluisterde Sietse, „dan kan het water in de vaart lopen.”

„Maar dan moet je een scherpe schop hebben,” meende Hielke, „want het grasveld is erg taai om er door te...”

Hielke zweeg verschrikt want uit de smederij klonk een hels lawaai.

„Beng! Beng! Beng! Beng!” met daarbij een dof gebrom alsof iemand een onweer nabootste.

Klinkhamer sprong verschrikt op uit zijn stoel en riep:

„De bliksem is in de smederij geslagen!!”

Gevolgd door de jongens holde hij er vlug heen en dan stond daar Gerben in de wijd opengetrokken buitendeur.

„Wat een streek!” riep Gerben kwaad, „ik schrok mij naar!

Als ik een vals gebit had gehad, had ik het vast doorgeslikt! Dit raakt kant noch wal!!”

„Wat is er gebeurd?” vroeg Klinkhamer, „heb jij die stapel plaatijzer omvergeworpen?”

„Er zat een touw aan de deur gebonden!” riep Gerben, „en toen ik de deur opentrok, vielen die platen om!”

„Dat kan niet,” zei Sietse, „ik had het touw aan een buis vastgemaakt. En als die buis omviel, konden wij in de kamer horen dat er bezoek in de smederij was.”

„Jij had het touw hoger aan de buis moeten binden,” schreeuwde Klinkhamer, „want nu is de buis de andere kant op gevallen en kwam toen tussen het plaatijzer terecht. En door al dat lawaai ben ik uit de slaap gehaald. Het is wat moois. En waarvoor kwam jij, Gerben? Jij hebt mij toch zeker niet voor niets laten schrikken?”

„Welnee,” zei Gerben, „ik kom vragen om een ladder. Het huis van buurvrouw Glas is lek. Het regenwater loopt als een waterval de trap af. In de kamer is de vloer drijfnat en als het dak niet gerepareerd wordt, drijft buurvrouw nog met haar meubeltjes de deur uit!”

„Kunnen wij ook helpen?” vroeg Hielke.

„Heel graag,” knikte Gerben dankbaar, „vele handen maken licht werk, zoals de zakkenroller zei. Hij maakte een kunstarm

en stopte die in de rechtermouw van zijn jasje. Zijn echte arm hield hij toen onder het jasje en kon daarmee alles grijpen wat in zijn nabijheid kwam.”

Sietse begon de omgevallen platen ijzer weer recht te zetten en Gerben en Hielke gingen hem helpen. Toen alles weer op z'n plaats stond, werd een lange ladder op de handkar gelegd en ging het drietal op weg naar het dorp. Veldwachter Zwart zag hen naderen en vroeg:

„Wat gaat er gebeuren?”

„Ik wil hogerop,” legde Gerben uit, „boerenknecht is een baantje van niets. Ik klim op de kerktoren dan ben ik de hoogste van het dorp.”

„Als jij er dan maar blijft zitten,” mopperde Zwart, „dat is dan een lastpost minder.”

„Wij gaan het dak repareren van mevrouw Glas,” zei Hielke.

„Dat is goed werk, jongens,” zei Zwart en dan ging hij naar het gemeentehuis. Gerben duwde de kar een zijstraat in en dan waren zij weldra bij het huis van mevrouw Glas. De ladder werd aan de zijkant tegen het dak geplaatst en Gerben klom naar boven.

„Drommels,” riep hij, „dat ziet er niet best uit. Er zit een flink gat in het dakhout. Er moeten nieuwe planken in getimmerd worden.”

Mevrouw Glas was naar buiten gekomen en hoorde wat Gerben naar beneden riep.

„Zeg Gerben?” riep zij, „ik heb nog een oude kast in het schuurtje staan. Misschien kun je dat hout gebruiken?”

„Goed,” knikte Gerben, „maar ik zal eerst een duimstok halen, om het hout te meten.”

Hij kwam naar beneden en Sietse zei:

„Dan gaan wij de pannen alvast opzij leggen.”

„Maar doe het wel voorzichtig,” zei Gerben, „er mag niet één pan gebroken worden.”

„Het komt in orde,” zei Sietse en hij klom naar boven gevolgd door Hielke. Samen namen zij alle pannen rond het gat in het dak weg en toen Gerben terugkwam met enig gereedschap, knikte hij goedkeurend en zei:

„Nu kunnen wij zien hoe lang de nieuwe planken moeten zijn.”

Hij legde de duimstok op het dak en zei:

„Dat is twee centimeter korter dan een meter. En dan gaan wij nu kijken hoe lang het hout aan de kast is.”

Zij gingen naar het schuurtje en vonden daar een kast die reeds gedeeltelijk gesloopt was.

„Daar zit nog hout genoeg aan,” merkte Gerben op, „de achterwand is wel twee meter hoog en ruim een meter

breed.”

„Maar,” zei Sietse, „dat lijkt wel eikehout.”

„Dat is het inderdaad,” knikte Gerben, „het dak zal er extra sterk van worden.”

„Mijnheer Jonkman zou het ook heel graag willen hebben,” zei Hielke, „hij is er de hele dag voor op zoek geweest.”

„Ik weet wat!” bedacht Sietse, „achter de smederij ligt een kist waaraan ook genoeg hout zit voor het dak. Als wij die kist nemen, kunnen wij dit hout van de kast aan mijnheer Jonkman geven.”

„Ik vind het best,” zei Gerben, „maar dan moeten jullie de kist vliegensvlug gaan halen, want ik ben niet van plan om de hele nacht op het dak te zitten.”

„Wij gaan al!” riepen Hielke en Sietse en zij holden met de kar het straatje uit, het Raadhuisplein over en dan naar de smederij. De kist werd op de kar gezet en dan holden de jongens vlug terug naar het huis van mevrouw Glas. Gerben had intussen enige latten klaargelegd en met z’n drieën gingen zij de kist slopen. Spoedig hadden zij nu genoeg planken om het dak dicht te kunnen spijkeren. Hielke en Sietse reikten Gerben de planken één voor één aan en met rake klappen van zijn hamer sloeg Gerben de planken vast op de balken. Daarna werden er latten op getimmerd waarop de pannen

kwamen te liggen. Het begon al donker te worden, maar dan reed een auto de straat in. Het was Hendrik, de oudste zoon van mevrouw Glas die met de vrachtwagen van zijn baas naar huis kwam. Op verzoek van Gerben liet Hendrik de lichten van de auto op het dak schijnen en zo konden de laatste pannen weldra worden gelegd. De ladder werd op de kar geladen en mevrouw Glas kwam vragen wat zij aan Gerben moest betalen.

„Betalen?” riep Gerben hoogst verbaasd, „hoe heb ik het nu met u, buurvrouw? Zie ik er dan uit als een geldwolf? Wij deden dit karweitje voor ons plezier! Wat zeggen jullie, jongens?”

„Natuurlijk!” zei Hielke.

„Maar mogen wij dan de oude kast aan mijnheer Jonkman geven?” vroeg Sietse, „hij is beeldhouwer en hij kan er iets moois van maken.”

„Is dat een van die artiesten uit de woonboot?” vroeg Hendrik.

„Ja,” zei Sietse.

„Goed! Dan breng ik morgen de kast met de auto,” beloofde Hendrik.

„Dan is dus alles prettig geregeld,” zei Gerben, „en ga ik nu naar huis om in mijn hangmat te duiken. Het is morgen weer

vroeg dag. Wel te rusten allemaal!”

Voor Hielke en Sietse werd het ook de hoogste tijd en zij duwden vlug de kar naar huis. De straatverlichting brandde al en toen de jongens over het Raadhuisplein reden, stond veldwachter Zwart daar en schudde zijn hoofd.

„Deze keer zal ik het nog door de vingers zien,” zei hij, „maar het is verboden om een half uur na zonsondergang nog met een onverlicht voertuig langs de openbare weg te rijden.”

„Het werk was niet eerder klaar,” verdedigde Sietse zich, „anders waren wij wel naar huis gegaan.”

„Blijf maar goed aan de kant van de weg,” zei Zwart, „en zorg ervoor dat er geen ongelukken gebeuren.”

De jongens duwden de kar snel verder en kwamen weldra bij de smederij. De ladder werd onder het afdak naast de smederij opgehangen en de kar in het schuurtje gereden. Dan gingen de jongens het huis binnen.

„Daar zijn de dakreparateurs!” begroette Klinkhamer hen lachend, „is het gelukt, jongens? Jullie hebben wel je best gedaan want jullie handen zijn helemaal zwart.”

„Dat komt van de dakpannen,” legde Hielke vermoeid uit.

„Het gaat er in bed wel weer af,” glimlachte Sietse vergenoegd.

Maar moeder stuurde de belhamels naar de keuken en daar

moesten zij zich netjes schoonwassen. Daarna kregen zij thee met een extra stuk koek, want dat hadden zij wel verdiend, vond moeder. Na een welbestede dag is het goed rusten en toen Hielke en Sietse naar bed gingen, sliepen zij dan ook meteen in.

De volgende morgen, toen moeder Klinkhamer de ontbijttafel gedekt had, kwam Klinkhamer mopperend uit de smederij.

„Het klopt niet!” bromde hij, „de firma Heerenga stuurt mij een nota van vijftien gulden voor een kist die ik terug zou zenden. Maar nu is die kist nergens te vinden.”

Hielke en Sietse keken elkaar verschrikt aan.

„Er ligt een kist achter de smederij,” wist moeder, „ik heb haar gisteren nog gezien.”

„Dat dacht ik ook,” zei Klinkhamer, „maar zij is er niet meer. Iemand heeft haar ongevraagd meegenomen.”

„Dat is toch te gek!” vond moeder, „als iedereen van alles meeneemt, gaat dat geld kosten.”

„Dit kost alvast vijftien gulden,” mopperde Klinkhamer, „of weten jullie er meer van jongens?”

„Ik zal wel zeveneneenhalf gulden uit mijn spaarpot betalen,” zei Sietse.

„En ik ook,” viel Hielke hem bij.

Een moment keek Klinkhamer de jongens verbluft aan door dat onverwachte antwoord. En dan bulderde hij kwaad:

„Wilverdraaid! En wie gaf jullie toestemming om die kist mee te nemen? Ik heb toch vaak genoeg gezegd dat jullie niets ongevraagd mogen wegnemen? En wat hebben jullie voor idiotoots met die kist uitgehaald?”

„Het dak van mevrouw Glas gerepareerd!” zei Sietse.

Even was het heel stil in de kamer, want Klinkhamer begreep dat de jongens voor hun goede daad niet zo’n standje hadden verdiend.

„Enfin,” zei hij dan, „die reparatie kost mij dus vijftien gulden. Wij zullen er verder maar niet over praten, maar kom in ’t vervolg eerst vragen voor jullie iets meenemen.”

Dat beloofden Hielke en Sietse te zullen doen. Na het boterhameten gingen de jongens in het boothuis.

„Wij zullen iets moeten bedenken om vader die vijftien gulden terug te geven,” zei Sietse.

„Weet je wat?” stelde Hielke voor, „wij vertellen alles aan mijnheer Jonkman, misschien geeft hij dan vijftien gulden voor de kast die hij van ons heeft gekregen.”

„Het is niet leuk om dat te vragen,” merkte Sietse op, „wij kregen de kast immers cadeau?”

„Ik vind van niet,” zei Hielke, „die kast hebben wij geruild

voor de kist en die kist kost vijftien gulden, dus hebben wij in werkelijkheid vijftien gulden voor de kast betaald.”

„Nou ja,” aarzelde Sietse, „maar het is onze eigen domme schuld dat wij die kist ongevraagd meenamen.”

En dan startte hij de motor.

„Waar gaan wij heen?” vroeg Hielke.

„Het meer op!” zei Sietse, „misschien kunnen wij iets verdienen.”

„Hoe denk je dat te doen?” vroeg Hielke.

„Dat weet ik ook niet,” zei Sietse en dan voeren zij naar de brug en vervolgens het meer op. Er waren nog maar weinig boten op het wijde water want het was pas acht uur. Van de vakantiegangers sliepen de meesten nog. Alleen de mannen die graag visten waren vroeg opgestaan. Sietse stuurde de Kameleon langs de kant en de jongens keken naar de vissers. Natuurlijk bleef de Kameleon ver genoeg uit de wal om de vissers niet te storen. Door het geronk van de motor en het woelen van de schroef in het water, wordt de vis opgejaagd en misschien kwam het wel door de Kameleon dat een visser plotseling beet kreeg en een grote snoek aan de haak sloeg. Het topje van de hengel boog zo ver rond dat het dreigde stuk te gaan. Een andere visser riep:

„Laat het snoer vieren, Jaap!”

„Dat heb ik al gedaan!” riep de man terug.

Sietse stuurde de Kameleon snel naar de visser en riep:

„Komt u gauw in de boot mijnheer! U moet de vis bij de wal vandaan trekken, anders schiet hij tussen het riet en vindt u hem niet meer terug!”

De man was het daar direct mee eens en stapte voor in de Kameleon waarna Sietse de boot meteen een tiental meters uit de wal liet varen. De visser kon de hengel nu vlak boven het water houden zodat de top niet meer gebogen stond. En dan sprong een snoek boven water uit om meteen weer razend snel naar beneden te duiken.

„Zo jongens, laat hem maar een tijdje spelen,” zei de mijnheer glunderend, „ik wacht wel tot hij moe wordt.”

Sietse liet de Kameleon langzaam achteruitvaren zodat de snoek werd meegetrokken. Een paar vissers kwamen te hulp in een roeiboot. Zij hadden een groot schepnet bij zich. De grote roofvis ging nog steeds geweldig tekeer. Hij schoot van links naar rechts en rukte hevig aan het snoer. Maar de visser was op zijn hoede en vierde de lijn als de snoek begon te trekken om het dan weer vlug in te palmen zodra dat mogelijk was. Daar sprong de rover weer boven water en met meer geluk dan wijsheid stak een van de helpers juist het schepnet uit waar de vis precies in terechtkwam.

„Wij hebben hem, Jaap!” riep de man verheugd en hij wierp de snoek op de bodem van de roeiboot. „Het is een kanjer!” Sietse stuurde de Kameleon naast de roeiboot en kon de mijnheer, die Jaap heette, zijn vangst bewonderen. Hij nam een duimstok en ging de lengte van de snoek meten. Daarbij moest hij niet te dicht bij de bek van de snoek komen want als je een vinger tussen de sterke kaken van zo’n roofvis steekt, loop je een lelijke wond op.

„Het is de grootste die ik ooit gevangen heb,” zei de mijnheer trots. „Hij is negentig centimeter lang. Wie doet het mij na? Jongens, het was een heel goed idee om mij in jullie boot te nemen! Een snoek moet in open water worden gevangen, anders verschuilt hij zich overal tussen. Hierzo, een gulden voor jullie hulp!”

„Dank u wel,” zei Sietse en hij nam de gulden in ontvangst. De Kameleon duwde de roeiboot naar de wal en daar werd de snoek in een visnet gedaan. Met het net over zijn schouder ging de visser trots met zijn vangst naar huis.

„Zo,” zei Sietse, terwijl hij de gulden in zijn zakdoek knoopte, „dat is er alvast één van de vijftien. Nu de rest nog en wij kunnen vader de kist betalen.”

„Maar hoe komen wij aan de rest?” vroeg Hielke.

„Door onze ogen goed open te houden,” zei Sietse. „Maar er

moet natuurlijk wel een beetje geluk bij, zoals daarnet met die visser.”

„Ik zal mijn ogen wijd open houden,” lachte Hielke, „maar dat beetje geluk zal wel heel veel geluk moeten zijn willen wij vandaag nog veertien gulden verdienen.”

Zij voeren verder het meer rond en dan zag Sietse in een weiland een boer bezig met het hooien. Sietse legde aan en riep:

„Kunnen wij vandaag helpen?”

De boer begon te lachen en zei:

„Welnee jongens! Alles gaat tegenwoordig machinaal en jullie zijn nog te jong om met een tractor te rijden.”

„Wij hadden graag wat willen verdienen,” zei Hielke.

„Tja,” bekende de boer, „maar ik heb hulp genoeg.”

„Wij zoeken wel verder,” riep Sietse en de Kameleon ging weer varen.

„Bij de boeren hoeven wij dus niet meer te vragen,” zei Hielke, „die doen toch alles met machines.”

„Toch zal er ergens nog wel iets te verdienen zijn,” meende Sietse en hij tuurde naar de wal in de hoop dat iemand van de kampeerders hulp nodig had. Intussen naderden zij het Paviljoen en dat bracht Sietse op een nieuw idee.

„Wij gaan vragen of er ook bordenwassers nodig zijn,” zei hij.

„Hm,” aarzelde Hielke, „het is geen leuk werk om in een hete keuken te staan en de vuile bordjes van een ander te moeten afwassen.”

„Nou ja, je moet er iets voor over hebben,” zei Sietse, „en dan zal ik de bordjes wel wassen en mag jij ze afdrogen.”

„Vooruit dan maar,” stemde Hielke toe en de Kameleon voer naar de lange steiger en legde aan. Met Sietse voorop ging het tweetal het restaurant binnen naar het grote buffet waarachter de eigenaar van de zaak stond.

„Mijnheer?” vroeg Sietse, „kunt u vandaag twee bordenwassers gebruiken?”

„Bordenwassers?” riep de mijnheer verbaasd, „mijn beste jongen, dat woord ken ik nauwelijks meer. Wij hebben een vaatwasmachine! Ha, ha, bordenwassers, nee hoor, dan moeten jullie hier niet zijn!”

„Dan gaan wij maar weer,” zei Sietse teleurgesteld en zwijgend liepen zij naar de Kameleon en voeren verder.

„Wij kunnen wel naar huis gaan,” merkte Hielke ontmoedigd op, „ik geef het op, er valt toch niets te verdienen.”

„Wij varen naar het dorp,” besliste Sietse, „misschien kunnen wij de bakker helpen of de melkboer. Of misschien is er een karweitje voor ons bij de boterfabriek.”

Sietse stuurde de Kameleon langs de polderdijk in de richting

van de brug. En dan kwam er een mijnheer op de dijk met een aktentas. Hij had schijnbaar veel haast want hij liep hard en wenkte de jongens om aan te leggen.

„Ha, een passagier,” zei Sietse, „die geeft ook wel een gulden als wij hem het meer over varen.”

Sietse stuurde naar de wal en de mijnheer holde de dijk af en zat in een ommezien voor in de Kameleon.

„Ik geef jullie een beste beloning,” zei hij hijgend, „als jullie mij binnen de twintig minuten naar het dorp aan de overkant brengen. Daar moet ik de bus halen!”

„Wij doen het wel in een kwartier,” pochte Sietse en hij gaf de motor vol gas. Maar voordat de Kameleon op volle snelheid voer klonk vanaf de dijk een snerpand fluitje. Het was van veldwachter Zwart die de jongens terug riep. Hielke en Sietse keken verwonderd om, maar dan kwam hun passagier naar achteren en riep:

„Doorvaren! Of ik gooi jullie in het water!”

Daar schrokken de jongens wel van en zij begrepen nu waarom de man zo’n haast had. Hij was een misdadiger die door de politie gezocht werd. En dan ineens trok Sietse het contactsleuteltje uit de motor en sprong overboord. Hielke volgde hem ogenblikkelijk en de man bleef alleen achter in de Kameleon waarvan de motor niet meer wilde draaien

omdat Sietse het sleuteltje bij zich had. De jongens zwommen naar de wal waar Zwart luid riep dat de man met de Kameleon terug moest komen. Maar de vluchteling scheen daar niets voor te voelen en hij nam de peddel en probeerde te roeien. Met kletsnatte kleren klommen Hielke en Sietse op de wal en keken samen met Zwart hoe de man langzaam met de Kameleon verder voer.

„Daar gaat onze boot,” mompelde Sietse onthutst, „u moet hem tegenhouden Zwart!?”

„Hij zal niet ver komen,” bromde Zwart, „alle politieposten zijn gewaarschuwd en de patrouilleboot zal ook wel gauw komen opdagen.”

„Wat heeft die man gedaan?” vroeg Hielke.

„Hij pleegde een overval op de boerenleenbank,” vertelde Zwart, „zijn helper ging er met de auto vandoor toen hij mij om de hoek van de straat zag komen. Ik wist nog van niets maar zag dan die man met de tas uit het bankgebouw komen en de weg naar het meer afhollen. En dan kwam ook de kassier naar buiten die riep dat hij bestolen was. Ik gaf hem gauw opdracht om alle politieposten te waarschuwen en ging de vluchteling achterna. En die zit nu in jullie boot gevangen want hij kan nergens heen. Het was een heel goed idee van jou Sietse om het sleuteltje uit de motor te trekken. En als ik

mij niet vergis komt daarginds de patrouilleboot.”

Zwart keek door zijn kijker en nam dan zijn uniformpet van het hoofd en begon ermee te zwaaien. De jongens hielpen hem door wild met hun armen te zwaaien. Dan klonk de sirene van de politieboot en Zwart zei:

„Stop maar jongens! Zij hebben ons al gezien!”

Op volle snelheid kwam de grijze boot, met de letters R.P. van rijkspolitie voor op de boeg, naar hen toe. De dief die de boot recht op zich af zag komen, staakte het roeien. Hij begreep dat hij verloren was. De brigadier van de politieboot keek door zijn kijker. Hij zag de tweeling van smid Klinkhamer bij Zwart op de dijk staan en in de boot van de jongens zat een vreemdeling. Dat klopte niet en dus legde de politieboot eerst bij de Kameleon aan. De dief liet zich zonder tegenwerking arresteren. De politieboot bracht vervolgens de Kameleon naar de wal en Hielke en Sietse konden weer varen. Zwart ging in de boot van de politie en dan voeren zij naar het dorp waar in het gemeentehuis een procesverbaal werd opgemaakt. In dat verbaal werden ook de namen van Hielke en Sietse vermeld omdat zij hun medewerking hadden verleend bij het vangen van de dief. Hielke en Sietse voeren naar huis en Hielke zei:

„In plaats van vijftien gulden voor vader, brengen wij

klatsnatte kleren voor moeder thuis.”

„Nou ja,” vergoelijkte Sietse, „wij hebben toch een goede daad gedaan.”

Toen de jongens druipend van het water thuiskwamen, riep moeder Klinkhamer verontwaardigd:

„Is het weer zover? Heb ik nog niet genoeg te doen? Wacht, ik zal vader even roepen! Dan zwaait er wat!”

Maar dan vertelde Hielke gauw wat er gebeurd was en toen zakte de boze bui van moeder meteen.

„Dat verandert de zaak,” zei zij, „maar jullie moeten ook niet iedereen bij jullie aan boord nemen. Dat is helemaal fout.

Kijk in ’t vervolg beter uit, want nu waren jullie de boot bijna kwijt geweest. En trek die natte spullen nu maar gauw uit, anders worden jullie ook nog ziek.”

Moeder gaf hun schone kleren en toen Hielke en Sietse even later in schone overall’s de smederij binnenkwamen, zei Klinkhamer:

„Wat zien jullie er keurig uit? Zijn jullie in bad geweest? Jullie haren zijn zo netjes in een scheiding gekamd en dat draagt schone overall’s? Wat gaat er gebeuren?” „Het is al gebeurd,” zei Sietse en dan vertelden de jongens waarom zij overboord waren gesprongen en hoe zij daarmee een dief vingen.

„Tjonge, tjonge,” zei Klinkhamer verbaasd en hij keek op de

klok, „en dat gebeurde hier allemaal voor tien uur in de morgen? Als jullie zo doorgaan, belooft het vandaag een drukke dag te worden.”

Moeder kwam ook in de smederij.

„Wil je even naar de wasmachine kijken?” vroeg zij, „er tikt iets daarbinnen, ik weet niet wat het is.”

Klinkhamer ging meteen naar de keuken en de jongens gingen natuurlijk mee. In de wasmachine werden de overall's gewassen en daarbij klonk af en toe een tik die er niet bij hoorde. Klinkhamer keek onder de machine en luisterde aandachtig.

„De motor is in orde,” zei hij, „er zit bepaald iets tussen het wasgoed.”

De machine werd gestopt en moeder stak haar handen in het schuimende sop en tastte de kuip rond. Dan trok zij een zakdoek naar boven met een knoop erin en uit die knoop stak duidelijk zichtbaar een zilveren gulden.

„Die is van mij,” zei Sietse.

„Sedert wanneer laat jij je geld wassen?” vroeg Klinkhamer, „en hoe kom jij aan die gulden?”

De jongens vertelden toen het verhaal van de visvangst en Klinkhamer riep verbaasd:

„Dus, ook dat hebben jullie vanmorgen al beleefd? Hoe

bestaat het dat jullie altijd overal bij zijn?”

„Dat is heel gewoon,” zei Sietse, „als je uit varen gaat en je houdt je ogen goed open, dan zie je van alles.”

„Ja, ja,” mompelde Klinkhamer schamper, „ja, ja, dat is heel gewoon!”

HOOFDSTUK VIII

De jongens beleven vreemde dingen met Piet Meina... en Zwart heeft het druk

Op de wal bij de woonboot van mijnheer Huigen lag het vol met houtspaanders. Mijnheer Jonkman was vol ijver bezig aan het maken van de boekenkist. De kist met het deksel was spoedig in elkaar gezet maar dan moesten de zijwanden en het deksel nog versierd worden met snijwerk. Dat deed mijnheer Jonkman door slingers van bloemen en bladeren in het hout te snijden. De jongens kwamen er vol bewondering naar kijken en zagen hoe tussen de bloemen, figuren van poppen werden gesneden die zulke vreemde hoofden hadden, dat Kees verbaasd vroeg of dat mensen van een andere planeet moesten voorstellen.

„Het zijn geen beelden van mensen,” legde mijnheer Jonkman uit, „het zijn Wajangpoppen, zoals die gebruikt worden door de Indonesiërs bij het schimmenspel.”

„Dus net als bij een poppenkast?” begreep Kees.

„Ja, zo ongeveer is het wel,” knikte mijnheer Jonkman bevestigend.

Op het deksel van de kist werd een grote draak gesneden die dreigend een gespleten tong uitstak. Dat was de bewaker van de kist. Zo werd het geheel wonderlijk mooi en Piet Meina, die de kist wilde kopen, kwam nu iedere dag kijken. Dat mijnheer Jonkman een eerste klas kunstenaar was, bleek duidelijk uit het gemak waarmee hij de figuren sneed. Zo was al na anderhalve week de kist klaar. Iedereen vond hem prachtig, maar Piet Meina niet. Het hout was te licht van kleur vond hij.

„De kist bij ons thuis is veel donkerder.”

„Dat komt omdat die oud is,” zei mijnheer Jonkman. „Over vijftig jaar zal dit hout ook veel donkerder zijn. En anders moet je er beits op smeren dan kun je de kist een kleur geven die jij zelf mooi vindt.”

„Dat kan ik wel doen,” knikte Piet en hij betaalde tweehonderdenvijftig gulden en nam de kist mee naar de boerderij.

„Had u hem niet liever zelf gehouden, mijnheer Jonkman?” vroeg Hielke, „het is een erg mooie kist.”

„Het is inderdaad een goed gelukt stukje werk,” zei mijnheer Jonkman, „maar als ik wil blijven leven, zal ik toch af en toe iets moeten verkopen. En nu ik geld heb, nodig ik jullie allemaal uit voor een feestje vanavond hier aan boord. Vragen

jullie ook aan Gerben en de jongen met de ijskar en zijn broer, want die brachten mij een oude kast, of zij allemaal komen. Ieder heeft een steentje bijgedragen aan de kist en dat moet gevierd worden!”

„Wij komen graag, mijnheer,” accepteerde Sietse glunderend de uitnodiging.

„Hoe laat moeten wij hier zijn?” vroeg Kees.

„Halfacht! Is dat afgesproken?”

„Natuurlijk, mijnheer. Wij zullen er op tijd zijn,” beloofden de jongens en dan voeren zij meteen naar de boerderij van Jellema om Gerben het heuglijke nieuws te vertellen. Kees zat zich in zijn handen te wrijven van plezier en zei:

„Wie weet wat wij allemaal te eten krijgen. Heerlijke taarten en roomsoezen en tompoezen en limonade en allemaal lekkere bonbons enne...”

„Hou toch op met dat malle gefantaseer,” riep Louw, „ik word misselijk van al die zoetheid, geef mij maar worst.”

„Kees gaat vanavond met buikpijn naar bed,” zei Sietse.

„Ik hoop dat het waar is,” lachte Kees, „dan heb ik niet te kort gehad.”

Zij kwamen bij de boerderij van Jellema en holden het erf op. Daar stond Gerben wantrouwig te kijken naar het luidruchtige stel, maar toen zij hem vertelden dat hij uitgenodigd was voor

een feestje riep hij al even luidruchtig:

„Jippie-jee! Daar doe ik altijd aan mee!”

Gerben beloofde om half acht present te zijn en dan voeren de jongens verder. Op de polderdijk reed Jaap Glas met de ijskar. Sietse stuurde de Kameleon erheen en de jongens nodigden Jaap ook uit voor het feest. Natuurlijk wilde hij graag komen en hij beloofde zijn broer Piet te zullen meenemen.

Alle gasten waren nu uitgenodigd en het feest kon doorgaan. 's Avonds om halfacht wandelden Hielke, Sietse en Louw over de polderdijk naar de woonschuit.

„Wij zijn nog wel wat vroeg,” zei Hielke.

„Toch zijn wij de eersten niet,” wees Sietse, „want kijk maar wat daarginder op de dijk staat.”

„Dat is de ijskar van Jaap Glas,” riep Louw, „hij heeft zeker tot halfacht gevent.”

„Als iemand van ons het straks te warm krijgt,” meende Sietse, „kan Jaap nog ijs verkopen.”

Achter hen klonk een fietsbel. Het was Gerben in zijn zondagse pak.

„Weg wezen!!” riep hij, „of ik maak drie vloerkleedjes van jullie!”

Louw sprong haastig opzij en dan stapte Gerben van de fiets

en wandelde met hen mee.

„Rijd jij maar vooruit,” zei Sietse, „dan kun je zeggen dat wij eraan komen.”

„Nee vriendje,” schudde Gerben ontkennend het hoofd, „vroeger deden ze dat wel bij de tram, maar dat is nu geen gewoonte meer!”

„Wat deden ze vroeger bij de tram?” vroeg Louw.

„Wel,” vertelde Gerben, „toen de oude stoomtram nog door de dorpen reed, kon je overal in- en uitstappen. De tram stopte zodra je maar een hand opstak. Op een dag kwam een boer door een weiland hollen met de hand omhoog. De machinist zag hem komen en bleef wachten. Hijgend kwam de boer bij de tram.

„Stap maar gauw in!” riep de machinist.

„Welnee!” riep de boer, „ik kom alleen maar even zeggen dat ik morgen mee moet.” Na die tijd kwamen er vaste haltes en dat was veel beter, want als de tram om de honderd meter een passagier moest opnemen, stond hij meer stil dan dat hij reed.”

De jongens lachten om dat verhaaltje en dan waren zij intussen bij de woonboot gekomen. En wie zat daar al hoog en breed aan een grote ijswafel te likken? Kees natuurlijk. Mijnheer Jonkman heette onze vrienden welkom en allen

kregen een plaatsje in de grote ruime kamer waar ook mijnheer Huigen was en mijnheer Albers, de schrijver en mijnheer Kools.

Mijnheer Jonkman vroeg meteen aan Gerben:

„Wat wil je drinken? Bier, limonade, wijn of whisky?”

„Wel,” zei Gerben, „ik hou er niet van om grote hoeveelheden te drinken, daarom zou ik zeggen, geef mij maar een klein glaasje whisky.”

„Heb jij dat wel meer gedronken?” vroeg mijnheer Kools.

„Dat kan ik mij niet herinneren,” zei Gerben na enig nadenken, „maar ik zeg altijd maar, onderzoek alle dingen en behoud het goede.”

Gerben kreeg whisky en de jongens limonade. Dan kwam er een grote schaal vol gebakjes op tafel en Kees drong naar voren om er een van de grootste uit te zoeken. Mijnheer Jonkman keek verwonderd naar hem en Gerben verduidelijkte:

„Dat is zo de gewoonte van Kees. Hij heeft op de boerderij te veel naar de varkens gekeken en u weet, er is niets dat zo gauw geleerd wordt als slechte gewoonten. Toch is Kees op school geen beste leerling. Hij is geen studiebol, maar een knipperbol!”

Allen lachten, maar Kees trok zich er niets van aan, hij nam

het grootste gebakje en begon er meteen van te eten alsof hij bang was dat het hem zou worden afgenomen.

„Doe maar rustig aan, Kees,” zei mijnheer Jonkman, „jij mag vanavond zoveel eten als jij maar lust, er is genoeg!”

„Mooi!” zei Kees en hij nam een extra grote hap.

„Ik heb iemand gekend,” vertelde Gerben, „die was windhapper.”

„Een windhapper?” vroeg mijnheer Albers, „wat is dat voor een beroep?”

„Het is geen beroep,” zei Gerben, „het is een aangeleerde gewoonte die heel vervelend kan zijn. Wij hadden hier op het meer zeilwedstrijden maar de wind werd steeds zwakker.

Toen ontdekte veldwachter Zwart dat op het eiland een man stond die telkens een grote hap wind nam. „Geef hier die wind!” riep Zwart, maar de man wilde er gauw vandoor gaan. Hij holde weg en botste tegen de vlaggemast die op het eiland staat. Door de schok kwam alle wind weer uit hem vandaan en werden er wel tien boten omvergeblazen. Zwart heeft de man toen een procesverbaal gegeven...”

„Ha, ha,” lachten de heren, „een proces-verbaal voor het windhappen?”

„Ja, natuurlijk,” zei Gerben droog, „daarvoor is er toch de natuurbescherming? Niemand mag iets wegnemen van wat

algemeen bezit is. Stel je voor dat iedereen een emmertje zand meenam uit de duinen. Er wonen hier twaalf miljoen mensen, dat zouden dan twaalf miljoen emmers zand worden. Nou, dan waren de duinen wel voor de helft foetsie!” De heren lachten vrolijk en mijnheer Kools vond dat Gerben zijn onzinnige verhalen toch goed wist te verdedigen. Maar mijnheer Huigen vroeg of Gerben misschien last kreeg van de whisky. Was dat spul misschien te sterk voor hem dat hij zo vreemd begon te fantaseren?

„Welnee!” riep Gerben, „te sterk? Het smaakt net als water. Zo’n fles drink ik pardoes leeg!”

Mijnheer Jonkman vulde het glaasje van Gerben nogmaals en onder vrolijk gepraat ging de tijd snel voorbij. De jongens smulden van het gebak en mochten zoveel limonade drinken als zij maar lustten. Mijnheer Kools trakteerde op ijs en Jaap moest voor allemaal een dikke wafel maken. Mijnheer Huigen had een filmprojector en ging een film vertonen van een reis door Italië. De jongens vonden het prachtig, maar Gerben zei dat Friesland toch veel mooier was. Toen de film was afgelopen en het licht weer aanging, stond Kees op.

Hij zag erg bleek en zei:

„Nog wel bedankt, ik ga naar huis!”

En hij maakte dat hij wegkwam.

„Ai kijk eens naar de gebakjes!” riep Sietse, „Kees heeft er in het donker wel tien opgegeten.”

„Dat weet ik,” zei mijnheer Jonkman lachend, „ik heb hem wel bezig gezien, maar het is de beste manier om hem het snoepen af te leren. Hij is er ziek van.”

Gerben keek op zijn horloge en zei dat het voor hem ook tijd werd om naar huis te gaan.

„Wil je nog een glaasje whisky?” vroeg mijnheer Jonkman.

„Het is heel vriendelijk aangeboden,” zei Gerben, „maar ik zal het niet aannemen, als ik dronken word, sluit Zwart mij achter de tralies en daar voel ik niets voor.”

Ook de jongens bedankten voor meer gebak en limonade want hun gulle gastheren hadden hen al meer dan genoeg verwend.

Dan werd er afscheid genomen en hielpen Hielke, Sietse en Louw hun vriend Jaap bij het duwen van de kar. Gerben die naast zijn fiets liep, wandelde met Hendrik achter hen aan.

„Moet jij morgen weer vroeg op, Gerben?” vroeg Hendrik.

„Jazeker,” zei Gerben, „op de boerderij is het altijd vroeg dag. Om zes uur worden de koeien weer gemolken.”

„Waarom fiets jij dan niet meteen naar huis?” vroeg Hendrik.

„Omdat de frisse lucht mij zo goed doet,” zei Gerben lachend.

En dan begon hij hard een lied te zingen van varen over de wilde baren en nog meer van dat moois. Het klonk niet erg fraai, maar 't was wel heel hard. Zo hard dat op het einde van de polderdijk veldwachter Zwart hen opwachtte en Gerben vermaande om niet zo luidruchtig te zijn.

„Mag ik dan niet vrolijk wezen?” vroeg Gerben, „is dat ook al verboden? Je mag tegenwoordig niets meer.”

„Als jij zo hard wilt zingen, doe jij dat maar in de polder tussen de koeien,” mopperde Zwart, „maar dat gebral van jou klinkt als van een dronken kerel.”

„Aha, u denkt dat ik dronken ben?” riep Gerben, „nou, ik kan nog best fietsen, kijk maar!”

Gerben stapte op zijn rijwiel en reed pardoes in de sloot langs de weg. Kletsnat kroop hij op de wal en riep kwaad:

„Dat is uw schuld, veldwachter Zwart! Waar bemoeit u zich ook mee. Als u mij niet had aangehouden, was ik rustig naar huis gewandeld. Nu is mijn hele mooie pak bedorven. Ik ga mij beklagen bij de burgemeester!”

„Neem hem maar gauw mee,” mompelde Zwart tegen Hendrik, „want anders doe ik het, maar dan komt hij vanavond niet thuis!”

Zwart wandelde naar de brug en bleef daar staan kijken, hoe Gerben zijn fiets uit de sloot trok en dan mopperend met de

jongens naar het dorp ging. Zijn vrienden durfden niet te lachen, want Gerben keek erg kwaad, maar toch vonden zij het een grappig besluit van een vrolijk feestje. Dat Gerben geen whisky kon verdragen, was nu wel bewezen.

Hielke en Sietse vertelden thuis alles en Klinkhamer schudde zijn hoofd.

„Zo, zo,” zei hij, „Kees ging dus ziek naar huis van teveel eten en Gerben kwam in de sloot terecht van teveel drinken? Dat noem ik een raar feestje.”

„Maar wij hebben wel gelachen,” zei Hielke en nog nalachend gingen de jongens naar bed.

De volgende morgen kwam mijnheer De Boer, de kassier van de boerenleenbank, in de smederij.

„Goedemorgen mijnheer Klinkhamer,” zei hij, „dag jongens! Ik kom jullie een kleine beloning brengen omdat jullie hebben geholpen bij het vangen van de dief, die een paar weken geleden onze bank beroofde. Het bestuur heeft daarom besloten jullie iets te geven.”

„Dat is niet nodig,” weerde Sietse lachend af, „als u vijftien gulden aan vader geeft, zijn wij dik tevreden!”

„Vijftien gulden aan mij?” vroeg Klinkhamer verbaasd. „Hoe krijg jij dat in je hoofd, Sietse?”

„Dat is nog voor de kist die wij op het dak van mevrouw Glas

hebben getimmerd,” zei Sietse.

Klinkhamer begon te lachen:

„Ik vind het wel leuk dat jij die fout wilt goedmaken, Sietse, maar ik neem er toch geen geld voor aan.”

Gerben kwam de smederij binnen.

„Goedendag!” riep hij. „Allemaal nog een beetje gezond?”

„Dat mogen wij wel aan jou vragen,” merkte Sietse schamper op, „jij was gisteravond goed van de kook, toen jij in de sloot fietste.”

„Dat kwam doordat het stuur verkeerd stond,” legde Gerben uit, „toch kost dat grapje mij twaalf gulden want mijn zondagse pak moet naar de stomerij.”

„Mijnheer De Boer,” zei Sietse, „geeft u dan maar twaalf gulden aan Gerben.”

„Wel jongens, ik heb voor jullie ieder een spaarbankboekje met honderd gulden erop,” zei mijnheer De Boer. „Jullie kunnen daarmee geld opnemen bij de bank. Wanneer jullie iets aan Gerben willen geven, kunnen jullie het van jullie boekje laten overschrijven naar de rekening die Gerben bij onze bank heeft.”

„Dat is allemaal veel te ingewikkeld,” zei Gerben, „en ik wil er niets meer over horen. Mijn pak komt best weer in orde en ik weet dat ik voortaan geen whisky meer zal drinken.”

„Dat is heel verstandig, Gerben,” zei mijnheer De Boer en dan gaf hij de boekjes aan Hielke en Sietse en ging terug naar de bank. Nauwelijks was hij op straat of Hielke en Sietse holden hem achterna.

„Wij hebben vergeten u te bedanken,” zei Sietse en de jongens gaven hem een hand.

„Ik zal jullie dank overbrengen aan de heren van het bestuur,” beloofde mijnheer De Boer en dan holden Hielke en Sietse naar huis om hun spaarbankboekjes aan moeder te laten zien. Toen zij terugkwamen in de smederij, was Louw daar ook.

„Daar komen de kapitalisten!” zei Gerben die nog op de werkbank zat en een sigaretje rookte, „gaan jullie met Louw uit varen?”

„Natuurlijk!” zei Sietse.

„Dat tref ik dan goed,” lachte Gerben, „dan vaar ik met jullie mee naar de boerderij.”

Zij gingen naar de Kameleon en voeren het meer op.

„Als Kees zo’n spaarbankboekje gekregen had,” zei Gerben, „was hij nu al op weg geweest naar de bank om geld te halen voor snoepwerk.”

„Kees zal nog wel ziek zijn van het snoepen,” zei Louw. Maar daarin vergiste hij zich, want Kees stond al op de

Kameleon te wachten en stapte kwiek aan boord. Toen zij verder voeren, zei Gerben tegen Kees:

„Ik dacht dat jij wel ziek zou zijn.”

„Van die paar gebakjes?” vroeg Kees. „Die ben ik al lang weer vergeten.”

„Dat noem ik sterk!” zei Gerben verbaasd, „ik snap niet waar jij ze allemaal laat.”

„Ik wel,” zei Kees, „achter in mijn keel!”

Sietse stopte de motor en legde aan bij de boerderij van Jellema. Nog hoofdschuddend over die schrokkerige Kees, ging Gerben aan wal en dan voeren de jongens verder.

„Waar gaan wij heen?” vroeg Louw.

„Laten wij in de poldervaart gaan kijken,” zei Hielke, „daar zijn zwanen aan het broeden, misschien hebben zij al jongen.”

Sietse vond het best en weldra voeren zij de vaart in op zoek naar de zwanen. Maar de grote vogels waren niet meer bij het nest. Enige lege eierschalen vertelden de jongens dat de jonge zwanen reeds met hun ouders waren weggezwommen. En dan zei Kees:

„Wat hoor ik?”

Zij luisterden allemaal en hoorden dan uit een schuurtje op een nabij gelegen weiland vreemde geluiden klinken.

„Het is alsof daarbinnen iemand een geweer afschiet,” riep Kees.

„Wij gaan kijken!” besloot Sietse.

„Maar het kan best gevaarlijk zijn,” meende Hielke aarzelend, „stel je voor dat er op ons geschoten wordt.”

„Ben je mal,” wuifde Sietse de bezwaren weg, „niemand mag op een ander schieten.”

Hij stuurde de Kameleon naar het weiland en legde aan.

„Ik blijf wel op de boot passen,” zei Kees die nogal bang was.

„Ik sluip wel alleen naar het schuurtje,” stelde Sietse voor, en

hij begon door het hoge gras te kruipen. Hielke en Louw gingen hem achterna. Binnen in het schuurtje was het nu stil.

Zou er een drama gebeurd zijn? Of waren het geen gewerschoten geweest die de jongens gehoord hadden. Hoe dan ook, Sietse kroop onverstoord verder. Hielke en Louw volgden aarzelend. Dan bereikte Sietse de schuur en richtte zich op om door een raampje naar binnen te kijken. Tegelijkertijd klonk er weer een gewerschot en Sietse dook in elkaar.

„Ben je geraakt?” vroeg Hielke verschrikt.

„Ssst,” fluisterde Sietse en dan ontdekte hij een kier tussen de planken waardoor hij naar binnen kon gluren. Hij wenkte zijn broer en Louw om ook te komen kijken. En wat zagen zij?

In het midden van het schuurtje stond de mooie boekenkist die mijnheer Jonkman gemaakt had. Piet Meina liep er omheen met een jachtgeweer en schoot hagel in het hout van de kist.

„Is hij gek geworden?” vroeg Hielke.

„Ik snap er niks van,” zei Sietse, „de kist is nu prachtig donker gebeitst en nu schiet hij er met een geweer op.”

„Misschien vindt hij de kist niet mooi genoeg,” zei Louw, „en is hij kwaad.”

„Dat kun je van zo’n verwende rijke boerenzoon wel verwachten,” meende Sietse, „laten wij maar weer weggaan anders krijgen wij ook nog een schot hagel.”

Zij kropen terug naar de Kameleon en vertelden Kees wat zij gezien hadden.

„Dat moeten wij aan mijnheer Jonkman vertellen,” zei Kees, „hij zal wel kwaad zijn als hij hoort hoe die mooie kist vernield wordt.”

„Maar eerst gaan wij kijken waar de zwanen zijn,” stelde Sietse voor en hij liet de Kameleon verder varen.

„Jij denkt toch niet dat die Piet Meina jacht op hen gemaakt heeft?” vroeg Hielke.

„Dat zou best kunnen,” meende Kees, „hij heeft een geweer!”

Dan voeren zij een bocht om en zagen daar de zwanen met wel vier jongen. Het was een reuze leuk gezicht maar de grootste zwaan kwam weldra dreigend op de Kameleon af. Het dier wilde haar jongen beschermen. Sietse liet de boot gauw keren en dan voeren zij terug naar het meer en koersten naar de woonboot van mijnheer Huigen. Daar was mijnheer Kools bezig met het schuren van een bronzen beeldje.

„Weet u ook, waar mijnheer Jonkman is?” vroeg Sietse.

„Hierzo!” klonk het boven van het dak van de boot, waar mijnheer Jonkman lag weggedoken in een ligstoel: „Wat is er? Hebben jullie weer hout, maar ik heb vakantie!”

„Wij komen u alleen maar even vertellen dat Piet Meina met een geweer hagel in de mooie boekenkist schiet!” riep Hielke.

„Wat?!” riep mijnheer Jonkman, „het is toch niet waar?”

„Wij hebben het zelf gezien!” zei Sietse. „De kist is donker gebeitst en hij schoot er een jachtgeweer op leeg.”

„Die grote boef!” riep mijnheer Jonkman verontwaardigd.

„Die grote oplichter!”

„Maak je niet kwaad!” riep mijnheer Kools. „Hij mag met de kist doen wat hij wil, hij heeft hem betaald en het is dus zijn eigendom.”

„Maar begrijp je dan niet wat zijn bedoeling is?” vroeg mijnheer Jonkman.

„Natuurlijk wel,” zei mijnheer Kools, „maar de verantwoording is geheel voor hem.”

„Wat is dan de bedoeling van Piet?” vroeg Sietse nieuwsgierig.

„Daar kunnen wij maar beter over zwijgen,” mompelde mijnheer Jonkman. „Het is zoals mijnheer Kools zegt. De verantwoording is voor Piet Meina. Wij hebben er niets mee te maken.”

Daar werden de jongens niets wijzer van, maar wel zoveel nieuwsgieriger. En Sietse stelde zelfs voor om aan Piet te gaan vragen waarom hij die mooie kist zo beschoot.

„Dan ga ik niet mee,” zei Kees.

„Waarom niet?” vroeg Sietse.

„Omdat Piet die kist in een afgelegen schuurtje heeft gezet,” sprak Kees, „en dat wijst erop dat niemand mag weten wat hij daar doet. Dus zal hij vast kwaad zijn als hij hoort dat wij alles ontdekt hebben.”

„Kees heeft gelijk,” knikte Hielke, „laat die Piet maar met de kist spelen zoals hij wil en laten wij liever gaan zwemmen.”

Dat vonden zij allemaal een goed idee en tijdens het zwemmen werd er aan Piet Meina niet meer gedacht. Maar 's avonds kwam veldwachter Zwart in de smederij en zei tegen Klinkhamer:

„Daar had ik zojuist nog een geval van flessentrekkerij te behandelen. Piet Meina probeerde iemand op te lichten met een zogenaamde antieke kist.”

Hielke en Sietse die erbij stonden, waren meteen vol aandacht, en Sietse vroeg:

„Was het dan de kist die mijnheer Jonkman gemaakt heeft?”

„Inderdaad!” zei Zwart, „Piet had hem gekocht voor tweehonderdenvijftig gulden en hij verkocht hem weer voor achthonderd gulden.”

„Dan maakte hij een beste winst,” zei Klinkhamer.

„Het was afzetterij!” legde Zwart uit. „Piet had de koper wijsgemaakt dat het een antieke kist was. De kleur van het hout had hij donker gemaakt. Dat kwam door de ouderdom zei hij. En ook wees hij naar de vele gaatjes van de houtworm die in de zijwanden zaten. Te laat ontdekte de koper dat er kogeltjes in die gaatjes zaten, want Piet had hagel in het hout geschoten met een jachtgeweer.”

„Wij hebben gezien hoe Piet met een geweer op de kist schoot,” zei Hielke.

„Had mij dat maar verteld,” bromde Zwart, „dan had ik hem meteen gewaarschuwd. Nu moest ik ervoor zorgen dat de koper zijn geld terugkreeg en staat de kist weer bij Meina op de boerderij.”

„Die Piet probeert van alles om aan geld te komen voor een snellere auto,” zei Klinkhamer.

„Maar als hij zo doorgaat,” mopperde Zwart, „is hij met mij nog niet klaar.”

Toch probeerde Piet twee dagen later opnieuw aan geld te komen. Het was middag en de jongens voeren met hun Kameleon in de poldervaart. Hendrik Glas reed hen met de vrachtauto voorbij en toeterde even bij wijze van groet. Hendrik bracht veevoer naar de boerderijen. Even later kwam Piet Meina ook voorbij met zijn auto en stopte op de weg voor zijn vader's boerderij. De jongens zagen hem het erf oplopen en toen de Kameleon de boerderij naderde kwam Piet naar buiten hollen en riep:

„Wij zijn bestolen! Het geldkistje van vader is verdwenen!” Sietse stuurde meteen naar de wal.

„Hebben jullie hier iemand gezien?” vroeg Piet.

„Alleen Hendrik Glas is ons voorbij gereden,” zei Kees, „maar verder zagen wij niemand.”

„Dan is Hendrik zeker op ons erf geweest,” veronderstelde Piet en hij liep naar de inrit van het erf en keek op de grond.

„Ja! Kijk daar zijn autosporen! Dus is Hendrik hier geweest, ik ga meteen Zwart bellen!”

„Hendrik is geen dief!” riep Sietse.

„Dat zoekt Zwart wel uit!” riep Piet. „Iemand heeft hier vijfduizend gulden gestolen en dat geld kan Hendrik best gebruiken!”

Piet verdween in huis en Hielke zei:

„Als Hendrik hier op het erf is geweest, kan hij wel verdacht worden.”

„Laten wij de sporen bij het hek gauw uitvegen,” zei Louw. Maar Piet kwam al terug.

„Zwart komt!” zei hij. „Hij zal Hendrik wel goed aan de tand voelen.”

Piet ging in het gras zitten en de jongens bleven wachten, zij waren reuze nieuwsgierig hoe dit af zou lopen. En dan naderde in de verte Zwart op zijn fiets. Toen hij de boerderij bereikte, kwam er ook een taxi die mijnheer en mevrouw Meina thuisbracht uit de stad. Meina vroeg verwonderd:

„Wat is hier aan de hand?”

„Wij zijn bestolen,” vertelde Piet haastig, „waarschijnlijk door Hendrik Glas. Hij is op ons erf geweest en nu is het geldkistje verdwenen.”

„Drommels,” zei Meina, „dat is lang niet fraai!”

„Hoe weet jij dat Hendrik op het erf is geweest?” vroeg Zwart.

„De sporen van zijn auto staan duidelijk bij het hek,” wees Piet.

Zwart keek even en zei dan bars: „Dan ga jij mee naar het bureau. Jij bent in voorlopige hechtenis!”

„Wa... wa... wat zegt u?” stotterde Piet verschrikt.

„Wel drommels nog aan toe!” riep Meina, „hoe krijgt u dat in uw hoofd, mijnheer Zwart?”

„Die autosporen zijn waarschijnlijk van de auto van uw zoon,” zei Zwart.

„Dat kan niet!” riep Piet, „mijn auto heb ik hier op de weg laten staan, ik ben er niet mee op het erf geweest!”

„En de wagen van Hendrik is er ook niet geweest!” zei Zwart.

„Hoe verklaart u dat?” vroeg Meina.

„Dat is heel eenvoudig,” legde Zwart uit, „kijkt u maar! De sporen wijzen erop dat een auto door de ene helft van het hek is gereden. Voor de vrachtwagen van Hendrik moeten beide hekken open, anders kan hij er onmogelijk door.”

Piet keek heel verbluft en zei toen heel dom:

„Daar... daaraan heb ik niet gedacht.”

„Dus Piet!” zei Zwart, „jij moest maar met mij meegaan.”

„Ik zal het geld teruggeven!” riep Piet, „ik zal het nooit meer doen!”

„Wat jij deed, zal toch gestraft moeten worden!” zei Zwart kwaad, „jij probeerde Hendrik Glas vals te beschuldigen en dat is een zwaar vergrijp!”

„Hij moet inderdaad gestraft worden! Dat ben ik volkomen met u eens,” zei Meina, „maar mag ik u even spreken?”

Meina en Zwart wandelden een eindje de weg op en daar werd heel wat besproken. Dan kwamen de heren terug en zei Meina:

„Breng je auto in de schuur, Piet. En jij komt voorlopig niet meer van het erf af!”

Zwart nam zijn fiets en reed terug naar het dorp. De jongens zagen de Meina's in hun boerderij verdwijnen en dan zei Sietse:

„Wat een vreemde geschiedenis, het is zomaar afgelopen, ik begrijp er niets van.”

„Zwart had die gemene Piet mee moeten nemen,” meende Louw boos.

„Ik snap ook niet waarom Zwart dat niet deed,” zei Hielke. Maar dat Zwart wel degelijk iets had gedaan hoorden de jongens 's middags van Gerben toen hij in de smederij kwam.

„Piet Meina heeft een pil op zijn neus gehad!” riep hij glunderend. „Zijn auto is verkocht en hij mag niet meer rijden, zijn vader heeft het hem verboden!”

„Drommels,” zei Klinkhamer, „als het geneesmiddel maar niet erger is dan de kwaal. Als Piel nu maar geen auto's gaat stelen.”

Zwart kwam ook in de smederij.

„Hebben jullie het over Piet Meina?” vroeg hij, „wel, die wordt een paar jaar goed opgeborggen.”

„Gaaf hij naar de gevangenis?” vroeg Hielke.

„Hij gaat in dienst bij het leger,” zei Zwart, „daar zullen ze hem wel een toontje lager laten zingen!”

„Ik dacht dat Piet vrijstelling had, omdat hij als enigst zoon niet gemist kon worden op de boerderij,” merkte Klinkhamer op.

„Meina heeft die vrijstelling laten intrekken,” ging Zwart verder, „hij vindt het beter dat Piet de orde tucht van het leger gaat ondervinden, dat is goed voor zijn opvoeding.”

„Dus Pietje wordt soldaat?” riep Gerben lachend. „Dan moet hij kilometers ver marcheren in plaats van in een witte sportwagen rond te rijden. Het is zijn verdiende loon!”

En dat waren zij allemaal met Gerben eens.

Er kwam een mijnheer met een koffer in de smederij.

Het was mijnheer Jonkman.

„Ik kom afscheid nemen,” zei hij, „ik ga terug naar Amsterdam, maar ik heb hier prettige dagen doorgebracht die ik niet gauw zal vergeten.”

„En wij zullen nooit vergeten hoe u een mooie kist maakte en wat er toen allemaal met die kist gebeurde,” lachte Sietse.

„Als ik geweten had dat Piet er zo’n gemene streek mee wilde uithalen,” zei mijnheer Jonkman, „had ik de kist liever aan spaanders gehakt.”

„Ik ben blij dat u dat niet gedaan heeft,” zei Zwart, „want ik heb de kist cadeau gekregen van mijnheer Meina.”

„Daar kunt u dan de verpleegsters jurk van mijnheer Jonkman mooi in bewaren,” zei Gerben lachend.

„Gerben, Gerben,” bromde mijnheer Jonkman, „jij bent een rare grappenmaker.”

En dan gaf mijnheer Jonkman allemaal een hand.

Daarbij zei Gerben:

„Het ga u goed, mijnheer Jonkman en ik hoop u over tien jaar nog eens te ontmoeten.”

„Waarom pas over tien jaar?” vroeg mijnheer Jonkman verwonderd.

„Dat is dan een bewijs dat wij nog leven,” zei Gerben vrolijk.

„O, o,” riep mijnheer Jonkman lachend en dan holde hij vlug de deur uit naar de bus die juist voor kwam rijden.

En Klinkhamer zei:

„Zolang de gasten hier nog met lachende gezichten vandaan gaan, zal ons dorp heus niet over bezoek te klagen hebben.”

„De jongens met hun Kameleon en Gerben met zijn sterke verhalen zullen er wel voor zorgen dat wij hier blijven

lachen,” glunderde Zwart.

En hij wandelde terug naar het dorp dat zo rustig tussen de weilanden lag en waar toch zoveel te beleven viel.

De Kameleon Reeks

1. De schippers van de Kameleon (1949)
2. Kameleon ahoy! (1951)
3. Redders met de Kameleon (1952)
4. Speurders met de Kameleon (1955)
5. De Kameleon op volle toeren (1956)
6. De Kameleon houdt koers (1958)
7. Goede vaart, Kameleon (1958)
8. Trossen los Kameleon! (1959)
9. De Kameleon in 't zoeklicht (1959)
10. De Kameleon opnieuw in actie (1960)
11. De Kameleon in de branding (1961)
12. Vivat Kameleon! (1961)
13. De Kameleon Blijft Favoriet! (1962)
14. De Kameleon wint de prijs! (1962)
15. De kameleon brengt geluk! (1963)
16. Bravo Kameleon! (1963)
17. Vakantie met de Kameleon (1964)
18. De Kameleon viert feest! (1964)
19. Tiptop Kameleon (1965)
20. De Kameleon schiet te hulp (1965)
21. Trouwe vrienden van de Kameleon (1966)

22. De Kameleon staat voor niets! (1966)
23. Met de Kameleon er op los! (1967)
24. De kameleon altijd paraat (1967)
25. De Kameleon slaat zijn slag (1968)
26. De Kameleon pakt aan! (1968)
27. Ruim baan Kameleon (1969)
28. De Kameleon vaart uit
29. De Kameleon treft doel!
30. Volle kracht Kameleon!
31. Met de Kameleon op avontuur
32. De Kameleon maakt schoon schip
33. De Kameleon knapt het op!
34. Met de Kameleon vooruit!
35. De Kameleon steekt van wal
36. De Kameleon doet een goede vangst!
37. De vlag in top voor de Kameleon
38. De Kameleon in de storm
39. Alle hens aan dek Kameleon
40. De Kameleon krijgt nieuwe vrienden
41. Op reis met de Kameleon
42. De Kameleon heeft succes
43. De Kameleon vaart voorop!
44. Lang leve de Kameleon!

45. De Kameleon helpt altijd!
46. De Kameleon ruikt onraad
47. De Kameleon geeft vol gas
48. De Kameleon maakt plezier
49. De Kameleon ligt op de loer
50. De Kameleon in het goud
51. De Kameleon houdt stand
52. De Kameleon vaart door
53. De Kameleon gooit het roer om
54. Recht door zee Kameleon
55. De Kameleon op dreef
56. De Kameleon in woelig water
57. Met de Kameleon voor de wind
58. De Kameleon heeft goed nieuws
59. De Kameleon draagt zijn steentje bij
60. De Kameleon maakt het helemaal
61. De Kameleon slaat alarm
62. De Kameleon stuurloos
63. De Kameleon op jacht
64. De Kameleon scoort
65. Zet hem op Kameleon!
66. De Kameleon lost het op